

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər haqqında

Azərbaycan RESPUBLİKASININ Qanunu

I fəsil

Ümumi müddəalar

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin əsas prinsipləri

1.1. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə (bundan sonra—Milli Məclis) seçkilərin (bundan sonra—seçkilər) əsasları Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 83-cü maddəsi ilə müəyyənləşdirilir.

1.2. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçkilərdə iştirakı azad və könüllüdür. Azərbaycan Respublikası vətəndaşını seçkilərdə iştirak edib-etməməyə məcbur etmək məqsədi ilə heç kəsin ona təzyiq göstərməyə hüququ yoxdur və heç kəs onun öz iradəsini azad ifadə etməsinə mane ola bilməz.

Maddə 2. Milli Məclisə seçkilər haqqında qanunvericilik

2.0. Milli Məclisə seçkilər haqqında qanunvericiliyin əsaslarını Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, bu Qanun və digər qanunlar təşkil edir.

Maddə 3. Milli Məclisə seçkilər

3.1. Milli Məclisin 100 deputatı birmandatlı seçki dairələri üzrə (bir dairə—bir deputat), bir qayda olaraq, seçicilərin vahid təmsilçilik norması əsasında seçilir. Seçicilərin vahid təmsilçilik norması qeydə alınmış seçicilərin ümumi sayının 100-ə bölünməsi yolu ilə müəyyənləşdirilir.

3.2. Milli Məclisin 25 deputatı vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən irəli sürülmüş deputatlığa

namizədlərin (bundan sonra—namizədlər) siyahılarına verilmiş səslərin proporsional nisbətinə görə seçilir.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçki hüququ

4.1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının (bundan sonra—Konstitusiya) 56-cı maddəsinə uyğun olaraq seçkilər günü 18 yaşı tamam olan, daimi və ya əsasən müvafiq seçki dairəsinin ərazisində yaşayan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının birmandatlı seçki dairəsi üzrə deputat seçmək hüququ vardır.

4.2. Konstitusiyanın 56-cı maddəsinə uyğun olaraq seçkilər günü 18 yaşı tamam olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının Milli Məclisə vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə deputat seçmək hüququ vardır.

4.3. 18 yaşı tamam olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşının bu Qanunda və digər qanunlarda nəzərdə tutulmuş qaydada səsvermənin və seçkilərin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi, habelə digər seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi də daxil olmaqla, namizədlərin irəli sürülməsində, namizədlərin siyahılarının müəyyənləşdirilməsində, seçkiqabağı təşviqatda, seçkilərin keçirilməsinin və seçki komissiyasının işinin müşahidə olunmasında iştirak etmək hüququ vardır.

4.4. Konstitusiyanın 85-ci maddəsində göstərilən Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları Milli Məclisə deputat seçilə bilirlər.

4.5. Seçkilərin hazırlandığı və keçirildiyi dövrdə Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda yaşayan və ya olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşları seçkilərdə Azərbaycan Respublikasının digər vətəndaşları ilə eyni hüquqlara malikdirlər.

Maddə 5. Milli Məclisə seçkilərin təyin edilməsi

5.1. Konstitusiyanın 84-cü maddəsinin II hissəsinə və 109-cu maddəsinin 1-ci bəndinə uyğun olaraq yeni çağırışın deputat seçkiləri gününü Azərbaycan Respublikasının Prezidenti təyin edir. Seçkilər səsvermə gününə ən gec 120 gün qalmış elan edilir.

Yeni seçilmiş Milli Məclisin səlahiyyət müddətinin hesablanması onun birinci iclasının keçirildiyi gündən başlanır.

5.2. Milli Məclisin seçilməsi günü onun seçkilər nəticəsində səlahiyyətli tərkibdə formalaşdırıldığı gün hesab edilir. Seçkilərin təyin edilməsi barədə qərar onun qəbul edildiyi gündən ən gec 5 gün ərzində kütləvi informasiya vasitələrində rəsmi dərc edilməlidir.

Maddə 6. Milli Məclisə deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi hüququ

6.1. Milli Məclisə deputatlığa namizədlər müvafiq birmandatlı seçki dairəsinin seçiciləri tərəfindən və ya öz-özünü namizəd göstərmək qaydasında irəli sürülə bilər.

6.2. Namizədlər, namizədlərin siyahıları siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən də irəli sürülə bilər. Bu Qanunda «siyasi partiyalar», «siyasi partiyalar blokları» ifadəsi Milli Məclisə seçkilərdə iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasında (bundan sonra—Mərkəzi Seçki Komissiyası) qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokları mənasında işlədilir.

Maddə 7. Seçki komissiyaları tərəfindən Milli Məclisə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi

7.1. Bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri daxilində seçki komissiyaları seçkilərin hazırlanmasını və keçirilməsini, vətəndaşların seçki hüquqlarının həyata keçirilməsini və müdafiəsini təmin edir, həmin hüquqlara riayət olunmasına nəzarət edirlər.

7.2. Bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri daxilində seçki komissiyaları seçkilərin hazırlanmasında və keçirilməsində dövlət hakimiyyəti orqanlarından və yerli özünüidarə orqanlarından asılı deyildirlər. Göstərilən orqanların və onların vəzifəli şəxslərinin seçki komissiyalarının fəaliyyətinə müdaxilə etməsinə yol verilmir. Seçki komissiyalarının işinə müdaxilə edən və ya təsir göstərən şəxslər inzibati və ya cinayət məsuliyyətinə cəlb edirlər.

7.3. Bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri daxilində seçki komissiyalarının qəbul etdiyi qərarlar və aktlar bələdiyyə qurumları, deputatlığa namizədlər, qeydə alınmış deputatlığa namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, vəzifəli şəxslər və seçicilər üçün məcburidir.

7.4. Bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş səlahiyyətləri daxilində seçki komissiyaları seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi zamanı seçicilərə seçkilərin hazırlanmasının və keçirilməsinin gedişi, seçkilərin nəticələri haqqında məlumat verilməsi, seçkilərin hazırlanmasında, keçirilməsində istifadə edilən məlumatların əldə edilməsi, toplanması, tamamlanması, yenidən işlənməsi, ötürülməsi və mühafizə edilməsi, seçki komissiyalarının fəaliyyətinin informasiya təminatı məqsədi ilə dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən istifadə etmək hüququna malikdirlər.

Maddə 8. Seçkiqabağı təşviqat hüququ

8.1. Dövlət bu Qanuna və digər qanunlara uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası vətəndaşları və siyasi partiyalar üçün seçkiqabağı təşviqatın azad aparılmasını təmin edir.

8.2. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, siyasi partiyaların qanunun yol verdiyi formalarda və üsullarla seçiciləri seçkilərdə iştirak etməyə çağırışlar formasında seçkiqabağı təşviqat aparmaq, Mərkəzi Seçki Komissiyasının qeydə aldığı hər hansı namizədin, yaxud vahid namizədlər siyahısının lehinə və ya əleyhinə səs verməyə həvəsləndirmək hüququ vardır.

8.3. Dövlət deputatlığa namizədliyi qeydə alınmış namizədə, habelə siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının qeydə alınmış namizədlərinin vahid siyahılarındakı namizədlərə seçkiqabağı təşviqat aparılması üçün kütləvi informasiya vasitələrindən bərabər istifadə şərtlərini müəyyənləşdirir.

Maddə 9. Seçkilərin maliyyələşdirilməsi

9.1. Seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi xərcləri dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödənilir.

9.2. Namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları öz seçki kampaniyasını maliyyələşdirmək üçün xüsusi seçki fondları təşkil edirlər.

Maddə 10. Seçkilərin hazırlanmasında və keçirilməsində aşkarlıq

10.1. Seçkilər açıq və aşkar hazırlanır və keçirilir.

10.2. Seçki komissiyalarının, dövlət hakimiyyəti orqanlarının, bələdiyyələrin seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar qəbul edilmiş bütün qərarları və digər aktları dərc edilir, yaxud başqa üsulla vətəndaşların nəzərinə çatdırılır.

Maddə 11. Əcnəbilərin, vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və xarici hüquqi şəxslərin seçkilərdə iştirakına yol verilməməsi

11.1. Əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər, xarici hüquqi şəxslər onların filial və nümayəndəlikləri (bundan sonra—hüquqi şəxslər) deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsinə, qeydə alınmasına, qeydə alınmış namizədlərin seçilməsinə kömək edə və ya mane ola bilməzlər.

11.2. Bu tələblərə riayət etməyən əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər, xarici hüquqi şəxslər qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada məsuliyyətə cəlb edirlər.

II fəsil

Seçki dairələri və seçki məntəqələri

Maddə 12. Birmandatlı seçki dairələrinin yaradılması

12.1. Birmandatlı seçki dairələri üzrə seçkilərin keçirilməsi üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının bələdiyyə qurumları ilə birgə müvafiq ərazi vahidlərində faktik yaşayan və qeydə alınmış seçicilərin sayı haqqında Mərkəzi

Seçki Komissiyasına təsdiq etdikləri məlumatlar əsasında həmin ərazi vahidlərində Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən 100 birmandatlı seçki dairəsi yaradılır.

12.2. Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarda yaşayan seçicilər birmandatlı seçki dairələri üzrə siyahıya alınrlar. Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarda daimi yaşayan, yaxud uzunmüddətli xarici ezamiyyətdə olan və Azərbaycan Respublikasının müvafiq diplomatik nümayəndəliklərində və konsul idarələrində qeydə alınmış seçicilərin sayı haqqında məlumatları Mərkəzi Seçki Komissiyasına müvafiq icra hakimiyyəti orqanı təqdim edir. Mərkəzi Seçki Komissiyası həmin məlumatlar əsasında göstərilən seçicilərin siyahıya alınması üçün müvafiq birmandatlı seçki dairələrinin siyahısını təsdiq edir. Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarda yaşayan seçicilərin siyahıya alındığı birmandatlı seçki dairələrinin seçicilərinin sayı seçicilərin vahid təmsilçilik normasından az olmalıdır. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə siyahıya alınmış Azərbaycan Respublikasının hüduqlarından kənarda yaşayan seçicilərin sayı hər birmandatlı seçki dairəsinin ərazisində qeydə alınmış seçicilərin sayının 5 faizindən çox olmamalıdır.

12.3. Birmandatlı seçki dairələri aşağıdakı tələblərə riayət edilməklə yaradılır:

12.3.1. Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahidinin hüduqları daxilində, bir qayda olaraq, orta təmsilçilik normasından 5 faizdən, yolu çətin və ucqar yerlərdə isə 10 faizdən çox (az) olmamaq şərti ilə onların ərazisində qeydə alınmış seçicilərin sayı birmandatlı seçki dairələrində təqribən bərabər olmalıdır;

12.3.2. aralarında sərhəd olmayan inzibati ərazi vahidləri üzrə birmandatlı seçki dairəsinin yaradılmasına yol verilmir.

12.4. Bu maddənin 3-cü bəndində göstərilən birmandatlı seçki dairələrinin yaradılması barədə tələblər yerinə yetirilərkən bələdiyyə qurumlarının sərhədlərinin kəsişməməsi zərurəti nəzərə alınmalıdır.

12.5. Mərkəzi Seçki Komissiyası seçicilər barəsində məlumatlar əsasında seçkilər gününə azı 110 gün qalmış birmandatlı seçki dairələrinin yaradılması sxemini və onun qrafik təsvirini təsdiq etməlidir. Birmandatlı seçki dairələrinin yaradılması sxemində aşağıdakılar göstərilməlidir:

12.5.1. hər birmandatlı seçki dairəsinin adı və nömrəsi;

12.5.2. hər birmandatlı seçki dairəsinə daxil olan inzibati ərazi vahidlərinin, yaxud şəhər, rayon, şəhərdə rayon üzrə bələdiyyə qurumlarının siyahısı (birmandatlı seçki dairəsinin tərkibinə inzibati ərazi vahidinin, bələdiyyə qurumunun, yaşayış məntəqəsi ərazisinin bir hissəsi daxildirsə, göstərilən sxemdə bu inzibati ərazi vahidinin, bələdiyyə qurumunun və yaşayış məntəqəsinin həmin hissəsinin

sərhədləri qeyd edilməlidir. Bir inzibati ərazi vahidində birmandatlı bir seçki dairəsi yaradıldıqda, həmin birmandatlı seçki dairəsinə daxil olan bələdiyyə qurumlarının siyahısı birmandatlı seçki dairəsinin yaradılması sxeminə daxil edilmir);

12.5.3. hər birmandatlı seçki dairəsinin mərkəzi;

12.5.4. hər birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış seçicilərin sayı, inzibati ərazi vahidində birdən çox birmandatlı seçki dairəsi yaradıldıqda seçki dairəsinin tərkibinə daxil olan hər bir bələdiyyə qurumunda qeydə alınmış seçicilərin sayı;

12.5.5. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda yaşayan seçicilərin yaşadığı xarici dövlətlər göstərilməklə, bu maddənin 2-ci bəndinə uyğun olaraq müvafiq birmandatlı seçki dairəsində siyahıya alınmış həmin seçicilərin sayı.

12.6. Birmandatlı seçki dairələri yaradılarkən və onların yaradılma sxemi müəyyənləşdirilərkən dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən istifadə edilə bilər.

12.7. Birmandatlı seçki dairələrinin sxemi seçki gününə azı 105 gün qalmış dərc edilməlidir.

Maddə 13. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi

13.1. Siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının irəli sürdükləri namizədlərin siyahılarına verilmiş səsərin proporsional sayı əsasında deputatların seçilməli olduğu vahid çoxmandatlı seçki dairəsi Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisini əhatə edir.

13.2. Bu Qanunun 12-ci maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq birmandatlı seçki dairəsi üzrə siyahıya alınmış seçicilər həm də vahid çoxmandatlı seçki dairəsində siyahıya alınmış sayılırlar.

Maddə 14. Seçki məntəqələrinin yaradılması

14.1. Səsvermənin keçirilməsi və səsəların hesablanması məqsədi ilə bələdiyyə qurumlarının ərazilərində qeydə alınmış seçicilərin sayı nəzərə alınmaqla seçki məntəqələri yaradılır.

14.2. Seçki məntəqələri müvafiq dairə komissiyaları tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və bələdiyyə qurumunun başçıları ilə razılaşdırılmaqla səsvermə gününə azı 50 gün qalmış, seçicilər üçün maksimum əlverişli şərait yaradılmasının zəruriliyi, yerli və digər şərait nəzərə alınmaqla yaradılır.

14.3. Seçki məntəqələri yaradılarkən aşağıdakı tələblərə riayət olunmalıdır:

14.3.1. Hər bir seçki məntəqəsinin ərazisində ən çoxu 1500 seçici qeydə alınmalıdır;

14.3.2. Seçki məntəqələrinin sərhədləri seçki dairələrinin sərhədlərini pozmamalıdır.

14.4. Seçki məntəqələri seçicilərin müvəqqəti olduqları yerlərdə (xəstəxanalarda, sanatoriyalarda, istirahət evlərində və s.), yolu çətin və ucqar yerlərdə, səsvermə günü üzən gəmilərdə Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada bu maddənin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi müstəsna hallarda isə səsvermə gününə azı 5 gün qalmış yaradıla bilər. Belə seçki məntəqələri yerləşdikləri yerdə və ya gəminin qeydiyyatda olduğu yerdə yaradılmış birmandatlı seçki dairəsinin tərkibinə daxil olur.

14.5. Hərbi qulluqçılar ümumi seçki məntəqələrində səs verirlər. Müddətli hərbi qulluqda olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçki məntəqələrinə çatdırılması (getmələri) qaydaları Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilir. Yaşayış məntəqələrindən kənarda yerləşən hərbi hissələrdə seçki məntəqələrinin yaradılmasına Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilən müstəsna hallarda yol verilir. Belə hallarda seçki məntəqələri bu maddənin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə, müstəsna hallarda isə müvafiq dairə seçki komissiyasının qərarına uyğun olaraq hərbi hissələrin komandirləri tərəfindən səsvermə gününə azı 5 gün qalmış yaradılır. Seçki komissiyasının işlədiyi otağa və səsvermə otağına bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada məntəqə və yuxarı seçki komissiyalarının bütün üzvlərinin, qeydə alınmış namizədlərin və onların nümayəndələrinin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalarının bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin siyasi müşahidəçilərin maneəsiz daxil olmasına imkan yaradılmalıdır.

14.6. Səsvermə günü xarici dövlətlərdə olan seçicilərin səs verməsi və səsələrinin hesablanması üçün seçki məntəqələri seçicilərin olduğu ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərinin və ya konsul idarələrinin rəhbərləri tərəfindən səsvermə gününə azı 30 gün qalmış yaradılır. Belə

halda qeydə alınmış seçicilərin sayının müəyyənləşdirilməsi üçün bu maddənin 3-cü maddəsinin 1-ci bəndinin tələbləri tətbiq edilir.

14.7. Nömrələri və hədudları göstərilən seçki məntəqələrinin siyahısı (seçki məntəqəsi yaşayış məntəqəsi ərazisinin bir hissəsini əhatə etdikdə), yaşayış məntəqələrinin siyahısı (seçki məntəqəsi bir neçə yaşayış məntəqəsində yaradılmışsa), məntəqə seçki komissiyalarının, səsvermə otaqlarının yerləri və məntəqə seçki komissiyalarının telefon nömrələri dairə seçki komissiyaları tərəfindən səsvermə gününə azı 45 gün qalmış, bu maddənin 4-cü və 5-ci bəndlərində göstərilmiş müddətdə yaradılan seçki məntəqələri haqqında məlumat isə onların yaradılması günündən ən gec 2 gün keçənədək dərc edilir.

14.8. Azərbaycan Respublikasının hədudlarından kənarda yaradılan seçki məntəqələri barəsində bu maddənin 7-ci bəndində göstərilən və dərc edilməli olan məlumatların dərci məsələsi yerli şərait nəzərə alınmaqla Azərbaycan Respublikasının müvafiq diplomatik nümayəndəliklərinin və ya konsul idarələrinin rəhbərləri tərəfindən həll edilir.

III fəsil

Seçici siyahıları

Maddə 15. Seçici siyahılarının tərtib edilməsi

15.1. Seçici siyahıları hər bir seçki məntəqəsi üzrə məntəqə seçki komissiyası tərəfindən Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada səsvermə gününə azı 35 gün qalmış təsdiq edilir.

15.2. Seçici siyahılarına müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının və bələdiyyə qurumu başçılarının, hərbi hissə komandirlərinin, habelə seçicilərin müvəqqəti olduqları müəssisələrin rəhbərlərinin seçicilər haqqında təqdim etdikləri məlumatlar daxil edilir.

15.3. Yolu çətin və ya ucqar yerlərdə yaradılan seçki məntəqələri üzrə seçici siyahıları məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və bələdiyyə qurumu başçılarının seçicilər haqqında verdikləri məlumatlar əsasında səsvermə gününə azı 25 gün qalmış, müstəsna hallarda isə məntəqə komissiyasının yaradılmasından 2 gün sonra təsdiq edilir.

15.4. Hərbi hissələrin ərazilərində yaradılan seçki məntəqələri üzrə seçicilərin (hərbi hissədə yerləşən hərbi qulluqçuların, hərbi hissənin yerləşdiyi

ərazinin hüdudlarında yaşayan hərbi qulluqçu ailələrinin və digər seçicilərin) siyahıları hərbi hissə komandirlərinin seçicilər haqqında məlumatı əsasında səsvermə gününə azı 25 gün qalmış məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən təsdiq edilir.

15.5. Seçicilərin müvəqqəti olduqları yerlərdə (xəstəxanalarda, sanatoriyalarda, istirahət evlərində və digər müvəqqəti məskunlaşma yerlərində), səsvermə günü üzən gəmilərdə yaradılmış seçki məntəqələri üzrə seçici siyahıları müvafiq məntəqə seçki komissiyası tərəfindən seçicinin müvəqqəti olduğu müəssisənin rəhbərinin, gəmi kapitanının seçicilər haqqında təqdim etdiyi məlumatlar əsasında səsvermə gününə azı 5 gün qalmış təsdiq edilir.

15.6. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda yaradılmış seçki məntəqələri üzrə seçici siyahıları Azərbaycan Respublikasının müvafiq diplomatik nümayəndəliyinin və ya konsul idarəsinin rəhbərlərinin seçicilər haqqında verdikləri məlumatlar əsasında, səsvermə gününə azı 25 gün qalmış müvafiq məntəqə seçki komissiyası tərəfindən təsdiq edilir.

15.7. Bu maddənin 2-6-cı bəndlərində göstərilmiş vəzifəli şəxslər Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi qaydada seçicilər haqqında məlumatları toplayıb dəqiqləşdirir və bu Qanunda başqa qayda nəzərdə tutulmayıbsa, səsvermə gününə azı 35 gün qalmış məntəqə seçki komissiyalarına təqdim edirlər.

15.8. Seçici siyahıları 2 nüsxə tərtib edilir. Seçici siyahısına daxil edilmiş seçicilər haqqında məlumatlar siyahıda əlifba qaydasında və ya digər qaydada (yaşayış məntəqələri, küçələr, evlər, mənzillər üzrə) yerləşdirilir. Siyahılarda seçicinin soyadı, adı, atasının adı, doğulduğu il (18 yaşı tamam olmuşlar üçün— əlavə olaraq doğulduğu ay və gün), daimi və ya daha çox yaşadığı yerin ünvanı göstərilir.

15.9. Seçici siyahısı tərtib edilərkən dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən istifadə edilə bilər. Seçici siyahıları makina yazısı formasında hazırlanır, Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi müstəsna hallarda isə əl yazısı formasında da tərtib edilə bilər.

15.10. Bu maddənin 2-ci bəndinə uyğun tərtib olunmuş seçici siyahılarının birinci nüsxəsi müvafiq akt tərtib edilməklə məntəqə seçki komissiyasında saxlanılır, ikinci nüsxəsi səsvermə gününə azı 25 gün qalmış dairə seçki komissiyasına verilir və Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi qaydada istifadə edilir. Seçki dairəsi üzrə seçici siyahıları dairə seçki komissiyasının sədri və katibi tərəfindən imzalanır və seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiq edilir.

15.11. Bu Qanunun 14-cü maddəsinin 4—6-cı bəndlərinə uyğun olaraq yaradılmış seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahıları məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibləri tərəfindən imzalanır və komissiyanın möhürü ilə təsdiq edilir.

15.12. Məntəqə seçki komissiyaları seçici siyahılarını təsdiq etdikdən sonra vətəndaşların şəxsi müraciətləri əsasında edilən və ya edilməli dəyişiklikləri bu Qanunun 17-ci maddəsinə uyğun olaraq yoxlayıb nəzərə alır, habelə vəzifəli şəxslərin, bələdiyyə qurumlarının, vətəndaşlıq vəziyyəti aktlarının qeydiyyatı orqanlarının, vətəndaşların yaşayış yeri və ya olduğu yer üzrə qeydiyyatını aparan orqanların təqdim etdikləri müvafiq sənədlər əsasında araşdırırlar.

15.13. Seçicilər haqqında məlumatları təqdim edən şəxs müvafiq məlumatların düzgünlüyünə, tamlığına və vaxtında verilməsinə görə qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş məsuliyyət daşıyır.

Maddə 16. Vətəndaşların seçici siyahısına daxil edilməsi və seçici siyahısından çıxarılması qaydası

16.1. Azərbaycan Respublikasının seçki hüququna malik bütün vətəndaşları seçici siyahılarına daxil edirlər.

16.2. Azərbaycan Respublikası vətəndaşının seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahısına daxil edilməsi üçün həmin vətəndaşın yaşayış yeri və ya olduğu yer üzrə qeydiyyatını aparan orqanın müəyyənləşdirdiyi müvafiq seçki məntəqəsinin ərazisində daimi və ya daha çox yaşaması faktı əsas götürülür.

16.3. Hərbi hissədən kənarda yaşayan hərbi qulluqçular seçici siyahılarına yaşayış yeri üzrə ümumi əsaslarla daxil edirlər. Hərbi hissələrdə yerləşən hərbi qulluqçuların, onların ailə üzvlərinin və hərbi hissələrin hüdudlarında yaşayan digər seçicilərin seçici siyahılarına daxil edilməsi üçün Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının yaşayış yeri və ya olduğu yer üzrə qeydiyyatını aparan orqanların, ya da hərbi hissələrin, yaxud hərbi xidmətləri ilə və ya hərbi çağırış üzrə qulluqda olan vətəndaşların hərbi hissəsinin ştat cədvəlinə daxil edilməsi barədə hərbi hissə komandirinin əmri ilə müəyyənləşdirilən daimi və ya daha çox yaşama faktı əsas götürülür.

16.4. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda yaşayan və ya uzunmüddətli xarici ezamiyyətdə olan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçici siyahılarına daxil edilməsi üçün əsas onların Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda daimi və daha çox yaşaması faktı, habelə Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəliklərinin və ya konsul idarələrinin müəyyənləşdirdiyi uzunmüddətli xarici ezamiyyətlərdə olması faktı əsas götürülür.

16.5. Səsvermə günü xəstəxanalarda, sanatoriyalarda, istirahət evlərində və digər müvəqqəti məskunlaşma yerlərində olan seçicilər səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi və şəxsiyyət vəsiqəsi və ya onu əvəz edən sənəd əsasında seçici siyahılarına daxil edilirlər.

16.6. Dəvətlə, xidməti işlə, işgüzar fəaliyyətlə əlaqədar və ya turizm məqsədi ilə xarici dövlətlərdə olan seçki hüququna malik Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları seçki məntəqəsinə gəldikdə şəxsiyyət vəsiqəsi və ya onu əvəz edən sənəd və səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi əsasında seçici siyahılarına daxil edilirlər.

16.7. Seçici siyahıları ümumi tanışlıq üçün təqdim edildikdən sonra seçki məntəqəsinin ərazisində məskunlaşan və ya hər hansı səbəbdən siyahılara daxil edilməyən seçicilər şəxsiyyət vəsiqəsi və ya onu əvəz edən sənəd, zərurət olduqda isə həmçinin seçicinin həmin seçki məntəqəsi ərazisində daha çox yaşamasını təsdiq edən sənədlər əsasında məntəqə seçki komissiyası tərəfindən əlavə olaraq seçici siyahılarına daxil edilirlər.

16.8. Seçici yalnız bir seçki məntəqəsi üzrə seçici siyahısına daxil edilə bilər.

16.9. Seçici siyahıları təsdiq edildikdən sonra vətəndaş seçici siyahısından rəsmi sənədlər əsasında, habelə bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada seçiciyə verilmiş səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi əsasında çıxarılır. Belə halda seçici siyahısında vətəndaşın siyahıdan çıxarılmasının tarixi və səbəbi göstərməlidir. Bu fakt məntəqə seçki komissiyası sədrinin və katiblərin imzası ilə təsdiq edilir, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi verildikdə isə vəsiqə onu vermiş seçki komissiyası üzvlərinin imzası ilə təsdiq edilir.

16.10. Səsvermə qurtardıqdan sonra seçici siyahılarına hər hansı dəyişiklik edilməsi qadağandır.

Maddə 17. Seçicilərin seçici siyahıları ilə tanış edilməsi

17.1. Məntəqə seçki komissiyası seçicilərin tanış olması və əlavə dəqiqləşdirmələr aparılması üçün seçici siyahılarını seçicilərə bu barədə məlumat verməklə səsvermə gününə azı 25 gün qalmış təqdim edir və bunun üçün müvafiq şərait yaradır. Seçici siyahıları səsvermə otağından kənarda, lövhələrdə, seçicilərin yaxşı görə biləcəyi və gediş-gəliş üçün asan olan yerlərdə yerləşdirilməlidir.

17.2. Azərbaycan Respublikasının seçki hüququ olan vətəndaş seçici siyahısına daxil edilməməsi, seçici siyahısında aşkar etdiyi səhvlər və ya yanlışlar

barəsində məlumat verə bilər. Seçicinin müraciəti ilə əlaqədar məntəqə seçki komissiyası müraciətetmə günündən başlayaraq bir gün müddətində, səsvermə günü isə dərhal, lakin səsvermə qurtarmamış ərizəni və təqdim edilmiş sənədləri yoxlamalı, səhvi və ya yanlış aradan qaldırmalı, yaxud müraciət etmiş seçiciyə ərizəsinin nəzərə alınmaması səbəbini göstərməklə yazılı cavab verməlidir.

17.3. Vətəndaşın seçici siyahılarına daxil edilməsi, yaxud daxil edilməməsi barədə məntəqə seçki komissiyasının qərarından yuxarı seçki komissiyasına və ya seçki məntəqəsinin yerləşdiyi ərazidə məhkəməyə şikayət edilə bilər. Belə müraciətə 3 gün müddətində, səsvermə gününə 3 gün qalmış və ya səsvermə günü isə dərhal baxılmalıdır. Müraciət edənin lehinə qərar çıxarıldıqda məntəqə seçki komissiyası seçici siyahısında dərhal düzəliş edir. Məhkəmənin qəbul etdiyi qərar qətidir.

IV fəsil

Seçki komissiyaları

Maddə 18. Milli Məclisə seçkilər üzrə seçki komissiyalarının sistemi və statusu

18.1. Seçkilərin hazırlanmasını və keçirilməsini aşağıdakılar təmin edirlər:

18.1.1. Mərkəzi Seçki Komissiyası;

18.1.2. dairə seçki komissiyaları;

18.1.3. məntəqə seçki komissiyaları.

18.2. Milli Məclisə seçkilərdə seçki komissiyalarının səlahiyyəti və fəaliyyət qaydası bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilir.

18.3. Seçkilər üzrə yuxarı seçki komissiyasının öz səlahiyyətləri daxilində qəbul etdiyi qərarlar aşağı seçki komissiyaları üçün məcburidir.

18.4. Seçki komissiyaları seçkilərin gedişində qanun pozuntuları haqqında daxil olan müraciətlərə öz səlahiyyətləri daxilində baxmalı, müraciətlər üzrə araşdırmalar aparmalı və onlara səsvermə gününədək, yaxud səsvermənin ertəsi günü dərhal cavab verməlidirlər. Müraciətlərdə göstərilən faktları yoxlamaq üçün əlavə müddət tələb edilərsə, onlar üzrə müvafiq qərar ən gec 10 gün ərzində çıxarıla bilər. Seçki komissiyaları qanun pozuntusunun qarşısının alınması və müvafiq araşdırmalar aparılması məqsədi ilə təqdimatla müvafiq hüquq mühafizə orqanlarına

müraciət edə bilərlər. Hüquq mühafizə orqanları qanun pozuntularının qarşısını almaq üçün 5 gün müddətində, seçki gününə ən çoxu bir gün qaldıqda, seçki günü və ya səsvermənin ertəsi günü qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada tədbirlər görməlidirlər. Müraciətdə göstərilən faktlarla əlaqədar əlavə araşdırmalar aparılması lazım gəldikdə, göstərilən müddət 10 günədək uzadıla bilər.

18.5. Seçki komissiyaları seçicilərin seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi müddətləri və qaydaları, namizədlər və qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiya və siyasi partiyalar blokları haqqında məlumatla təmin etməlidirlər.

18.6. Seçki komissiyalarının bu Qanuna zidd, yaxud səlahiyyətlərini aşmaqla qəbul etdiyi qərarlar yuxarı seçki komissiyaları və ya məhkəmə tərəfindən ləğv edilməlidir. Belə halda yuxarı seçki komissiyası məsələnin mahiyyəti üzrə qərar qəbul edə bilər.

18.7. Dövlət orqanları və təşkilatları, bələdiyyə qurumları, habelə onların vəzifəli şəxsləri seçkilərin gedişində seçki komissiyalarına kömək etməli, zəruri olan bina və otaqları əvəzsiz verməli, onların mühafizəsini təşkil etməli, seçki bülletenlərinin, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələrinin, digər seçki sənədlərinin mühafizəsini təmin etməli, komissiyalara nəqliyyat və rabitə vasitələri, texniki avadanlıq, məlumat və materiallar verməli, onların müraciətlərinə 5 gün müddətində, səsvermə gününə 5 gündən az qaldıqda isə səsvermə gününədək, səsvermə günü isə—dərhal cavab verməlidirlər. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövrü mətbuat nəşrlərinin redaksiyaları seçki komissiyalarına bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş qaydada zəruri məlumatların dərci və seçicilərin məlumatlandırılması üçün əfır vaxtı və ya dövrü nəşrdə yer ayırmalıdırlar. Belə halda teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövrü nəşrlərin xərcləri dövlət büdcəsinin müvafiq vəsaiti hesabına ödənilir. Bu bənddə göstərilməyən təşkilatlar, o cümlədən teleradio verilişləri təşkilatlarının, dövrü mətbuat nəşrlərinin redaksiyaları, habelə onların vəzifəli şəxsləri seçki komissiyalarına lazımi məlumat və materialları təqdim etməli, onların müraciətlərinə 5 gün müddətində, səsvermə gününə 5 gündən az qaldıqda həmin günədək, səsvermə günü isə dərhal cavab verməlidirlər.

Maddə 19. Dairə seçki komissiyalarının təşkili

19.1. Dairə seçki komissiyaları seçki gününə azı 90 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən 9 üzvdən ibarət tərkibdə təşkil edilir.

19.2. Dairə seçki komissiyalarının üzvləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təyin edilirlər. Dairə seçki komissiyasının 3 üzvünün namizədliyi vahid

çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən siyasi partiyayı Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri tərəfindən, digər 3 üzvünün namizədliyi çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə azlıq təşkil edən siyasi partiyaları Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri tərəfindən, daha digər 3 üzvü isə heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan Milli Məclisin deputatlarını Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən üzvləri tərəfindən təqdim edilir. Dairə seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədləri Mərkəzi Seçki Komissiyasında siyasi partiyaları təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvlərinə müvafiq siyasi partiyaların yerli təşkilatları təqdim edə bilərlər. Heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan deputatları Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri tərəfindən irəli sürülmüş 2 namizəd maraqlı tərəflərlə razılaşdırılır: bir namizəd vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən siyasi partiyayı Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri ilə, digər namizəd isə vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə azlıq təşkil edən siyasi partiyaları Mərkəzi Seçki Komissiyasında təmsil edən Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri ilə, Siyasi partiyayı təmsil edən üzvlər dairə seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədi səsvermə gününə 95 gün qalmış təqdim etmədikdə, həmin namizəd heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan deputatlar tərəfindən təqdim edilir.

19.3. Dairə seçki komissiyasının sədri və katibləri «Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası haqqında» Qanunun 3-cü maddəsində göstərilən qaydada seçilirlər. Dairə seçki komissiyalarının üzvləri Mərkəzi Seçki Komissiyasından müvafiq vəsiqə alırlar.

Maddə 20. Məntəqə seçki komissiyalarının təşkili

20.1. Məntəqə seçki komissiyaları səsvermə gününə azı 40 gün qalmış müvafiq dairə seçki komissiyaları tərəfindən 6 üzvdən ibarət tərkibdə təşkil edilir.

20.2. Məntəqə seçki komissiyalarının üzvləri dairə seçki komissiyası tərəfindən təyin edilirlər. Məntəqə seçki komissiyasının 2 üzvünün namizədliyi vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən siyasi partiyayı dairə seçki komissiyasında təmsil edən həmin komissiyanın üzvləri tərəfindən, digər 2 üzvünün namizədliyi çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatları Milli Məclisdə azlıq təşkil edən siyasi partiyaları dairə seçki komissiyasında təmsil edən dairə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən, daha digər 2 üzvü isə heç bir siyasi partiyaya mənsub olmayan Milli Məclisin deputatlarını bu komissiyada təmsil edən üzvlər tərəfindən təqdim edilir. Məntəqə

seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədləri dairə seçki komissiyasında siyasi partiyaları təmsil edən dairə seçki komissiyasının üzvlərinə müvafiq siyasi partiyaların yerli təşkilatları, heç bir siyasi partiyalara mənsub olmayan Milli Məclisin deputatlarını təmsil edən dairə seçki komissiyasının üzvlərinə isə seçicilərin təşəbbüs qrupları təklif edə bilərlər. Həmin namizədlər müvafiq seçki dairəsinin ərazisində daimi və ya əsasən yaşayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları olmalıdırlar. Siyasi partiyanın yerli təşkilatı məntəqə seçki komissiyasının üzvlüyünə namizədi səsvermə gününə 45 gün qalmış təqdim etmədikdə, həmin namizəd heç bir siyasi partiya mənsub olmayan Milli Məclisin deputatlarını dairə seçki komissiyasında təmsil edən üzvləri tərəfindən təqdim edilir.

20.3. Məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibləri onun birinci iclasında «Mərkəzi Seçki Komissiyası haqqında» Qanunun 3-cü maddəsində göstərilən qaydada seçilirlər.

20.4. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən gəmilərdə yaradılmış seçki məntəqələrində məntəqə seçki komissiyaları yaradılmır və həmin komissiyaın səlahiyyətləri gəminin kapitanı tərəfindən bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada həyata keçirilir.

20.5. Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda məntəqə seçki komissiyasının səlahiyyətləri müvafiq diplomatik nümayəndəliyin, konsul idarəsinin rəhbərləri tərəfindən bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada həyata keçirilir.

20.6. Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilmiş qaydada müvafiq vəsiqə alırlar.

20.7. Hər bir qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, seçicilərin təşəbbüs qrupunun müvafiq seçki məntəqələrində səsvermə başlanan andan səsvermənin nəticələri rəsmiləşdirilənədək səsvermə otağında bir müşahidəçi təyin etmək hüququ vardır.

20.8. Bu Qanunun 14-cü maddəsinin 4-cü və 5-ci bəndlərində göstərilən seçicilərin müvəqqəti olduqları yerlərdə və hərbi hissələrdə yaradılan məntəqə seçki komissiyalarına bu maddənin 2-ci bəndi şamil edilmir.

Maddə 21. Seçki komissiyasına məşvərətçi səs hüquqlu üzvün təyin edilməsi

21.1. Mərkəzi Seçki Komissiyasında namizədlərinin siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokları, habelə hər bir dairə və məntəqə seçki komissiyasına məşvərətçi səs hüquqlu bir üzv təyin edə bilərlər.

21.2. Birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış namizəd həmin seçki dairəsinin dairə seçki komissiyasına məşvərətçi səs hüquqlu bir üzv, eləcə də seçki dairəsindəki seçki məntəqələrinin məntəqə seçki komissiyalarının hər birinə məşvərətçi səs hüquqlu bir üzv təyin edə bilər.

21.3. Birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış namizədi irəli sürən (bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən hal istisna olmaqla) siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları dairə seçki komissiyasına məşvərətçi səs hüquqlu bir üzv və həmin dairənin seçki məntəqələrinin məntəqə seçki komissiyalarının hər birinə məşvərətçi səs hüquqlu bir üzv təyin edə bilərlər.

21.4. Seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu üzvünə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş nümunədə vəsiqə verilir.

Maddə 22. Seçki komissiyası üzvünün statusu

22.1. Dövlət hakimiyyəti orqanlarının və bələdiyyə qurumlarının seçkili və vəzifəli şəxsləri, hakimlər, prokurorlar, deputatlığa namizədlərin, qeydə alınmış namizədlər, eləcə də namizədlər siyahısını irəli sürmüş siyasi partiyaların, siyasi partiya bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri və vəkil edilmiş şəxsləri, seçki komissiyalarının məşvərətçi səs hüquqlu üzvləri, deputatlığa namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin bilavasitə tabeliyində olan şəxslər, yuxarıda göstərilən şəxslərin yaxın qohumları, həyat yoldaşları və həyat yoldaşlarının yaxın qohumları (uşaqlar, valideynlər, övladlığa götürülənlər, qardaşlar, bacılar, nəvələr, babalar, nənələr), seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü ola bilməzlər.

22.2. Bu Qanunda bilavasitə «tabelik» dedikdə, rəhbər və təbə olan arasında xidməti münasibətlər, o cümlədən birincinin ikinci üzərində sərəncamçı səlahiyyətlərinin olması nəzərdə tutulur, yəni birinci vəzifə səlahiyyətləri daxilində ikinci işə qəbul etmək, işdən çıxarmaq, ona icrası məcburi olan əmr, sərəncam və göstərişlər vermək, onu mükafatlandırmaq və onun barəsində intizam tədbirləri görmək hüququna malik olmalıdır.

22.3. Bir seçki komissiyasının həlledici və ya məşvərətçi səs hüquqlu üzvü eyni zamanda digər seçki komissiyasının həlledici və ya məşvərətçi səs hüquqlu üzvü ola bilməz.

22.4. Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvləri istisna olmaqla, digər seçki komissiyalarının həlledici səs hüquqlu üzvlərinin səlahiyyətləri həmin seçki komissiyalarının səlahiyyətləri ilə eyni vaxtda bitir.

22.5. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü bir ay müddətində, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə isə 3 gün müddətində müvafiq seçki komissiyasının qərarı ilə seçki komissiyasının üzvü vəzifəsindən aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl azad edilir:

22.5.1. vəzifəsindən azad edilməsi haqqında yazılı ərizə verdikdə;

22.5.2. bu maddənin 1 və 3-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş əsaslar olduqda.

22.6. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvünün səlahiyyətlərinə aşağıdakı hallarda dərhal xitam verilir:

22.6.1. seçki komissiyasının üzvü Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığını itirdikdə;

22.6.2. seçki komissiyasının üzvü haqqında məhkəmənin ittihamedicisi hökmü qanuni qüvvəyə mindikdə;

22.6.3. məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı əsasında seçki komissiyasının üzvü fəaliyyət qabiliyyəti olmayan, məhdud fəaliyyət qabiliyyətli, xəbərsiz itkin düşmüş və ya ölmüş hesab edildikdə;

22.6.4. seçki komissiyasının üzvü vəfat etdikdə;

22.6.5. seçki komissiyası üzvünün öz vəzifələrini müntəzəm icra etməməsi haqqında qərarı məhkəmə qərarı ilə təsdiq olunduqda.

22.7. Yuxarıda göstərilən hallarda seçki komissiyasının tərkibindən çıxmış həlledici səs hüquqlu üzvü yerinə bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada bir aydan gec olmayaraq, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə isə onun çıxdığı gündən ən gec 10 gün müddətində yeni üzv təyin edilir.

22.8. Seçki komissiyasının sədrləri, sədr müavinləri, katibləri və üzvləri bu Qanunu pozmalarına görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə vəzifəli şəxslər üçün müəyyənləşdirilmiş məsuliyyət daşıyırlar.

22.9. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə müvafiq prokurorun razılığı olmadan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz və ya məhkəmə qaydasında inzibati məsuliyyət tədbirlərinə məruz qala bilməz.

22.10. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü səlahiyyət müddəti sona çatanaqəd, məşvərətçi səs hüquqlu üzvü isə seçki komissiyasında fəaliyyəti dövründə özlərinin razılığı olmadan işəgötürənin təşəbbüsü ilə başqa işə keçirilə bilməzlər.

22.11. Seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu üzvü seçki bülletenlərini və səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsini vermək, seçki bülletenlərini saymaq, seçki bülletenlərini və səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələrini ləğv etmək, səsvermənin yekunları və nəticələri haqqında protokolları tərtib etmək, seçki komissiyasının səlahiyyətinə aid məsələlər üzrə qərarlar qəbul edilərkən səs vermək, müvafiq seçki komissiyasının qərarını imzalamaq hüquqları istisna olmaqla, seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü ilə eyni hüquqlara malikdir.

22.12. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu və məşvərətçi səs hüquqlu üzvləri:

22.12.1. müvafiq seçki komissiyasının iclasları barədə vaxtında məlumatlandırılırlar;

22.12.2. müvafiq seçki komissiyasının səlahiyyətlərinə aid məsələlər üzrə təkliflər verə, seçki komissiyasının iclasında çıxış edə və bu məsələlər üzrə səsvermə keçirilməsini tələb edə bilərlər;

22.12.3. seçki komissiyası iclasının digər iştirakçalarına gündəlikdəki məsələlərə aid suallar verə və mahiyyəti üzrə cavablar ala bilərlər;

22.12.4. hər bir sənəd və materialla (o cümlədən seçici siyahıları, seçki bülletenləri ilə), aşağı seçki komissiyasının materialları ilə tanış ola, bu material və sənədlərin surətlərini ala bilərlər (seçici siyahıları, imza vərəqləri, seçki bülletenləri və seçici vəsiqələri istisna olmaqla), qanunla dövlət, kommərsiya sirri və ya başqa sirr sayılmayan məlumatları əks etdirən sənədlər və ya materiallar ilə tanış ola bilərlər;

22.12.5. seçki komissiyasının qərarından və ya hərəkətindən (hərəkətsizliyindən) müvafiq yuxarı seçki komissiyasına və məhkəməyə şikayət edə bilərlər.

22.13. Seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu üzvünün səlahiyyəti, əgər onu təyin edən qeydə alınmış namizəd seçilmişsə və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar bloklarının irəli sürdükleri siyahı üzrə namizədlər deputat mandatlarının bölgüsündə iştirak edə bilərlərsə, növbəti seçkilərdə namizədlərin (namizədlər siyahısının) qeydə alınması başa çatanaqəd qüvvədədir. Seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu digər üzvlərinin səlahiyyətləri seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edilməsindən 30 gün sonra başa çatır, lakin yuxarı seçki komissiyasına aşağı seçki komissiyasının qərarından, hərəkətindən

(hərəkətsizliyindən) şikayət daxil olmuşdursa, səsvermə və ya səslərin hesablanması qaydası pozulmuşdursa və bu faktlar üzrə məhkəmə araşdırması aparılırsa, həmin səlahiyyətlərə yalnız şikayətin mahiyyəti üzrə yuxarı seçki komissiyası, yaxud məhkəmə tərəfindən qərar qəbul edildikdən sonra xitam verilir.

22.14. Seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu üzvünün səlahiyyətlərinə onu təyin etmiş şəxsin və ya orqanın qərarı ilə istənilən vaxt xitam verilir, yaxud bu səlahiyyətlər digər şəxsə verilə bilər.

Maddə 23. Milli Məclisə seçkilərdə Mərkəzi Seçki Komissiyasının səlahiyyətləri

23.0. Mərkəzi Seçki Komissiyası «Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası haqqında» Qanununda və bu Qanunda nəzərdə tutulmuş səlahiyyətləri həyata keçirir.

Maddə 24. Dairə seçki komissiyasının səlahiyyətləri

24.1. Dairə seçki komissiyası aşağıdakı səlahiyyətləri həyata keçirir:

24.1.1. seçki dairəsinin ərazisində Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçki hüquqlarına riayət olunmasına nəzarət edir;

24.1.2. seçki dairəsinin ərazisində bütün namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının bu qanunla, digər Qanunlarla müəyyənləşdirilmiş seçkiqabağı fəaliyyətinə şərait yaradır;

24.1.3. seçki dairəsinin ərazisində dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən eyni qaydada istifadə olunmasını təmin edir;

24.1.4. seçki bülletenlərinin məntəqə seçki komissiyalarına çatdırılmasını təmin edir;

24.1.5. səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələrinin və digər seçki sənədlərinin məntəqə seçki komissiyalarına çatdırılmasını təmin edir;

24.1.6. seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün ayrılmış pul vəsaitini məntəqə seçki komissiyaları arasında bölüşdürür, bu vəsaitin təyinatı üzrə istifadəsinə, o cümlədən namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının seçki fondları vəsaitinin xərclənməsinə nəzarəti təmin edir;

24.1.7. seçki dairəsinin ərazisində məntəqə seçki komissiyalarına ad verir və seçki məntəqələrinin vahid qaydada nömrələnməsini təmin edir.

24.1.8. Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiq etdiyi qaydalara uyğun olaraq seçki sənədlərinin saxlanmasını və arxivə verilməsini təmin edir;

24.1.9. müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarından və bələdiyyə qurumlarından seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı məsələlərə aid məlumatlar alır;

24.1.10. seçkilərin gedişində seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi qaydası və müddəti haqqında seçicilərə məlumat verir;

24.1.11. məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətini əlaqələndirir, bu komissiyaların və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət və ərizələrə baxır, bunlar üzrə əsaslandırılmış qərarlar qəbul edir;

24.1.12. müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədlər barəsində məlumatların alınmasını təmin edir, qeydə alınmış namizədlər barəsində məlumatları dərc edir;

24.1.13. birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədləri və onların vəkil edilmiş şəxslərini qeydə alır, onlara müəyyənləşdirilmiş nümunədə vəsiqə verir;

24.1.14. seçki dairəsinin ərazisində bütün namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokları üçün bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyən edilmiş seçkiqabağı fəaliyyət şərtlərinə əməl olunmasını təmin edir;

24.1.15. birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını və vahid çoxmandatlı seçki dairəsinin müvafiq ərazisi üzrə səsvermənin nəticələrini müəyyənləşdirir, birmandatlı seçki dairəsində və vahid çoxmandatlı seçki dairəsinin müvafiq ərazisində səsvermənin nəticələri haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumat verir; bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada məntəqə seçki komissiyalarının səsvermənin nəticələri haqqında protokollarında seçkilərin nəticələri göstərilmiş məlumatları ümumiləşdirib dərc edir;

24.1.16. məntəqə seçki komissiyalarının otaqlarla, nəqliyyat və rabitə vasitələri ilə təmin edilməsi, seçkilərin maddi-texniki təchizatı məsələlərinə dair qəbul olunan müvafiq qərarların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir;

24.1.17. təkrar və əlavə seçkilər keçirir;

24.1.18. bu Qanuna uyğun digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

24.2. Milli Məclisə seçkilər üzrə dairə seçki komissiyasının səlahiyyət müddəti bu qanuna uyğun olaraq Milli Məclisə yeni seçkilərin keçirilməsi üçün yaradılan yeni dairə seçki komissiyasının birinci iclas günü başa çatır.

24.3. Dairə seçki komissiyalarının fəaliyyəti, əgər bu komissiyanın qərarından (hərəkətindən, hərəkətsizliyindən) şikayət daxil olmuşdursa, səsvermə və ya səsələrin hesablanması qaydası pozulmuşdursa və bu faktlar üzrə məhkəmə araşdırması aparılmışsa, Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərci günündən 15 gün sonra başa çatır. Səsvermənin nəticələrindən şikayət verildiyi hallarda dairə seçki komissiyasının fəaliyyəti Mərkəzi Seçki Komissiyası və ya məhkəmə tərəfindən şikayətin mahiyyəti üzrə qərar çıxarıldıqdan sonra başa çatır.

Maddə 25. Məntəqə seçki komissiyasının səlahiyyətləri

25.1. Məntəqə seçki komissiyası aşağıdakı səlahiyyətləri həyata keçirir:

25.1.1. əhaliyə məntəqə seçki komissiyasının ünvanı, telefon nömrəsi, iş vaxtı, habelə səsvermə günü və yeri barədə məlumat verir;

25.1.2. seçici siyahılarını təsdiq edir və dəqiqləşdirir; seçiciləri bu siyahılarla tanış edir; seçici siyahılarındakı səhvlər və yanlışlıq barədə ərizələrə baxır və siyahılarda müvafiq dəyişikliklər edir;

25.1.3. səsvermə yerinin, habelə seçki qutusunun və digər ləvazimatın hazırlanmasını təmin edir;

25.1.4. yuxarı seçki komissiyasından alınmış məlumata əsasən qeydə alınmış namizədlər haqqında və onların siyahısı barədə seçicilərə məlumat verir;

25.1.5. seçki məntəqəsi ərazisində seçkiqabağı təşviqatın aparılması qaydalarına əməl olunmasına nəzarət edir;

25.1.6. səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi verir;

25.1.7. səsvermə günü seçki məntəqəsində səsverməni təşkil edir;

25.1.8. seçki məntəqəsində səsvermənin nəticələrini müəyyənləşdirir, səsləri hesablayır və səsvermənin nəticələri haqqında protokolları dairə seçki komissiyasına təqdim edir;

25.1.9. bu Qanununun pozulması ilə əlaqədar şikayətlərə öz səlahiyyətləri daxilində baxır və həmin şikayətlər üzrə əsaslandırılmış qərarlar qəbul edir;

25.1.10. seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar sənədlərin Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiq etdiyi qaydalara uyğun olaraq qorunmasını və müvafiq qaydada təhvil verilməsini təmin edir;

25.1.11. bu Qanuna uyğun digər səlahiyyətləri həyata keçirir.

25.2. Məntəqə seçki komissiyasının fəaliyyəti, əgər bu komissiyanın qərarından (hərəkətindən, hərəkətsizliyindən) şikayət daxil olmuşdursa, səsvermə və ya səsələrin hesablanması qaydası pozulmuşdursa və bu faktlar üzrə məhkəmə araşdırması aparılmırsa, Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərci günündən 10 gün sonra başa çatır. Səsvermənin nəticələrindən şikayət verildiyi hallarda məntəqə seçki komissiyasının fəaliyyəti yuxarı komissiya və ya məhkəmə tərəfindən şikayətin mahiyyəti üzrə qərar çıxarıldıqdan sonra başa çatır.

Maddə 26. Seçki komissiyalarının fəaliyyətində aşkarlıq

26.1. Seçki komissiyalarının üzvləri, birmandatlı seçki dairəsi üzrə və ya vahid siyahı üzrə qeydə alınmış namizədlər, yaxud onların vəkili edilmiş şəxsləri, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının vəkili edilmiş şəxsləri hər hansı seçki komissiyasının iclaslarında, habelə səsələrin hesablanmasında, məntəqə və dairə seçki komissiyalarında seçki bülletenləri, seçici siyahıları, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələri ilə, səsvermənin nəticələri və yekunları haqqında protokollarla müvafiq işin aparılmasında iştirak etmək və onlarla tanış olmaq dairə və məntəqə seçki komissiyalarının qərarlarının və digər sənədlərin surətlərini almaq (seçici siyahıları, səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqələrinin, seçki bülletenlərinin, imza və rəqəllərinin surətləri istisna olmaqla), digər seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsini müşahidə etmək hüququna malikdirlər. Müvafiq seçki komissiyalarının iclaslarında iştirak etmək və adı çəkilən sənədlərlə tanış olmaq üçün göstərilən şəxslərin seçki komissiyalarından əlavə icazə alması tələb

olunmur. Müvafiq seçki komissiyası göstərilən şəxslərin seçki sənədləri ilə iş aparılan və səslər hesablanan yerə sərbəst daxil olmasını təmin edir. Seçki komissiyalarının iclaslarında seçki sənədləri və səsərin hesablanması ilə əlaqədar işin gedişində kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır. Səsvermə gününədək seçki komissiyasının iclasında iştirak etmək hüququna yalnız Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada Mərkəzi Seçki Komissiyasında bu hüquqların əldə edilməsi üçün qeydiyyatdan keçmiş və xüsusi icazə almış müşahidəçilər malikdirlər. Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən verilən qeydiyyat vəsiqəsində bu halda müşahidə aparılması üçün icazə verilən müvafiq dairə və məntəqə seçki komissiyalarının nömrələri göstərməlidir.

26.2. Müvafiq seçki komissiyası yuxarı seçki komissiyalarını, birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış hər bir namizədi və onun səlahiyyətli nümayəndəsini, namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəkili edilmiş şəxslərini yuxarıda göstərilən seçki sənədləri ilə işin və komissiyanın iclaslarının vaxtı haqqında bu Qanunun 28-ci maddəsinin 15-ci və 16-cı bəndlərində nəzərdə tutulan qaydada məlumatlandırılır.

26.3. Seçki komissiyalarında müvafiq şikayətlərə baxılmasında maraqlı olan tərəflərin nümayəndələrinin iştirak etmək hüququ vardır.

26.4. Seçki komissiyaları bu Qanuna uyğun olaraq qeydə alınmış namizədlərin hər birinin tərcümeyi-halı, qeydiyyatın nəticələri, namizədlərin siyahısı və seçki komissiyasına onların barəsində daxil olmuş digər məlumatlar, namizədlə əlaqədar səsvermənin nəticələri haqqında vətəndaşlara məlumat verirlər.

26.5. Səsvermə günü məntəqə seçki komissiyasının işə başladığı və seçki qutularının möhürləndiyi andan yuxarı seçki komissiyası tərəfindən səsvermənin nəticələri haqqında protokolların qəbul edilməsinədək, habelə səsərin təkrar hesablanmasında bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən şəxslər, eləcə də müşahidəçilər, o cümlədən beynəlxalq müşahidəçilər seçki məntəqələrində bütün hərəkətlərin həyata keçirilməsini müşahidə edə bilirlər.

26.6. Müşahidəçilər, o cümlədən beynəlxalq müşahidəçilər, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri digər seçki komissiyalarında səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsini, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların tərtib olunmasını, habelə səsərin yenidən hesablanmasını müşahidə edə bilirlər.

26.7. Seçki komissiyasının bütün üzvlərinin, bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən şəxslərin və müşahidəçilərin hərbi hissələrdə, xəstəxanalarda, sanatoriyalarda, istirahət evlərində və digər müvəqqəti məskunlaşma yerlərində yaradılmış seçki məntəqələrinin səsvermə otaqlarına, habelə seçki məntəqəsinin səsvermə otağına maneəsiz buraxılışı təmin edilməlidir.

26.8. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədlərin, namizədlərinin vahid siyahıları qeydə alınmış siyasi partiyaların və siyasi partiyaların bloklarının hər biri səsvermə günü, habelə vaxtından əvvəl keçirilən səsvermə zamanı bu maddənin 5-ci bəndində göstərilən dövrdə səsvermə otağında müşahidə aparmaq üçün müvafiq məntəqə seçki komissiyasına bir müşahidəçi təyin edə bilirlər.

26.9. Müşahidəçinin soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yerinin ünvanı, habelə onun göndərdiyi seçki komissiyası, seçki məntəqəsinin nömrəsi göstərilmiş, eləcə də maraqlarını təmsil etdiyi birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən yazılı formada təsdiq edilmiş sənədi olmalıdır. Belə sənəd şəxsiyyət vəsiqəsi və ya onu əvəz edən sənəd təqdim edildikdə etibarlı sayılır. Müşahidəçinin göndərilməsi haqqında qabaqcadan xəbər vermək tələb edilmir.

26.10. Bu maddənin 9-cu bəndində göstərilən sənədlər müvafiq seçki komissiyasına seçki komissiyasının birinci iclası günündən başlayaraq səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında, o cümlədən seçicilərin səsələrinin təkrar hesablanması nəticələri haqqında protokolların tərtib edilməsi işi başa çatanaqədər hər bir vaxt təqdim edilə bilər.

26.11. Müşahidəçinin, o cümlədən beynəlxalq müşahidəçinin aşağıdakı hüquqları vardır:

26.11.1. seçicilərin siyahıları ilə tanış olmaq;

26.11.2. bu maddənin 5-ci bəndində göstərilən dövrdə istənilən vaxt müvafiq seçki məntəqəsinin səsvermə otağında olmaq;

26.11.3. seçicilərə seçki bülletenlərinin verilməsini müşahidə etmək;

26.11.4. səsvermə yerindən kənarda seçicilərin səs verməsini müşahidə etmək;

26.11.5. seçicilərin sayını hesablamaq, seçki bülletenlərinin, ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayılmasını müşahidə etmək; müşahidə aparmağı təmin edən şəraitdə və müəyyən məsafədən seçicilərin səsələrinin hesablanmasına, seçicilərin səsələri hesablanarkən doldurulmuş və ya doldurulmamış hər bir seçki bülleteninə baxmaq, bu maddənin 4-cü bəndində göstərilən sənədlərlə, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında seçki komissiyasının protokolları ilə və digər sənədlərlə tanış olmaq;

26.11.6. səsvermənin təşkili ilə əlaqədar təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasının sədrinə, o olmadıqda isə onu əvəz edən şəxsə müraciət etmək;

26.11.7. səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların, bu maddənin 5-ci bəndində göstərilmiş dövrdə seçki komissiyaları tərəfindən tərtib edilmiş və ya onlara daxil olmuş qoşma sənədlərin surətlərini çıxarmaq və ya almaq, səsvermədə iştirak edən şəxslərin siyahısı ilə tanış olmaq; müşahidəçinin tələbi ilə seçki komissiyası adı çəkilən sənədlərin surətlərini təsdiq etməli və ya həmin sənədlərin təsdiq edilmiş surətlərini təxirəsalınmadan ona verməlidir.

26.11.8. məntəqə seçki komissiyasının, yaxud digər seçki komissiyasının hərəkətindən (hərəkətsizliyindən) və qərarlarından birbaşa yuxarı seçki komissiyasına, ya da məhkəməyə şikayət etmək;

26.11.9. müvafiq seçki komissiyalarında seçicilərin səslərinin təkrar hesablanmasında iştirak etmək;

26.12. Müşahidəçiyə aşağıdakı hərəkətlər qadağan edilir:

26.12.1. seçicilərə seçki bülletenləri vermək;

26.12.2. seçicilərin xahişi ilə onun əvəzinə seçki bülleteni alınması haqqında imza qoymaq;

26.12.3. seçicinin xahişi ilə seçki bülletenini doldurmaq;

26.12.4. seçki komissiyalarının həlledici səs hüquqlu üzvləri ilə birlikdə seçki bülletenlərinin hesablanmasında birbaşa iştirak etmək;

26.12.5. seçki komissiyalarının işinə əngəl törədən hərəkətlər etmək;

26.12.6. seçicilər arasında seçkiqabağı təşviqat aparmaq;

26.12.7. müvafiq seçki komissiyasının qərarlarının qəbul olunmasında iştirak etmək.

26.13. Kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri bütün seçki komissiyalarının səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolları və qərarları ilə tanış ola, habelə müvafiq seçki komissiyasının qərarının, protokolunun və onlara qoşulan digər sənədlərin surətlərini çıxara və ya ala bilərlər. Kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin tələbi ilə seçki komissiyası qərarların, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında protokolların surətlərini təsdiq etməlidir.

26.14. Seçki komissiyalarının protokollarının və digər sənədlərinin surətlərini komissiyanın sədri və ya müvafiq səlahiyyətlər verilmiş həlledici səs hüquqlu üzvləri və katibi təsdiq edə bilərlər. Bu halda həmin şəxs təsdiq olunan

sənədin surətinə «Əsli ilə düzdür» sözlərini yazdıqdan sonra onu imzalayır, komissiyanın möhürü ilə təsdiqləyir və təsdiqetmə tarixini qoyur.

26.15. Seçki məntəqəsində səsvermədə və səslərin hesablanması iştirak edən məntəqə seçki komissiyasının məşvərətçi səs hüquqlu üzvləri, müşahidəçilər, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri və bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən digər şəxslər seçkiqabağı təşviqat məqsədi güdməyən, onların statusunu bildirən nümunələri Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən verilən lövhəciklər gəzdirməlidirlər.

Maddə 27. Beynəlxalq (xarici) müşahidəçilər

27.1. Beynəlxalq (xarici) müşahidəçilər (bundan sonra—beynəlxalq müşahidəçilər) qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada və müvafiq dəvət əsasında Azərbaycan Respublikasına gəlməyə icazə alırlar və Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydiyyatdan keçirlər.

27.2. Dəvətlər seçkilərin təyin edilməsi barədə qərar rəsmi dərc edildikdən sonra Milli Məclis, müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən göndərilə bilər.

27.3. Dəvət olunmaq haqqında təkliflər insan və vətəndaşlarının hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində nüfuzu olan beynəlxalq, hökumət və qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən verilə bilər.

27.4. Mərkəzi Seçki Komissiyası beynəlxalq müşahidəçiyə onun təqdim etdiyi sənədlərə uyğun xüsusi vəsiqə verir. Belə vəsiqənin olması beynəlxalq müşahidəçiyə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə bu qanunun 26-cı maddəsinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərmək imkanı yaradır.

27.5. Beynəlxalq müşahidəçilərin fəaliyyəti bu Qanunla və digər qanunlarla tənzimlənir.

27.6. Beynəlxalq müşahidəçinin səlahiyyət müddəti Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alındığı gündən başlanır və seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gün tamam olur.

27.7. Beynəlxalq müşahidəçi öz fəaliyyətini müstəqil və sərbəst həyata keçirir, onun fəaliyyəti müşahidəçini göndərən tərəfin hesabına və ya onun öz şəxsi vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

27.8. Beynəlxalq müşahidəçi Azərbaycan Respublikası ərazisində olduğu müddətdə dövlətin mühafizəsi altına alınır. Seçki komissiyaları, dövlət hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumları ona zəruri yardım göstərməyə borcludurlar.

27.9. Beynəlxalq müşahidəçilər səsvermə günündən sonra seçki qanunvericiliyi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar mətbuat konfransı keçirə və kütləvi informasiya vasitələrinə müraciət edə bilirlər.

27.10. Beynəlxalq müşahidəçilərin namizədlərlə, qeydə alınmış namizədlərlə, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri ilə, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının vəkili edilmiş şəxsləri ilə görüşmək hüququ vardır.

27.11. Beynəlxalq müşahidəçilər seçki kampaniyasının gedişi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar olmayan fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün öz statuslarından istifadə edə bilməzlər.

27.12. Mərkəzi Seçki Komissiyası beynəlxalq müşahidəçinin qanunları, beynəlxalq hüquq normalarını pozduğu hallarda onun qeydiyyatını ləğv edə bilər.

Maddə 28. Seçki komissiyalarının fəaliyyətinin təşkili

28.1. Seçki komissiyaları kollegial formada fəaliyyət göstərirlər.

28.2. Müvafiq seçki komissiyası onun həlledici səs hüquqlu üzvlərinin təyin edildiyi gündən ən gec 5 gün ərzində birinci iclasına toplaşır.

28.3. Seçki komissiyasının sədri, sədr müavini və katibi onun həlledici səs hüquqlu üzvləri sırasından birinci iclasda açıq səsvermə yolu ilə seçilirlər.

28.4. Seçki komissiyasının iclası sədr, sədrin tapşırığı ilə onun müavini tərəfindən, habelə komissiyanın həlledici səs hüquqlu üzvlərinin azı 1/3 hissəsinin tələbi ilə çağırılır.

28.5. Seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü seçki komissiyasının bütün iclaslarında iştirak etməyə borcludur.

28.6. Seçki komissiyasının iclası komissiyanın həlledici səs hüquqlu üzvlərinin 2/3 hissəsi iştirak etdikdə səlahiyyətli hesab edilir.

28.7. Seçki komissiyalarının qərarları seçki komissiyasının iclasında iştirak edən komissiyanın həlledici səs hüquqlu üzvlərinin 2/3 səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Dairə seçki komissiyasının qərarları dairə seçki komissiyasının iclasında 9 və ya 8 üzv iştirak etdikdə—azı 6 üzvün, 7 üzv iştirak etdikdə—azı 5 üzvün, 6 üzv iştirak etdikdə—azı 4 üzvün səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Məntəqə seçki komissiyasının qərarları məntəqə seçki komissiyasının iclasında 6 və ya 5 üzv iştirak etdikdə—azı 4 üzvün, 4 üzv iştirak etdikdə isə—azı 3 üzvün səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

28.8. Seçki komissiyasının digər məsələlər üzrə qərarları komissiyanın iclasında iştirak edən həlledici səs hüquqlu üzvlərinin səs çoxluğu ilə qəbul edilə bilməz.

28.9. Seçki komissiyası iclasının səlahiyyətli olması üçün onun həlledici səs hüquqlu üzvlərinin azı 2/3 hissəsi təyin edilməlidir.

28.10. Seçki komissiyası üzvünün, habelə iclasda iştirak edən yuxarı seçki komissiyasının hər hansı üzvünün tələbi ilə komissiyanın səlahiyyətinə aid olan və təsdiq edilmiş gündəliyə uyğun hər hansı məsələyə dair səsvermə keçirilməlidir.

28.11. Seçki komissiyasının bütün iclasları haqqında protokol tərtib edilir, komissiyaya daxil olan bütün sənədlər qeydə alınır.

28.12. Seçki komissiyası iclasının qərar və protokolları komissiyanın sədri və katibləri və ya qərarın lehinə səs vermiş üzvləri tərəfindən imzalanır.

28.13. Seçki komissiyasının qəbul edilmiş qərarı ilə razılaşmayan üzvləri yazılı formada xüsusi rəy bildirə bilərlər və həmin rəy komissiyanın iclasının protokoluna əlavə edilir. Xüsusi rəy ən gec 3 gün müddətində komissiyanın sədri tərəfindən yuxarı seçki komissiyasına çatdırılmalı, səsvermə günü və səsvermənin ertəsi günü isə onun haqqında təxirə salınmadan məlumat verilməlidir.

28.14. Seçki komissiyası seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar işlərin yerinə yetirilməsi üçün büdcədən ayrılan vəsait həddində əmək müqaviləsi və mülki müqavilə üzrə ştatdankənar işçiləri işə götürə bilər.

28.15. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatları seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə hər həftə seçki qanunvericiliyini izah etmək, vacib seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi qaydası və müddətləri, habelə seçki kampaniyasının gedişi haqqında məlumat yaymaq, seçicilərin suallarına cavab vermək üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasına əvəzsiz olaraq 15 dəqiqə, bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatları isə dairə seçki komissiyalarına 10 dəqiqədən az olmayaraq və məntəqə seçki komissiyalarına 5 dəqiqədən az olmayaraq əvəzsiz efir vaxtı verirlər.

28.16. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən həftədə azı bir dəfə nəşr edilən dövrü mətbu nəşrlərin redaksiyaları seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə Mərkəzi Seçki Komissiyasına əvəzsiz olaraq həftəlik nəşr həcmnin bir səhifəsindən az olmayan yer ayırırlar. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən həftədə azı bir dəfə nəşr edilən dövrü mətbu nəşrlərin redaksiyaları seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə dairə seçki komissiyalarına həftəlik nəşr həcmnin bir səhifəsindən, məntəqə seçki komissiyalarına isə yarım səhifəsindən az olmayan yer ayırırlar. Seçki komissiyaları həmin yerdən seçki qanunvericiliyini izah etmək, seçki hərəkətlərinin qaydası və müddəti, namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, seçki kampaniyasının gedişi haqqında seçicilərin suallarına cavab vermək üçün istifadə edirlər.

V fəsil

Siyasi partiyaların və siyasi partiyalar bloklarının seçkilərdə iştirakının əsasları

Maddə 29. Siyasi partiyanın seçkilərdə iştirakı

29.1. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaranan və seçkilərin elan edilməsi gününə azı 6 ay qalanadək müvafiq icra hakimiyyəti orqanından müəyyənləşdirilmiş qeydiyyat şəhadətnaməsi alan, seçkilərdə iştirak etmək niyyətində olan siyasi partiya Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alınır.

29.2. Siyasi partiya, onun seçkilərdə iştirakına dair qərarının Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edildiyi gündən başlayaraq 3 gün müddətində qeydə alınır.

29.3. Siyasi partiyanın qeydə alınması haqqında sənəd siyasi partiyanı təmsil edən və qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş qaydada təsdiq edilmiş etibarnaməsi olan səlahiyyətli nümayəndəyə verilir.

Maddə 30. Siyasi partiyaların bloku

30.1. Siyasi partiyaların blokunu bu Qanunun 29-cu maddəsində nəzərdə tutulan qaydada qeydə alınmış azı iki siyasi partiya yarada bilər. Siyasi partiya blokun tərkibinə daxildirsə, seçkilərin keçirildiyi dövrdə müstəqil partiya kimi çıxış

edə bilməz və ya digər bloka daxil ola bilməz. Siyasi partiyaların blokuna daxil olmaq barədə qərar bloka daxil olacaq hər bir siyasi partiyanın nizamnaməsinə uyğun qəbul edilir. Göstərilən müvafiq qərar qəbul edildikdən sonra siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələri blokun yaradılması barədə birgə qərar imzalayırlar.

30.2. Siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi blokun qeydə alınması məqsədilə Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədləri təqdim edir:

30.2.1. bloka daxil olan siyasi partiyaların nizamnamələrinin notarial qaydasında təsdiq edilmiş surətləri;

30.2.2. siyasi partiyaların bloka daxil olmaq haqqında qərarları;

30.2.3. blokun yaradılması haqqında siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən imzalanmış və həmin partiyaların möhürləri ilə təsdiqlənmiş birgə qərar.

30.4. Siyasi partiyaların blokları Mərkəzi Seçki Komissiyasına müvafiq sənədləri təqdim etdikləri gündən ən gec 5 gün müddətində qeydə alınmalıdırlar. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədlərin vahid siyahısı da göstərilən müddətdə həmin sənədlərlə birlikdə təqdim edilə bilər.

30.5. Bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən sənədlər düzgün rəsmiləşdirilmədikdə, tam olmadıqda və ya siyasi partiyaların blokuna daxil olan partiyalar bu Qanunun 29-cu maddəsinin tələblərinə uyğun gəlmədikdə siyasi partiyaların bloklarının qeydə alınmasından imtina edilə bilər.

30.6. Siyasi partiyaların bloku Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alındıqdan sonra onun tərkibinə hər hansı digər siyasi partiya daxil edilə bilməz.

Maddə 31. Siyasi partiyalar blokunun adı və emblemi

31.1. Siyasi partiyaların bloku Mərkəzi Seçki Komissiyasına özünün tam və qısa adı barədə məlumat təqdim edir.

31.2. Siyasi partiyalar blokunun adı bloka daxil olmuş partiyaların nümayəndələrinin birgə iclasında müəyyənləşdirilir. Blokun adlandırılmasında həmin bloka daxil olmayan siyasi partiyaların (seçkilərdə iştirak edib-etməməsindən asılı olmayaraq), əvvəllər seçkilərdə iştirak etmiş digər siyasi partiyaların adlarından istifadə edilə bilməz. Əgər yeni qeydə alınmış siyasi partiyaların blokuna əvvəlki

seçkilərdə həmin bloku yaratmış siyasi partiyaların yarısından çoxu daxil deyildirsə, yeni yaradılan bloka əvvəlki siyasi partiyalar blokunun adı verilə bilməz. Fiziki şəxsin adından və ya soyadından siyasi partiyaların bloku tərəfindən yalnız həmin şəxsin yazılı razılığı əsasında istifadə edilə bilər.

31.3. Siyasi partiyaların bloku Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiqinə namizədlərin vahid siyahısı ilə birlikdə özünün emblemini də təqdim edə bilər. Siyasi partiyaların bloku onun tərkibindəki hər hansı siyasi partiyanın qeydə alınmış emblemi, yaxud digər siyasi partiyalar və siyasi partiyaların bloklarının indiki və əvvəlki seçkilərdə istifadə etdikləri eyni emblemlər istisna olmaqla (bu maddənin 2-ci bəndi nəzərə alınmaqla) digər emblemləri təqdim edə bilər. Siyasi partiyalar blokunun rəmzləri əqli mülkiyyət hüquqlarını, əmtəə nişanlarına olan hüquqları pozmamalı, Azərbaycan Respublikasının və digər ölkələrin dövlət rəmzlərinə, dini rəmzlərə toxunmamalı, ümumən qəbul edilmiş əxlaq normalarını pozmamalıdır. Siyasi partiyaların bloku beş sözdən çox olmayan adından, habelə emblemindən seçki sənədlərində istifadə edilməsini Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə razılaşdırmalıdır.

31.4. Siyasi partiyalar bloklarının adının və embleminin seçkilərin gedişində dəyişdirilməsinə icazə verilmir.

Maddə 32. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri

32.1. Siyasi partiya, siyasi partiyaların blokları bu Qanuna uyğun olaraq seçkilərdə iştirak, habelə maliyyə məsələləri üzrə onları təmsil edən səlahiyyətli nümayəndələrini təyin edirlər.

32.2. Səlahiyyətli nümayəndələr bloka daxil olan siyasi partiyaların və ya siyasi partiyaların nümayəndələrinin birgə iclasının qərarı, yaxud onların qurultayı, konfransı və ya rəhbər orqanın iclasının qərarı ilə təyin edirlər.

32.3. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi öz funksiyalarını onun səlahiyyətini, soyadını, adını, atasının adını, doğum tarixini, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriya və nömrəsini, yaşayış yerinin ünvanını, iş yerini, vəzifəsini və ya xidməti vəzifəsini (bunlar olmadıqda—fəaliyyət növünü) əks etdirən, maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndə isə maliyyə sənədlərinin və həmin sənədlər üçün möhürlərin nümunələrini əks etdirən, bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulan qərar əsasında həyata keçirir.

32.4. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının təyin etdikləri səlahiyyətli nümayəndələrin siyahıları Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilir. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələri istisna olmaqla, digər səlahiyyətli nümayəndələrin siyahısı dairə seçki komissiyalarına da təqdim edilir. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin siyahısında səlahiyyətli nümayəndələrin hər birinin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi və verilmə tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, əsas iş yeri və vəzifəsi (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), telefon nömrəsi göstərməlidir. Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilmiş müvafiq siyahıya hər bir şəxsin səlahiyyətli nümayəndə olmağa razılığı barədə yazılı məktubu əlavə edilməlidir.

32.5. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli orqanının qərarı ilə yazılı formada xəbərdar etməklə nümayəndənin səlahiyyətlərinə xitam verə bilər; bu barədə qəbul edilmiş qərarın surəti Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına göndərməlidir.

32.6. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının dövlət və ya bələdiyyə vəzifələrində qalmış səlahiyyətli nümayəndələri özlərinin vəzifə və ya xidməti mövqelərindən seçkilərin gedişi zamanı istifadə edə bilməzlər.

32.7. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin səlahiyyət müddəti onların təyin edildiyi vaxtdan başlanır və seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edilməsi günündən gec olmayaraq bütün namizədlərin, habelə siyasi partiyanın, siyasi partiyalar bloklarının irəli sürdükləri siyahı üzrə namizədlərin namizədlik statusunun itirilməsi vaxtı başa çatır.

Maddə 33. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkilərdə iştirakı

33.0. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçkilərdə bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada və bərabər əsaslarla iştirak edirlər.

VI fəsil

Millî Məclisə deputatlığa namizədlərin irəli sürülməsi və qeydiyyatı

Maddə 34. Seçicilər tərəfindən namizədlərin bilavasitə irəli sürülməsi

34.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədləri həmin seçki dairəsində daimi və ya əsasən yaşayan seçki hüququ olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bilavasitə irəli sürə bilərlər.

34.2. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlərin irəli sürülməsi təsdiq edilmiş birmandatlı seçki dairələri sxeminin rəsmi dərc edildiyi gündən sonra başlanır.

34.3. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə təkrar seçkilərdə namizədlər bu seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərar rəsmi dərc olunduqdan sonra irəli sürülür.

34.4. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə əlavə seçkilərdə namizədlər bu maddənin 3-cü bəndində göstərilən müddətdən sonra irəli sürülür.

34.5. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədin irəli sürülməsi təşəbbüsçüsü və ya təşəbbüsçüləri (bundan sonra—təşəbbüsçü) öz təşəbbüsü (təşəbbüsləri) barədə müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı bildiriş verir. Bildirişdə namizədi irəli sürən hər bir təşəbbüsçünün soyadı, adı, doğum tarixi, yaşayış yeri üzrə ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriya və nömrəsi, bundan başqa, irəli sürülən namizədin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifəsi (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), yaşayış yerinin ünvanı göstərməlidir.

34.6. Müvafiq dairə seçki komissiyasına bu maddənin 5-ci bəndində göstərilən bildirişlə birlikdə namizədin Milli Məclisə seçiləcəyi halda deputat statusu ilə bir araya sığmayan fəaliyyətinə xitam verəcəyi barədə yazılı öhdəlik götürdüyü razılıq ərizəsi də göndərilir. Bu ərizədə onun tərcümeyi-halına aid məlumatlar (adı, atasının adı, soyadı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili, əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda—fəaliyyət növü) göstərilir. Namizədlərin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda, ərizədə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi, namizədin xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adı göstərməlidir. Namizədin ərizəsində Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığı haqqında məlumatla yanaşı, xarici vətəndaşlığının və başqa ölkələr qarşısında öhdəliklərinin olub-olmaması da göstərməlidir.

34.7. Seçicilərin irəli sürdükləri namizəd yalnız bir birmandatlı seçki dairəsində namizədliyinə irəli sürülməsinə razılıq verə bilər.

34.8. Seçicilərin irəli sürdükləri namizəd öz ərizəsinə seçkilərin təyin olunması gününə azı 6 ay qalmış qeydə alınmış siyasi partiyaya mənsubiyyətini təsdiq edən sənəd əsasında məlumatları daxil edə bilər. Belə halda namizəd mənsub

olduğu siyasi partiyanın 5 sözdən çox olmamaq şərti ilə adlandırılmasını dairə seçki komissiyası ilə razılaşdırır.

34.9. Namizədlərin irəli sürülməsində də dairə seçki komissiyasının yaradılması başa çatmayıbsa, təşəbbüs bildirişi, müvafiq namizədlərin razılıq ərizələri və digər sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir. Mərkəzi Seçki Komissiyası göstərilən sənədləri dairə seçki komissiyasının təşkilindən və sədrinin seçilməsindən sonra ona təqdim edir.

34.10. Müvafiq seçki komissiyası bu maddənin tələblərinə uyğun olaraq təqdim edilmiş sənədlərin alınması barədə təşəbbüsçüyə yazılı məlumat verməlidir.

Maddə 35. Birmandatlı seçki dairələri üzrə siyasi partiyaların və siyasi partiyalar blokları tərəfindən namizədlərin irəli sürülməsi

35.1. Birmandatlı seçki dairələri üzrə namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərarı siyasi partiya nizamnaməsinə uyğun olaraq qəbul edir. Belə qərar kollegial qaydada səsvermə yolu ilə qəbul edilməlidir.

35.2. Siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku birmandatlı seçki dairəsində birdən artıq namizəd irəli sürə bilməz.

35.3. Təkrar və əlavə seçkilər zamanı birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədin irəli sürülməsi barədə qərar seçkilərin təyin olunması haqqında qərarın rəsmi dərcindən sonra siyasi partiya tərəfindən bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən qaydada qəbul edilə bilər.

35.4. Siyasi partiyaların bloku tərəfindən birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülən namizədlər bloka daxil olan hər bir siyasi partiya tərəfindən təsdiq edirlər. Siyasi partiyaların blokları tərəfindən namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərar siyasi partiyaların nümayəndələrinin iclasında (qurultayında, konfransında, rəhbər orqanının iclasında) qəbul edilir. Siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların nümayəndələrinin iclasında birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülən namizədlərin siyahısını təsdiq etmək qərarını qəbul etmək səlahiyyəti olan nümayəndələr siyasi partiyaların qurultayında (konfransında rəhbər orqanının iclasında) müəyyənləşdirilir.

35.5. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən birmandatlı seçki dairələri üzrə namizədlərin irəli sürülməsi birmandatlı seçki dairələrinin təsdiq edilmiş sxeminin rəsmi dərcindən sonra başlanır.

35.6. Namizədlər irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun qərarı protokolla rəsmiləşdirilir. Həmin protokolda aşağıdakılar göstərilir:

35.6.1. iclasda (qurultayda, konfransda, rəhbər orqanın iclasında) iştirak etmək üçün qeydə alınmış iştirakçıların sayı;

35.6.2. siyasi partiyaların blokunun yaradılması haqqında sazişdə nəzərdə tutulan qərarın qəbul edilməsi üçün lazım olan iştirakçıların sayı;

35.6.3. namizədlərin irəli sürülməsi barədə qərar və bu qərar üzrə səsvermənin nəticələri (birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülmüş namizədlərin siyahısı əlavə edilməklə);

35.6.4. qərarın qəbul edilməsi tarixi.

35.7. Birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülmüş namizədlərin siyahısında hər bir namizədin irəli sürüldüyü seçki dairəsinin adı və nömrəsi göstərməlidir. Siyasi partiyanın irəli sürdüyü namizədlərin siyahısı siyasi partiyanın möhürü ilə təsdiq edilir. Siyasi partiyaların bloku tərəfindən namizədlərin siyahısı irəli sürüldükdə bloka daxil olan hər bir siyasi partiyanın namizədin irəli sürülməsi barədə qərarı siyasi partiyanın möhürü ilə siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin imzası ilə təsdiq edilir.

35.8. Siyasi partiyalar, siyasi partiyalar bloku onların səlahiyyətli orqanlarının qərarı əsasında səsvermə gününə azı 65 gün qalmış namizədin, qeydə alınmış namizədin razılığı ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasına və müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı bildiriş göndərməklə namizədin irəli sürüldüyü birmandatlı seçki dairəsinə dəyişmək hüququna malikdir. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku onların səlahiyyətli orqanlarının qərarı əsasında vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlər siyahısına daxil edilmiş namizədin razılığı ilə səsvermə gününə azı 65 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyasına və müvafiq dairə seçki komissiyasına bildiriş göndərməklə həmin namizədi hər hansı birmandatlı seçki dairəsindən irəli sürülə bilər. Bu barədə qərar siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli orqanı tərəfindən qəbul edilir.

35.9. Siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku, siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiya müvafiq siyasi partiyanın üzvləri olmayan şəxsləri namizəd kimi irəli sürə bilərlər.

Maddə 36. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlərinin siyahısı

36.1. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlərin vahid siyahısının irəli sürülməsi haqqında siyasi partiyanın qərarı bu Qanunun 35-ci maddəsinin 1-ci bəndinə uyğun olaraq qəbul edilir.

36.2. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlərin vahid siyahısının (bundan sonra—vahid namizədlər siyahısı) irəli sürülməsi haqqında siyasi partiyalar blokunun qərarı bu bloka daxil olan hər bir siyasi partiya tərəfindən onun nizamnaməsinə uyğun olaraq qəbul edilir. Siyasi partiya siyasi partiyaların blokunun iclasında (qurultayında, konfransında) blok adından vahid namizədlər siyahısının irəli sürülməsi haqqında qərar qəbul etmək səlahiyyəti olan nümayəndələri təsdiq edir. Namizədlərin vahid siyahı üzrə blok adından irəli sürülməsi barədə qərar siyasi partiyaların nümayəndələrinin iclasında (qurultayında, konfransında) qəbul edilir.

36.3. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku vahid namizədlərin siyahısını seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərcindən sonra irəli sürür.

36.4. Siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanının iclasının), siyasi partiyalar blokunun iclasının (qurultayının, konfransının) namizədləri irəli sürmək haqqında qərarı protokolla rəsmiləşdirilir. Protokolda müvafiq olaraq aşağıdakılar göstərilməlidir:

36.4.1. iclasın (qurultayın, konfransın) qeydə alınmış iştirakçılarının sayı;

36.4.2. siyasi partiyalar blokunun yaradılması barədə sazişə və siyasi partiyanın nizamnaməsinə uyğun olaraq qərar qəbul edilməsi üçün iştirakçıların lazım olan sayı;

36.4.3. namizədlərin irəli sürülməsi barədə qərar və bu qərar üzrə səsvermənin nəticələri (namizədlərin vahid siyahısını əlavə etməklə);

36.4.4. qərarın qəbul edildiyi tarix.

36.5. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiya müvafiq siyasi partiyanın üzvü olmayan şəxsi vahid namizədlər siyahısı üzrə deputatlığa namizəd kimi irəli sürə bilərlər.

36.6. Siyasi partiyanın irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısı siyasi partiyanın möhürü ilə təsdiq edilir. Siyasi partiyaların bloku adından vahid namizədlər siyahısı üzrə namizədlər irəli sürüldükdə, siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiyaların namizədlərin irəli sürülməsi haqqında qərarı siyasi partiyanın möhürü ilə təsdiq edilir, siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısı isə siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin imzası və siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiyaların möhürü ilə təsdiq edilir.

36.7. Vahid namizədlər siyahısında namizədlərin adlarının yerləşməsi qaydası siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən müəyyənləşdirilir.

36.8. Vahid namizədlər siyahısına siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülən namizədlər daxil edilə bilməzlər.

36.9. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısında namizədlərin ümumi sayı 30-dan çox olmamalıdır.

Maddə 37. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının namizədlərinin siyahılarının və digər seçki sənədlərinin Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilməsi

37.1. Birmandatlı seçki dairələri üzrə siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının irəli sürdükləri namizədlər siyahıları və ya vahid namizədlər siyahıları Mərkəzi Seçki Komissiyasına siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən təqdim edilir. Bu siyahılarda hər namizədin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, təhsili, əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), yaşayış yerinin ünvanı, habelə namizədin arzusu ilə siyasi partiya mənsubluğu, siyasi partiyada statusu və ya hüquqi vəziyyəti göstərilir. Namizədlərin siyahıları Mərkəzi Seçki Komissiyasına onun müəyyənləşdirdiyi formada təqdim edilir, çap üsulu ilə və məşinlə oxunmasına imkan verən başqa üsulla tərtib olunur.

37.2. Namizədlərin siyahıları ilə birlikdə siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndəsi aşağıdakı sənədləri də təqdim edir:

37.2.1. siyasi partiyanın qeydə alınması barədə şəhadətnamənin notarial qaydasında təsdiqlənmiş surəti;

37.2.2. siyasi partiyanın qüvvədə olan nizamnaməsinin notarial qaydasında təsdiqlənmiş surəti;

37.2.3. namizədlərin irəli sürülməsi barədə siyasi partiyanın qurultayının (konfransının, rəhbər orqanının iclasının) qərarının və müvafiq iclasın protokolu;

37.2.4. siyasi partiyanın səlahiyyətli nümayəndələrinin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada rəsmiləşdirilmiş etibarnamələri.

37.3. Siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədləri təqdim edir:

37.3.1. siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların qurultaylarının (konfranslarının, rəhbər orqanının iclasının) namizədlər irəli sürmək barədə qərarları ilə birlikdə müvafiq iclasların protokolları;

37.3.2. siyasi partiyalar blokuna daxil olan siyasi partiyaların nümayəndələrinin iclasının (qurultayının, konfransının) siyasi partiyaların bloku adından vahid namizədlər siyahısının irəli sürülməsi haqqında qərarı və müvafiq iclasın protokolu;

37.3.3. siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada rəsmiləşdirilmiş etibarnamələri.

37.4. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu maddənin 1—3-cü bəndlərində göstərilən sənədlərlə birlikdə namizədin deputat seçiləcəyi halda deputat statusu ilə bir araya sığmayan fəaliyyətinə xitam verilməsi barədə öhdəliyini də nəzərdə tutan namizədliyinin irəli sürülməsinə razılıq verməsi barədə ərizəsini təqdim edir. Bu ərizədə namizədin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı, təhsili, əsas iş və ya xidmət yeri, o cümlədən tutduğu vəzifə (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), namizədin arzusu ilə seçkilərin təyin olunması gününə azı 6 ay qalmış siyasi partiya mənsubluğu göstərilir. Namizədlərin ödənilməmiş və üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda, ərizədə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və nömrəsi, namizədin xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkələrin qanununun adı göstərməlidir. Ərizədə namizədin vətəndaşlığı və ya xarici ölkə vətəndaşlığına mənsubluğu, başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyi haqqında məlumatlar qeyd edilir. Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu varsa, bu məlumatlar siyahıda göstərməlidir.

37.5. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü namizəd yalnız bir vahid namizədlər siyahısına daxil edilə bilər və eyni vaxtda birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizəd irəli sürülə bilməz.

37.6. Mərkəzi Seçki Komissiyası təqdim edilmiş sənədlərə 5 gün müddətində baxır və siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürülmüş namizədlərin və vahid namizədlər siyahılarının təsdiq olunması və ya həmin siyahıların təsdiq edilməsindən imtina haqqında əsaslandırılmış qərar qəbul edir. Siyasi partiyalar bloku Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu Qanunun 30-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş siyasi partiyalar blokunun qeydə alınması üçün zəruri sənədləri namizədlər siyahısı ilə birgə təqdim etmişsə, Mərkəzi Seçki Komissiyası bütün təqdim olunmuş sənədlərə ən gec 5 gün

müddətində baxır. Mərkəzi Seçki Komissiyası təqdim olunmuş sənədlərin qəbul edilməsindən imtina edə bilməz.

37.7. Namizədlərin təsdiq olunmuş siyahısının surətini siyasi partiya, siyasi partiyalar blokuna verməkdən imtina edilməsi üçün əsas yalnız bu maddənin 1—4-cü bəndlərində göstərilən sənədlərin lazımi qaydada rəsmiləşdirilməməsi və namizədlərin irəli sürülməsinin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydasının pozulması ola bilər.

37.8. Siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku sənədlərin qəbul edilməsindən və namizədlər siyahısının təsdiq edilmiş surətinin verilməsindən imtina edilməsindən Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə (bundan sonra—Ali Məhkəmə) şikayət verə bilər. Ali Məhkəmə həmin şikayətə 5 gün müddətində baxmalıdır.

37.9. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədlərin siyahısı və vahid namizədlər siyahısı Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edildikdən sonra namizədlərin siyahıda yerləşdirilməsi ardıcılığında, namizədin ərizəsi əsasında və siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku tərəfindən namizədliyin geri götürülməsi və ya namizədin ölümü halları ilə əlaqədar və ya bu Qanunun 35-ci maddəsinin 8-ci bəndində göstərilmiş hallar istisna edilməklə, heç bir digər dəyişiklik edilə bilməz.

37.10. Birmandatlı seçki dairələri üzrə namizədlər irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku namizədlərin irəli sürülməsi barədə qərarla birlikdə müvafiq olaraq iclasın (qurultayın, konfransın, rəhbər orqanın iclasının) müvafiq protokolunu, birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədlərin siyahısının Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş surətini, habelə namizədin birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizəd kimi çıxış etməyə razılıq ərizəsini müvafiq dairə seçki komissiyasına təqdim etməlidir. Ərizədə bu maddənin 4-cü bəndinə uyğun olaraq namizəd haqqında məlumatlar və deputat seçiləcəyi halda onun deputat statusu ilə bir araya sığmayan fəaliyyətə xitam verəcəyi barədə öhdəliyi də nəzərdə tutulmalıdır.

37.11. Mərkəzi Seçki Komissiyası və dairə seçki komissiyaları irəli sürülmüş müvafiq namizədlər barədə məlumatlar alınmasına şərait yaratmalıdırlar.

Maddə 38. Namizədlərə bərabər statusun təmin edilməsi

38.1. Bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş hallar istisna olmaqla, bütün namizədlər bərabər hüquqa malikdirlər və bərabər öhdəliklər daşıyırlar. Dövlət və bələdiyyə vəzifələrində olan namizədlərin öz vəzifə və ya xidməti mövqelərindən üstünlük əldə etmək üçün istifadə etməsi qadağandır.

38.2. Bu Qanunda aşağıdakılar vəzifə mövqeyindən və ya xidməti mövqedən üstünlük əldə etmək üçün sui-istifadə olunması kimi başa düşülür:

38.2.1. tabelikdə və ya digər xidməti asılılıqda olan dövlət və bələdiyyə qulluqçuları sayılan şəxsləri iş vaxtı namizəd irəli sürülməsinə və ya deputat seçilməyə kömək göstərən fəaliyyətə cəlb etmək;

38.2.2. digər namizədlər və ya qeydə alınmış namizədlər dövlət orqanlarının, yaxud bələdiyyə orqanlarının yerləşdiyi binalardan eyni şərtlərlə istifadə edə bilmədikləri halda, bu binalardan namizəd irəli sürmək və ya deputat seçilməyə kömək göstərən fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün istifadə etmək;

38.2.3. dövlət orqanlarının, təşkilatlarının, bələdiyyə qurumlarının fəaliyyətini təmin edən rabitə, informasiya, telefon vasitələrindən imzaların toplanması və seçkiqabağı təşviqat üçün istifadə etmək;

38.2.4. dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan nəqliyyat vasitələrindən pulsuz və ya güzəştli şərtlərlə namizəd irəli sürülməyə və ya deputat seçilməyə kömək üçün istifadə etmək (yuxarıda göstərilən hallar dövlət mühafizəsi barədə Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq nəqliyyat vasitələrindən istifadə edən şəxslərə aid edilmir);

38.2.5. dövlət və ya bələdiyyə qulluqçularını xidməti ezamiyyət zamanı imza yığılmasına və ya seçkiqabağı təşviqata cəlb etmək;

38.2.6. bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən kütləvi informasiya vasitələrindən güzəştli şərtlərlə imza toplanması və ya seçkiqabağı təşviqat məqsədilə istifadə etmək.

38.3. Namizədlər, namizədlərin siyahısını irəli sürmüş siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri, habelə təsisçiləri, mülkiyyətçiləri, sahibləri, göstərilən şəxslər və təşkilatlar olan hüquqi şəxslər, adları çəkilənlərin xahişi və ya tapşırığı ilə hərəkət edən digər fiziki və hüquqi şəxslər seçki kampaniyasının gedişində xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul ola bilməzlər. Göstərilən şəxslərin və təşkilatların digər fiziki və hüquqi şəxslərə maddi və maliyyə yardımı etmək, seçicilərə və ya təşkilatlara maliyyə yardımı, maddi yardım və ya xidmət göstərmək təklifi ilə müraciət etməsi qadağandır. Fiziki və hüquqi şəxslərin siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokları, onların səlahiyyətli nümayəndələri və ya namizədlər adından, yaxud onların müdafiəsi məqsədilə xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul olması qadağandır.

Maddə 39. Seçicilərin bilavasitə irəli sürdükləri namizədlərin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması

39.1. Seçicilərin bilavasitə irəli sürdükləri namizədlərin müdafiəsi məqsədi ilə imza toplanması bu Qanunun 34-cü maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada müvafiq dairə seçki komissiyalarına bu barədə xəbər verildiyi gündən başlanır.

39.2. Namizədin müdafiəsi üçün onun irəli sürüldüyü seçki dairəsinin ərazisində seçicilərin azı 2 min imzası toplanmalıdır.

39.3. İmza vərəqələri bu Qanuna əlavə edilmiş «1 sayılı Əlavə» formasında hazırlanır. Hər bir imza vərəqəsində namizədin iş və ya xidmət yeri və ya tutduğu vəzifə (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), yaşadığı yerin ünvanı, irəli sürüldüyü seçki dairəsinin adı və sıra nömrəsi göstərməlidir. Namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda, imza vərəqəsində onun Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin hansı maddəsi ilə məhkum olunduğu həmin maddənin adı və nömrəsi, namizədin xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulan cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adı göstərməlidir.

39.4. İmza vərəqəsində namizədin bu Qanunun 37-ci maddəsinin 4-cü bəndinə uyğun olaraq namizəd kimi çıxış etməyə razılıq ərizəsində göstərilmiş siyasi partiyanın adı göstərilə bilər.

Maddə 40. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının irəli sürdükləri namizədlərin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması

40.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlər irəli sürən siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçici imzalarını namizədin irəli sürülməyə razılıq verdiyi seçki dairəsində toplamalıdırlar. Hər bir namizəd üçün müvafiq seçki dairəsində seçicilərin azı 2 min imzası toplanmalıdır.

40.2. Namizədlərini vahid siyahı ilə irəli sürmüş siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçicilərin azı 50 min imzasını toplamalıdırlar. Həmin imzalar azı 75 birmandatlı seçki dairəsində toplanmalıdır.

40.3. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanmasına Mərkəzi Seçki Komissiyası

tərəfindən vahid namizədlər siyahısının surətinin təsdiq edildiyi gündən başlaya bilər. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokunun birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürdüyü namizədin müdafiəsi üçün imza toplanmasına bu Qanunun 37-ci maddəsinin 10-cu bəndində göstərilmiş sənədlərin və məlumatların dairə seçki komissiyasına təqdim edildiyi gündən başlanır.

40.4. İmza vərəqələri bu Qanuna əlavə edilmiş «2 və 3 sayılı Əlavələr» formasında hazırlanır.

40.5. Vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün imzalar toplanarkən hər bir imza vərəqəsində vahid namizədlər siyahısına daxil edilmiş birinci 3 namizədin adı, soyadı, doğum tarixi, əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda—fəaliyyət növü) göstərilir. Həmin namizədlərin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda, imza vərəqəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı və sıra nömrəsi, namizədin xarici ölkədə cinayət məsuliyyəti yaradan əməli olmuşdursa və bu əməl Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş cinayət məsuliyyəti yaradırsa, xarici ölkənin müvafiq qanununun adı, birmandatlı seçki dairəsinin adı (nömrəsi) göstərilməlidir. Seçicinin tələbi ilə, vahid namizədlər siyahısı üzrə imza toplayan şəxs vahid siyahının Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilmiş surətini təqdim etməlidir.

40.6. Namizədin müdafiəsi üçün imza toplanmasını birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədi irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku həyata keçirirsə, imza vərəqəsində namizədə aid məlumatlarla yanaşı, bu namizədi irəli sürmüş siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun adı göstərilir, namizədin ərizəsində belə məlumat olarsa, mənsub olduğu siyasi partiyanın adı və siyasi partiyada müvafiq statusu göstərilə bilər.

Maddə 41. Vahid namizədlər siyahısının, namizədin müdafiəsi üçün seçici imzalarının toplanması qaydası

41.1. Dövlət orqanlarının, bələdiyyə qurumlarının, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hüquqi şəxslərin imza toplanmasında iştirakına yol verilmir. İmza toplanması prosesində seçiciləri imzalamağa məcbur etmək və ya buna görə onları hər hansı formada mükafatlandırmaq qadağandır. Bu qadağana əməl olunmaması müvafiq məhkəmə tərəfindən təsdiqlənersə, toplanmış imzaların etibarsız sayılmasına və namizədin qeydiyyatından, qeydə alınmış namizədlərin qeydiyyatından, vahid namizədlər siyahısının və qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatından imtina üçün, yaxud qeydiyyatının ləğv edilməsi üçün əsas verə bilər.

41.2. Seçici imzalarını Azərbaycan Respublikasının 18 yaşına çatmış tam fəaliyyət qabiliyyətli vətəndaşı toplaya bilər. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku seçici imzalarını toplayan şəxslə imza toplanması barədə müqavilə bağlaya bilər. Belə işin haqqı yalnız namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu hesabına ödənilə bilər.

41.3. Namizədin, habelə vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün seçici imzaları tədris, yaşayış yerlərində, eləcə də qanunla seçkiqabağı təşviqat aparılmasının qadağan edilmədiyi digər yerlərdə toplanma bilər.

41.4. Seçici öz iradəsinə uyğun olaraq namizədi və yaxud vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün yalnız bir dəfə imza etmək hüququna malikdir. Seçici imza vərəqəsində imza edərkən soyadını, adını, atasının adını, doğum tarixini, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir, imzanın tarixini qoyur. İmza edən seçicilər barəsində qeyd edilməsi zəruri hesab olunan məlumatlar imza toplayan şəxs tərəfindən imza vərəqələrinə daxil edilə bilər. Göstərilən məlumatlar əllə yazılır.

41.5. Namizədin, habelə vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün seçici imzaları toplanarkən imzalar imza vərəqəsinin üz və ya arxa tərəfində qoyulur. Belə olduqda arxa tərəf vərəqənin üz tərəfinin davamı hesab edilir və təsdiqedicilər imzalar vərəqənin arxa tərəfində qoyulur.

41.6. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün imza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi imza toplayan şəxs və namizəd tərəfindən imzalanır. İmza toplayan şəxs imza vərəqəsinə imza qoymazdan əvvəl, soyadını, adını, atasının adını, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir. İmza vərəqəsində namizədin soyadı, adı, atasının adı və imza qoyulması tarixi də göstərilir.

41.7. Vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün imza toplandıqdan sonra imza vərəqəsi imzaları toplayan şəxs və siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən imzalanır. İmzaları toplayan şəxs imza vərəqəsində imza qoymazdan əvvəl soyadını, adını, atasının adını, yaşayış yerinin ünvanını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini, verilmə tarixini göstərir, müvafiq səlahiyyətli nümayəndə isə soyadını, adını, atasının adını və imza qoyulması tarixini göstərir.

41.8. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizəd irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, seçici və seçicilər müvafiq seçki komissiyasına eyni şəxsin namizəd irəli sürülməsi haqqında yazılı məlumat verdikdən sonra namizədin müdafiəsi üçün seçicilərin lazım olan sayda imzalarını birgə toplaya bilərlər. Bu halda namizədin irəli sürülməsinin müdafiəsi üçün müxtəlif şəxslərin topladığı seçici imzalarının cəm halında toplanmasına icazə verilmir.

41.9. Vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün seçici imzaları toplanıldıqdan sonra siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri seçici imzalarının ümumi sayını hesablayır. Hesablamanın nəticələri üzrə seçici imzalarının toplanmasının yekunu haqqında protokol tərtib edilir, bu protokol siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən imzalanır.

41.10. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədin irəli sürülməsinin təşəbbüsçüləri, namizədin və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzalarının sayını hesablayır, seçici imzalarının toplanması nəticələri haqqında protokolu tərtib edir və imzalayırlar.

41.11. Seçki komissiyalarına təqdim edilən imza vərəqələrindəki seçici imzalarının sayı bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qeydiyyat üçün lazımi imzaların sayının 15 faizindən artıq olmamalıdır.

41.12. Müvafiq seçki komissiyalarına təqdim edilən imza vərəqələri nömrələnməli və səhifələməlidir. Vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün imza vərəqələri qovluq formasında səhifələməlidir.

Maddə 42. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması üçün seçki sənədlərinin təqdim edilməsi

42.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədlərin qeydə alınması üçün namizəd və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi səsvermə gününə ən tezi 55 gün və ən gec 35 gün qalmış saat 18.00-dək müvafiq dairə seçki komissiyasına aşağıdakı seçki sənədlərini təqdim etməlidir:

42.1.1. irəli sürülmüş namizədin müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan imza vərəqələri;

42.1.2. seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada tərtib edilmiş protokolun 2 nüsxəsi;

42.1.3. bu Qanunun 34-cü maddəsinin 5-6-cı bəndlərinə və 37-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərinə uyğun olaraq namizəd haqqında təqdim edilmiş məlumatlarda dəyişikliklər barədə bildiriş;

42.1.4. namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat;

42.1.5. mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat;

42.1.6. namizədin ilkin maliyyə hesabatı (seçici imzaları toplanmasının təşkilinə sərf edilən vəsaitlər haqqında məlumatlar göstərilməklə).

42.2. Vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması üçün siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi səsvermə gününə ən tezi 105 gün və ən gec 55 gün qalmış saat 18.00-dək Mərkəzi Seçki Komissiyasına aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir;

42.2.1. vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün toplanmış seçici imzaları olan imza vərəqələri;

42.2.2. seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada tərtib edilmiş protokolun 2 nüsxəsi;

42.2.3. bu Qanunun 37-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərinə uyğun olaraq namizədlərin əvvəllər təqdim olunmuş vahid siyahısının surətlərində sonradan edilmiş dəyişikliklər barədə məlumatlar;

42.2.4. hər bir namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat;

42.2.5. mülkiyyət hüququ əsasında hər bir namizədə məxsus əmlakı barədə məlumat;

42.2.6. siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun ilkin maliyyə hesabatı (seçici imzaları toplanmasının təşkilinə sərf edilən vəsaitlər haqqında məlumatlar göstərməklə).

42.3. Namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi bəyannamə formasında, seçkilərin təyin edildiyi gündən əvvəlki bir illik dövr üçün təqdim olunur. Eyni zamanda gəlirlərin alındığı təşkilatlardan il ərzində həmin gəlirlərin cəmi barədə arayış təqdim edilir. Namizədin əmlakı barədə məlumat «4 sayılı Əlavə»yə uyğun formada təqdim edilir. Əmlak və gəlirlər haqqında dərc edilməli məlumatların siyahısını Mərkəzi Seçki Komissiyası müəyyənləşdirir.

42.4. Seçki komissiyaları seçki sənədlərini qəbul edərkən imza vərəqələri olan hər bir qovluğu möhürü ilə təsdiqləyir, təqdim olunmuş imza vərəqələri sayının seçici imzaları toplanmasının yekunu haqqında protokola uyğunluğunu yoxlayır, sonra isə onların qəbul edilmə tarixini və vaxtını qeyd edərək, namizədə və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə qəbul edilmiş imza vərəqələrinin sayını və elan edilmiş imzaların sayını göstərməklə sənədlərin

qəbulu barədə yazılı arayış verir. Həmin şəxslər tərəfindən müvafiq seçki komissiyasına müvafiq sənədlər bu maddənin 1-ci və 2-ci bəndlərində göstərilmiş müddət başa çatanadək təqdim edildikdə, onların qəbul edilməsindən imtina edilə bilməz, namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinin müvafiq binaya daxil olmasına məhdudiyyət qoyula bilməz.

42.5. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatı müvafiq seçki komissiyasına seçici imzaları təqdim olunduqdan sonra aparılır.

Maddə 43. İmza vərəqələrində, habelə namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının təqdim etdikləri sənədlərdə olan məlumatların düzgünlüyünün seçki komissiyaları tərəfindən yoxlanılması

43.1. Mərkəzi Seçki Komissiyası namizədlərin vahid siyahı üzrə irəli sürülməsi prosedurunun bu Qanunun tələblərinə uyğunluğunu, habelə təqdim olunması qanunla müəyyənləşdirilmiş sənədlərdə, hər bir siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısına aid imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü yoxlayır. Mərkəzi Seçki Komissiyasının bu Qanuna uyğun olaraq namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun təqdim etdiyi tərcümeyi-hala aid və digər məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq hüququ vardır.

43.2. Müvafiq dairə seçki komissiyası bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş sənədlərdə, hər bir namizədin imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü və namizədlərin irəli sürülməsi prosedurunun bu Qanunun tələblərinə uyğunluğunu yoxlayır. Dairə seçki komissiyasının namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, seçicilərin və seçicinin bu Qanuna uyğun olaraq təqdim etdiyi tərcümeyi-hala aid və namizəd haqqında digər məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq hüququ vardır.

43.3. Seçki komissiyası bu Qanuna uyğun olaraq təqdim edilmiş məlumatların və faktların düzgünlüyünü yoxlamaq məqsədi ilə müvafiq orqanlara müraciət edə bilər. Həmin orqanlar seçki komissiyasının müəyyənləşdirdiyi müddətdə, lakin səsvermə gününə 25 gün qalmışsa, ən gec 1 gün müddətində yoxlamanın nəticələri barədə seçki komissiyasına məlumat verməlidirlər. Müvafiq seçki komissiyası öz qərarı ilə imza vərəqələrindəki imzaların düzgünlüyünü və müvafiq məlumatları yoxlamaq üçün seçki komissiyasının üzvlərindən, onun aparatının işçilərindən, cəlb edilmiş mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupları yarada bilər. Belə yoxlamaya aşağı seçki komissiyalarının üzvləri, müvafiq orqanların mütəxəssisləri sırasından ekspertlər, habelə əhalinin qeydiyyatını həyata keçirən xüsusişədirilmiş orqan və təşkilatların mütəxəssisləri cəlb edilə bilər. Onların rəyləri imza vərəqələrində olan məlumatların qeyri-düzgünlüyünü olmasını təsdiq

edən əsas kimi qəbul edilir. Seçki komissiyaları imza vərəqələrində olan məlumatların düzgünlüyünü müəyyənləşdirmək üçün seçicilərin dövlət qeydiyyatı sistemindən istifadə edə bilirlər.

43.4. Hər namizədin, habelə vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması üçün lazım olan imzaların azı 15 faizi yoxlanılmalıdır. İlk yoxlamadan ötrü hər bir namizədin, vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün toplanmış imzalar eyni sayda götürülür. Yoxlama üçün seçilən imza vərəqələri püşkatma qaydasında müəyyənləşdirilir. Püşkatmanın qaydalarını Mərkəzi Seçki Komissiyası müəyyənləşdirir. Püşkatma keçirilərkən və imza vərəqələri yoxlanılarkən dairə seçki komissiyasında namizədlər, onların səlahiyyətli nümayəndələri, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri, Mərkəzi Seçki Komissiyasında isə vahid namizədlər siyahısının irəli sürmüş siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilirlər. Müvafiq seçki komissiyası püşkatma keçirilməsi və imza vərəqələrinin yoxlanılması haqqında göstərilən şəxslərə qabaqcadan məlumat verməlidir. Seçki komissiyası namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun göndərdiyi şəxsin həmin tədbirlərdə iştirakına etiraz edə və ya maneçilik törədə bilməz. Yoxlama üçün götürülmüş imza vərəqələrində olan bütün imzalar yoxlanılmalıdır.

43.5. Yoxlamanın nəticələrinə görə seçici imzalarının düzgünlüyünü və ya qeyri-düzgünlüyünü təsdiqləyə bilər.

43.6. İmza vərəqələri müvafiq seçki komissiyasına təqdim ediləndə namizədi, vahid namizədlər siyahısını irəli sürənlərin imza vərəqələrində pozduqları imzalar o şərtlə yoxlanılmır və qeydə alınmır ki, imza toplayanlar tərəfindən vərəqələrdə pozmalar haqqında müvafiq qeydlər aparılsın.

43.7. İmza vərəqələri yoxlanılarkən eyni adamın bir neçə imzası aşkar edilərsə, yalnız bir imza etibarlı, digər imzalar isə qeyri-düzgün sayılır.

43.8. Qeyri-düzgün imzalar həmçinin aşağıdakılar hesab edilir:

43.8.1. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının arayışı, yaxud bu maddənin 3-cü bəndinə uyğun olaraq seçki komissiyasının işinə cəlb edilmiş ekspertin rəyi əsasında seçki hüququ olmayan və məlumatları qeyri-düzgün göstərən seçicilərin imzaları;

43.8.2. namizəd irəli sürülməsi haqqında dairə seçki komissiyasına bildiriş göndəriləndə və ya Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən vahid namizədlər siyahısının surətləri təsdiq olunanadək imza vərəqələrinə daxil edilmiş seçici imzaların;

43.8.3. bu Qanunun tələblərinə uyğun müvafiq məlumatları göstərməyən seçicilərin imzaları;

43.8.4. bu Qanunun 41-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərinin tələblərinin pozulması ilə əlaqədar etibarsız sayılmış imzalar;

43.8.5. müxtəlif şəxslərin adından bir şəxs tərəfindən qoyulmuş imzalar;

43.8.6. imza vərəqəsinə əl yazısı ilə qoyulmayan və ya karandaşla qoyulan seçici imzaları;

43.8.7. imza vərəqələrində seçici imzalarının qoyulması tarixində düzəliş edildikdə, bu imzalar o şərtlə düzgün sayılır ki, imza vərəqəsini təsdiq edən şəxslər həmin düzəlişləri təsdiqləmiş olsunlar.

43.9. İmza vərəqələri imza toplayan şəxsin, habelə namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinin əl yazısı qaydasında imzası ilə təsdiq edilməyibsə və ya səlahiyyətli nümayəndənin imzası qeyri-düzgündürsə, imza vərəqələrində olan bütün imzalar etibarsız sayılır.

43.10. Müxtəlif şəxslərin bir şəxs adından və ya bir şəxsin müxtəlif şəxslərin adından qoyduğu imzalar bu maddənin 3-cü bəndinə uyğun olaraq seçki komissiyasının işinə cəlb edilmiş ekspertin yazılı rəyi əsasında qeyri-düzgün sayılır.

43.11. Bu maddənin 7-ci və 9-cu bəndlərində göstərilən hallar istisna olmaqla, imza vərəqələrində bu Qanunun tələblərinə uyğun gəlməyən yazı sırası aşkar edildikdə, yalnız bu sırada olan imza etibarsız sayılır.

43.12 Bu maddənin 7-ci və 9-cu bəndlərinə əsasən imzanın etibarsızlığı müəyyənləşdirilməyibsə, imzaların düzgünlüyü və ya imzaların sayının hesablanmasının düzgünlüyü yoxlanarkən imza vərəqələrində müəyyənləşdirilmiş qaydada edilən düzəliş və qeydlər imzaların etibarsız sayılması üçün əsas götürülə bilməz.

43.13. İmzalar yoxlanılarkən qeyri-düzgün imzalar yoxlama üçün seçilən imzaların sayının 10 faizindən çoxunu təşkil edərsə, qeydiyyat üçün lazım olan seçici imzalarının daha 10 faizi yuxarıda göstərilmiş qaydada əlavə olaraq yoxlanılır.

43.14. Bu maddənin 13-cü bəndinə uyğun olaraq etibarsız imzalar yoxlanılan imzaların ümumi sayının 10 faizindən çoxunu təşkil edərsə, imza vərəqələrinin yoxlanılması dayandırılır və namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmır.

43.15. etibarsız sayılan imzalar çıxıldıqdan sonra qalan seçici imzalarının sayı qeydiyyat üçün lazım olan saydan az olarsa, namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmır.

43.16. Hər bir namizəd, vahid namizədlər siyahısı üzrə imza vərəqələrinin yoxlanılması nəticələri haqqında işçi qrupunun rəhbəri, müvafiq seçki

komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü tərəfindən müvafiq protokol tərtib edilir, imzalanır və qərar qəbul olunması üçün seçki komissiyasına təqdim edilir. Protokolda seçicilərin yoxlanılmış imzalarının sayı, habelə əsası qeyd olunmaqla etibarsız sayılmış imzaların sayı göstərilir. Protokol seçki komissiyasının müvafiq qərarına qoşulur. Protokolun surəti namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması məsələsinə baxan seçki komissiyası iclasının başlanmasına azı 12 saat qalmış namizədə, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsinə verilir. İmzalar yoxlanılarkən lazımi sayda seçici imzalarının olmadığı və ya 10 faizdən çox etibarsız imzaların olduğu aşkar edildikdə namizəd, habelə siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku işçi qrupunun rəhbərinin təsdiq etdiyi protokolun surəti ilə yanaşı, seçici imzalarının etibarsız sayılmasının əsasları göstərilməklə müvafiq qovluğun nömrəsi, müvafiq imza vərəqəsindəki sətrin nömrəsi qeyd olunan yoxlamanın nəticəsi barədə iş cədvəlinin surətini almaq hüququna malikdir.

Maddə 44. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması

44.1. Mərkəzi Seçki Komissiyası imza vərəqələrinin və vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması üçün lazım olan digər sənədləri qəbul etdikdən sonra 10 gün müddətində vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması barədə qərar və ya göstərilən siyahının qeydə alınmasından imtina edilməsi haqqında qərar qəbul etməlidir. Dairə seçki komissiyası birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədin qeydə alınması üçün imza vərəqələrini və lazım olan digər sənədləri qəbul etdikdən sonra 10 gün müddətində birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədin qeydə alınması və ya qeydə alınmasından imtina edilməsi barədə əsaslandırılmış qərar qəbul etməlidir. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürdüyü namizəd qeydə alındıqda dairə seçki komissiyası qeydiyyat barəsində qərarında namizədin müvafiq siyasi partiyalar, siyasi partiyalar bloku tərəfindən irəli sürüldüyünü göstərir. Qeydiyyat barədə və ya qeydiyyatdan imtina barəsində qərar da onun qəbul olunduğu tarix və vaxt göstərilir.

44.2. Bir şəxsin birdən çox vahid namizədlərin siyahısında, birdən çox birmandatlı seçki dairəsi üzrə eyni zamanda vahid namizədlər siyahısında və bununla yanaşı, birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmasına yol verilmir.

44.3. Bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən qaydalar pozulduqda namizədin əvvəlki qeydiyyatı etibarlı sayılır, qeydiyyat haqqında nisbətən gec qəbul edilmiş qərar isə müvafiq seçki komissiyasının qərarı ilə ləğv edilir (qeydə alınmış keçmiş namizəd əvvəlki qeydiyyatdan imtina haqqında ərizə verməzsə) və ya müvafiq namizəd vahid namizədlər siyahısından çıxarılır.

44.4. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması barədə qərarın surəti müvafiq seçki komissiyası tərəfindən həmin qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən bir gün müddətində namizədə, namizədi irəli sürmüş seçiciyə, seçicilərə, namizədlər siyahısını irəli sürmüş siyasi partiyanın və ya siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinə verilməli, həm də qeydiyyatdan imtina olunubsa, bunun əsasları göstərilməlidir. İmtina üçün aşağıdakılar əsas ola bilər:

44.4.1. bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş imzaların toplanması qaydasının pozuntusu;

44.4.2. bu Qanunun 34-cü, 37-ci və 42-ci maddələrində göstərilən sənədlərin düzgün rəsmiləşdirilməməsi və ya olmaması;

44.4.3. namizədin və ya vahid namizədlər siyahısının müdafiəsi üçün təqdim edilmiş etibarlı seçici imzalarının lazımi saydan az olması, yaxud yoxlanılan seçici imzalarının 10 faizindən çoxunun etibarsız sayılması;

44.4.4. namizədlərin, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloklarının bu Qanuna uyğun təqdim etdikləri məlumatların düzgün olmaması (siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısına daxil edilmiş ayrı-ayrı namizədlər barədə məlumatlar düzgün olmazsa, namizədlərin təsdiq edilmiş vahid siyahısından bu əsasla yalnız həmin namizədlər çıxarıla bilər);

44.4.5. namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondunun yaradılması qaydasının və müvafiq seçki fondunun vəsaitlərinin xərclənməsi qaydasının pozulması;

44.4.6. bu Qanunun 38-ci maddəsinin 3-cü bəndinin tələblərinin siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi, habelə siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku və namizəd tərəfindən pozulması;

44.4.7. bu Qanunla nəzərdə tutulmuş digər əsaslar.

44.5. Cinayət məsuliyyətinə və ya inzibati məsuliyyətə səbəb olan hüquq pozuntusu əlamətləri aşkar edildikdə seçki komissiyası bu Qanunun pozulmasında təqsirli olan şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsi məsələsinə baxılmasına üçün müvafiq sənəd və materialları hüquq mühafizə orqanlarına göndərir.

44.6. Namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun bu Qanunun 34-cü, 37-ci və 42-ci maddələrinə uyğun təqdim etdiyi məlumatların etibarsızlığı namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alındıqdan sonra müəyyənləşdirildikdə, seçki komissiyası səsvermə gününə 10 gün qalanadək namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi barədə (namizədin vahid namizədlər siyahısından çıxarılması barədə) qərar qəbul edə bilər, səsvermə gününə 10 gündən az müddət qaldıqda isə namizədin

qeydiyyatının ləğv edilməsi barədə (namizədin, vahid namizədlər siyahısından çıxarılması barədə) məhkəməyə təqdimatla müraciət edə bilər.

44.7. Vahid namizədlər siyahısının qeydə alınması və ya qeydə alınmasından imtina edilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarından Ali Məhkəməyə, namizədlərin qeydə alınması və yaxud qeydə alınmasından imtina edilməsi barədə dairə seçki komissiyasının qərarından Mərkəzi Seçki Komissiyasına və ya müvafiq məhkəməyə şikayət edilə bilər. Şikayətə 5 gün müddətində baxılmalıdır.

44.8. Qeydə alınmış hər bir namizədə qeydiyyat vəsiqəsi verilir. Müvafiq seçki komissiyaları birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısında olan namizədlər barədə məlumatları qeydiyyatdan sonra 48 saat müddətində kütləvi informasiya vasitələrinə təqdim edirlər. Dairə seçki komissiyaları qeydə alınmış namizədlər və vahid namizədlər siyahıları barədə məlumatları səsvermə gününə azı 15 gün qalmış seçki komissiyasının otaqlarında, bu Qanunda nəzərdə tutulan xüsusi lövhələrdə yerləşdirirlər. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatının ləğv edilməsi, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar bloklarının tərkibində dəyişikliklər, qeydə alınmış namizədlərin vahid siyahısından namizədin çıxarılması barədə məlumatlar da həmin qaydada yerləşdirilir.

44.9. Səsvermə gününə ən gec 25 gün qalmış birmandatlı seçki dairəsi üzrə heç bir namizəd qeydə alınmayıbsa və ya bir namizəd qeydə alınıbsa, yaxud səsvermə gününə 45 gün qalmış vahid seçki dairəsi üzrə heç bir namizədlər siyahısı qeydə alınmayıbsa və ya yalnız bir siyahı qeydə alınıbsa, əlavə namizədlərin, namizədlərin siyahılarının irəli sürülməsi və növbəti seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə müvafiq seçki dairəsi üzrə seçkilər bu Qanunun 5-ci maddəsində nəzərdə tutulan qaydada iki ay müddətinə təxirə salınır.

VII fəsil

Qeydə alınmış namizədlərin statusu

Maddə 45. Qeydə alınmış namizədlərin bərabərliyi

45.1. Qeydə alınmış bütün namizədlər bu Qanunla və digər qanunlarla müəyyənləşdirilmiş hallar istisna olmaqla, bərabər hüquqa malikdirlər və bərabər vəzifələr daşıyırlar.

45.2. Dövlət və bələdiyyə qulluğunda olan və ya kütləvi informasiya vasitələrində əmək və mülki hüquqi müqaviləsi əsasında işləyən qeydə alınmış

namizədlər seçkilərdə iştirak etdikləri müddətdə xidməti vəzifələrini yerinə yetirmədikdən azad olunur, müvafiq əmrin (sərəncamın) təsdiq edilmiş surətini qeydiyyat günündən ən gec 3 gün ərzində seçki komissiyasına təqdim edirlər; onlar öz vəzifə və xidməti vəziyyətlərindən imtiyaz qazanmaq və üstünlük əldə etmək məqsədi ilə istifadə edə bilməzlər.

45.3. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyənləşdirdiyi dövlət vəzifələrində olan, seçki kampaniyası zamanı xidməti vəzifələrini icra edən qeydə alınmış namizədlər, habelə seçkili bələdiyyə vəzifələrində olan namizədlər öz vəzifə mövqelərindən üstünlük əldə etmək üçün istifadə edə bilməzlər.

45.4. Bərabərlik prinsiplərinin vəzifə mövqeyindən və xidməti mövqedən üstünlük əldə etmək məqsədilə istifadə olunması ilə əlaqədar pozulması halları bu Qanunun 38-ci maddəsinin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilir.

45.5. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyənləşdirdiyi dövlət vəzifələrində və ya bələdiyyə qurumunda seçkili vəzifədə olan qeydə alınmış namizədin yalnız öz vəzifəsini icra etməkdən azad olunduğu vaxtda seçkiqabağı təşviqat aparmaq hüququ vardır. Qeydə alınmış namizəd tərəfindən bu Qanunun 53-cü maddəsinə uyğun olaraq televiziya və radio verilişlərinin pulsuz efir vaxtından istifadə etmə hallarına bu qaydalar şamil edilmir.

45.6. Vəzifəli şəxslər, teleradio verilişləri və kütləvi informasiya vasitələri redaksiyalarında işləyən jurnalistlər və yaradıcı işçilər qeydə alınmış namizəddirlərsə, yaxud qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrdirsə, seçkilərin gedişinin kütləvi informasiya vasitələri ilə işıqlandırılmasında iştirak etmək onlara qadağan edilir.

45.7. Bu maddə ilə müəyyənləşdirilmiş məhdudiyyətlərə əməl edilməsi deputatlara, bələdiyyə üzvlərinə seçicilər qarşısında səlahiyyətlərini və vəzifələrini yerinə yetirməkdə mane olmamalıdır.

45.8. Qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısını və ya birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədləri irəli sürmüş siyasi partiyalar blokunun tərkibində olan siyasi partiyalar, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış və ya birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədləri irəli sürmüş siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, göstərilən siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri və səlahiyyətli nümayəndələri, qeydə alınmış namizədlərin vəkil edilmiş şəxsləri, göstərilən şəxslərin təsisçisi, sahibi, üzvü və ya işçisi olduğu təşkilatlar, göstərilən şəxslərin və ya təşkilatların tapşırığı ilə hərəkət edən digər fiziki və hüquqi şəxslər xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul ola bilməzlər. Göstərilən şəxslərin və təşkilatların fiziki və hüquqi şəxslərə, seçicilərə maddi və maliyyə, yaxud digər xidmətlər göstərmək təklifi ilə müraciət etməsi qadağandır. Namizədlərin, qeydə

alınmış namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyaların blokunun, onların səlahiyyətli nümayəndələrinin və vəkil edilmiş şəxslərinin adından və onların müdafiəsi üçün fiziki və hüquqi şəxslərin xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul olması qadağandır.

Maddə 46. Qeydə alınmış namizədin fəaliyyətinin təminatları

46.1. Qeydə alınmış namizədin işlədiyi, qulluq etdiyi, oxuduğu, hərbi xidmətdə olduğu və ya hərbi xidmət keçdiyi müvafiq təşkilatın müdiriyyəti, hərbi hissənin komandiri müvafiq seçki komissiyasında namizədin qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi günədək ərizəsində və ya raportunda göstərilən müddət üçün onu işdən, tədrisdən, xidmətdən istənilən gün və vaxt azad etməlidir. İşdən, xidmətdən azad olunduğu halda, müvafiq seçki komissiyası seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün büdcədən ayrılmış vəsait hesabına namizədə onun orta aylıq əmək haqqı (təqaüdü) məbləğində, lakin qanunla müəyyənləşdirilmiş minimum əmək haqqının 20 mislindən çox olmayan haqq ödəməlidir. Qeydə alınmış namizədə pul kompensasiyası əsas iş (təhsil) və ya xidmət yeri üzrə əvəzi ödənilməyən məzuniyyətin verilməsi barədə əmrə əsasən xidməti vəzifələrindən azad edildiyi dövr üçün ödənilir.

46.2. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədə müvafiq seçki dairəsi ərazisinin hüdudlarında ümumi istifadədə olan şəhər, habelə şəhərkənarı və şəhərlərarası nəqliyyat vasitələrinə gediş-gəlişin dəyəri ödənilir. Bir neçə seçki dairəsi olan şəhərlərdə bu dairələrin birində qeydə alınmış namizədə şəhərdə gediş-gəlişin dəyəri ödənilir. Qeydə alınmış namizəd namizəd kimi çıxış etdiyi birmandatlı seçki dairəsinin hüdudlarından kənarda yaşayırsa, əlavə olaraq ona dəmiryolu və ya ümumi istifadədə olan avtomobil nəqliyyatı ilə 4 dəfə, yaxud təyyarə ilə 2 dəfə seçki dairəsinə və geriye gediş-gəlişinin dəyəri dəfə seçki dairəsinə və geriye gediş-gəlişinin dəyəri ödənilir. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədin gediş-gəlişinin dəyəri seçkilərin hazırlanmasına və keçirilməsinə ayrılan vəsait hesabına müvafiq dairə seçki komissiyası tərəfindən ödənilir. Qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısına daxil edilmiş namizədə Azərbaycan Respublikası ərazisinin hüdudlarında ümumi istifadədə olan şəhərlərarası nəqliyyatda (təyyarə də daxil olmaqla) 2 dəfə gediş-gəlişinin dəyəri ödənilir. Bu cür ödəmələr Mərkəzi Seçki Komissiyasına ayrılan vəsait hesabına həyata keçirilir.

46.3. Qeydə alınmış namizədə nəqliyyat xərcləri onun qeydə alındığı gündən seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi günədək ödənilir. Taksi və sifarişli nəqliyyat reyslərindən istifadə xərcləri ödənilmir. Şəhərkənarı və şəhərlərarası nəqliyyat xərcləri gediş-gəliş biletinin, şəhər nəqliyyatı üçün isə müvafiq müddətdə istifadə edilmiş gediş-gəliş biletlərinin təqdim edilməsi əsasında ödənilir.

46.4. Bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən müddətdə qeydə alınmış namizəd işəgötürənin təşəbbüsü ilə işdən, xidmətdən, təhsil müəssisəsindən çıxarıla bilməz və ya razılığı olmadan başqa işə, başqa yerdə işləməyə (oxumağa, xidmət keçməyə) keçirilə bilməz, habelə ezamiyyətə göndərilə bilməz, hərbi xidmətə və ya toplanışa çağırıla bilməz. Qeydə alınmış namizədin seçkilərdə iştirakı müddəti qeydə alındığı gündən başlayaraq, işlədiyi ixtisas üzrə əmək stajına daxil edilir.

46.5. Qeydə alınmış namizəd bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən müddətdə Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun razılığı olmadan namizəd kimi qeydə alındıqdan sonra törətdiyi əməllərə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilməz, məhkəmənin qərarı olmadan həbs edilə bilməz, inzibati məsuliyyətə cəlb edilə bilməz. Belə razılıq verildikdə və ya qərar qəbul edildikdə, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru və ya məhkəmə namizədin qeydə alındığı seçki komissiyasını bu barədə dərhal xəbərdar edir.

46.7. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi, müvafiq dairə seçki komissiyasından həddləri, ünvanı və telefonları göstərilməklə seçki məntəqələrinin, məntəqə seçki komissiyalarının siyahısını və səsvermə yerlərinin ünvanlarını ala bilər.

Maddə 47. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri

47.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədin 3-ə qədər vəkil edilmiş şəxs, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun 30-a qədər vəkil edilmiş şəxs təyin etmək hüququ vardır. Göstərilən şəxslər müvafiq olaraq dairə seçki komissiyası və ya Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən qeydə alınır. Namizədin yazılı ərizəsinin və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəkil edilmiş şəxslərinin təyin edilməsi barədə təqdimatın, habelə vətəndaşın vəkil edilmiş şəxs olmaq barədə razılıq ərizəsinin daxil olduğu gündən başlayaraq 3 gün müddətində vəkil edilmiş şəxslər qeydə alınır. Ərizədə və ya təqdimatda hər bir vəkil edilmiş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, əsas iş və ya xidmət yeri, tutduğu vəzifə (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), yaşayış yerinin ünvanı, şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası, nömrəsi və verilmə tarixi göstərilməlidir.

47.2. Vəkil edilmiş şəxslər müvafiq seçki komissiyasından vəsiqə alırlar. Bu Qanunun 46-cı maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən müddətdə işəgötürənlər vəkil

edilmiş şəxslərə onların xahişi ilə əvəzi ödənilməyən məzuniyyət verməyə borcludurlar.

47.3. Vəkil edilmiş şəxs qeydə alınmış namizədin, vahid namizədlər siyahısındakı namizədlərin seçilməsinə kömək edən təşviqat aparır və digər bu cür fəaliyyətlə məşğul olur. Vəkil edilmiş şəxs müşahidəçi hüququna malikdir.

47.4. Vəkil edilmiş şəxsi təyin edən qeydə alınmış namizədlər, habelə siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçki komissiyasını xəbərdar etməklə bu şəxsləri istənilən vaxt geri çağıra bilər və onların əvəzinə başqalarını təyin edə bilərlər. Belə xəbərdarlıq olduqda seçki komissiyası geri çağırılan vəkil edilmiş şəxsin vəsiqəsini ləğv edir. Vəkil edilmiş şəxs istənilən vaxt öz təşəbbüsü ilə qeydə alınmış namizədi, habelə siyasi partiyayı, siyasi partiyaların blokunu xəbərdar etməklə ona verilmiş vəsiqəni müvafiq seçki komissiyasına qaytararaq öz səlahiyyətlərindən imtina edə bilər.

47.5. Vəkil edilmiş şəxslərin səlahiyyətləri müvafiq seçki komissiyasının onları qeydə aldığı gündən başlanır və seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edilməsi günündən gec olmayaraq, habelə bu Qanunun pozulması barədə şikayət üzrə məhkəmə araşdırması gedirsə, məhkəmənin yekun qərarının qəbul edilməsi günündən gec olmayaraq, bu maddənin 4-cü bəndində göstərilən hallar istisna edilməklə, təmsil etdikləri bütün namizədlərin namizədlik statusunun itirilməsi ilə başa çatır.

Maddə 48. Namizədlik statusundan imtina edilməsi

48.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizəd müvafiq seçki komissiyasını xəbərdar edərək, namizəd olmağa razılığı barədə ərizəsini istənilən vaxt geri götürə bilər. Bu cür yazılı xəbərdarlıq geri götürülmür.

48.2. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd səsvermə gününə azı 3 gün qalmış müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı ərizə verərək namizədliyini geri götürə bilər. Belə ərizə geri götürülə bilməz. Daxil olmuş ərizə əsasında dairə seçki komissiyası ərizə vermiş namizədin qeydiyyatının ləğvi barədə 1 gün müddətində qərar qəbul edir. Qeydə alınmış namizəd öz namizədliyini məcbureddici əsas olmadan geri götürürsə, dairə seçki komissiyası büdcədən ona verilmiş vəsaiti geri almalıdır.

48.3. Qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısındakı olan namizəd səsvermə gününə azı 5 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyasına yazılı ərizə verərək seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edə bilər. Təqdim edilmiş ərizə geri götürülə

bilməz. Mərkəzi Seçki Komissiyası daxil olmuş ərizə əsasında 1 gün müddətində namizədi, qeydə alınmış namizədi müvafiq namizədlər siyahısından çıxarır.

48.4. Bu maddənin 1-3-cü bəndlərində göstərilən hərəkətləri etmiş şəxsin bu Qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə istənilən birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərdə öz namizədliyini təkrar irəli sürmək hüququ vardır.

48.5. Vahid namizədlər siyahısını irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku səsvermə gününə azı 5 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyasına müvafiq yazılı ərizə verməklə, vahid namizədlər siyahısını irəli sürmüş orqanın qərarı ilə siyahısını geri götürə bilər.

48.6. Siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil olan siyasi partiya səsvermə gününə azı 5 gün qalmış istənilən vaxt Mərkəzi Seçki Komissiyasına ərizə verməklə müvafiq siyasi partiyanın səlahiyyətli orqanının qərarı ilə bu siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edə bilər. Siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edən siyasi partiya bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada müstəqil siyasi partiya kimi çıxış edə və ya digər siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil ola bilər. Siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısını Mərkəzi Seçki Komissiyası təsdiq etdikdən sonra, bu seçici blokuna daxil olmuş bütün siyasi partiyalar (birindən başqa) seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edərlərsə, qalan siyasi partiya seçkilərdə siyasi partiyalar blokunun adı və rəmzləri saxlanılmaqla siyasi partiyaların bloku kimi iştirak edə bilər. Həmin qayda bu maddənin 11-ci bəndinə uyğun olaraq vahid namizədlər siyahısının qeydə alınmasından imtina edilməsi və ya qeydiyyatının ləğv edilməsi hallarına aid edilmir.

48.7. Siyasi partiyalar blokunun seçkilərdə iştirak etməkdən imtina etməsi ona daxil olmuş siyasi partiyaları seçkilərdə iştirak etmək hüququndan məhrum etmir; belə halda bu Qanuna uyğun olaraq namizədin təkrar irəli sürülməsi və digər zəruri seçki hərəkətlərinin həyata keçirilməsi tələb edilir.

48.8. Siyasi partiya öz nizamnaməsinə uyğun olaraq, siyasi partiyaların bloku isə ona daxil olan siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin qərarı ilə səsvermə gününə ən gec 5 gün qalanadək istənilən vaxt Mərkəzi Seçki Komissiyasının təsdiq etdiyi vahid namizədlər siyahısından bəzi vahid namizədlər çıxara bilər.

48.9. Siyasi partiya öz nizamnaməsinə uyğun olaraq, siyasi partiyaların bloku isə ona daxil olan siyasi partiyaların səlahiyyətli nümayəndələrinin qərarı ilə səsvermə gününə ən gec 5 gün qalanadək istənilən vaxt müvafiq dairə seçki komissiyasına yazılı ərizə verərək, birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədi, qeydə alınmış namizədi geri çağırmaq hüququna malikdir. Qeydə alınmış namizədlər geri çağırıldıqda dairə seçki komissiyası siyasi partiya, siyasi

partiyaların bloku adından qeydə alınmış namizədin dövlətdən aldığı vəsaitin geri qaytarılmasını təmin edir.

48.10. Namizədin qeydə alınmasından imtina edilməsi barədə qərar qəbul etmiş seçki komissiyası qəbul edilmiş qərar haqqında aidiyyəti olan şəxsi təxirə salmadan xəbərdar edir və qərarın surətini ona təqdim edir.

48.11. Namizədlərin ərizəsi, habelə siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun qərarı ilə qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısından çıxarılmış namizədlərin sayı təsdiq edilmiş vahid siyahıda olan namizədlərin ümumi sayının 25 faizindən çoxunu təşkil edərsə və ya təsdiq edilmiş vahid namizədlər siyahısında birinci üç yeri tutan bir və daha çox namizəd siyahıdan çıxarılsa, Mərkəzi Seçki Komissiyası vahid namizədlər siyahısını qeydə almaqdan imtina edir, yaxud onun qeydiyyatını ləğv edir (bu maddənin 16-cı bəndində nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla).

48.12. Bəzi namizədlərin çıxması ilə əlaqədar vahid namizədlər siyahısına digər şəxslər əlavə edilə və siyahıda namizədlərin yeri dəyişdirilə bilər, habelə bu qanunun 35-ci maddəsinin 8-ci bəndində nəzərdə tutulmuş hərəkətlər edilə bilər. Bu Qanuna, siyasi partiyanın nizamnaməsinə və siyasi partiyalar blokunun yaradılması barədə sazişə uyğun olaraq vahid namizədlər siyahısında edilmiş dəyişikliklər vahid namizədlər siyahısının qeydə alınmasından imtina edilməsi və ya namizədlərin vahid siyahısının qeydiyyatının ləğvi üçün əsas ola bilməz.

48.13. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısını bu maddənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada, məcbureddici hallar olmadan geri götürdükdə və ya bu maddənin 11-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada vahid namizədlər siyahısı ləğv edildikdə, Mərkəzi Seçki Komissiyası müvafiq siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun dövlətdən aldığı vəsaiti geri alır.

48.14. Səsvermə gününədək seçki dairəsində qeydə alınmış namizəd qalmazsa, yaxud qeydə alınmış bir namizəd qalarsa, çoxmandatlı vahid seçki dairəsində qeydə alınmış vahid namizədlər siyahıları qalmazsa və ya belə namizədlərin bir siyahısı qalarsa, seçkilər bu qanunun 5-ci maddəsində göstərilən qaydada namizədlərin irəli sürülməsi və sonrakı hərəkətlərinin edilməsi üçün birmandatlı seçki dairəsində ən gec iki ay müddətinə, vahid seçki dairəsində isə ən gec 3 ay müddətinə təxirə salınır.

48.15. Bu maddənin 14-cü bəndində göstərilən hallar qeydə alınmış namizədin namizədliyini geri götürməsi, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun qeydə alınmış namizədi məcbureddici hallar olmadan geri çağırması, namizədin qeydiyyatını bu Qanunun 84-cü maddəsinin 3-cü və ya 5-ci bəndinə uyğun olaraq ləğv edilməsi nəticəsində baş verdikdə və ya siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısının məcburi

hallar olmadan geri götürülməsi, yaxud vahid namizədlər siyahısının bu maddənin 11-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada ləğv edilməsi nəticəsində baş verdikdə, müvafiq seçki komissiyası seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı çəkilmiş xərcləri qeydə alınmış həmin namizəddən, siyasi partiyadan və siyasi partiyaların blokundan geri alır. Xərclərin ödənilməsi siyasi partiyalar blokunun üzərinə qoyulursa, göstərilən vəsait bu bloka daxil olan siyasi partiyalar arasında bərabər miqdarda bölünür.

48.16. Qeydə alınmış namizədin öz namizədliyini geri götürməsinə məcbureddici hallar, habelə siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun qeydə alınmış namizədini geri çağırmasına məcbureddici hallar dedikdə qeydə alınmış namizədin məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi, ağır xəstəliyi, qeydə alınmış namizədin sağlamlığının pozulması başa düşülür. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısını geri götürməsinə məcbureddici hallar dedikdə vahid namizədlər siyahısında birinci üç yeri tutmuş namizədlərin ölümü və ya ölmüş hesab edilməsi, yaxud bu səbəbdən vahid namizədlər siyahısından onların 25 faizindən çoxunun çıxması başa düşülür.

VIII fəsil

Seçkiqabağı təşviqat

Maddə 49. Seçkiqabağı təşviqatın aparılması

49.1. Seçkiqabağı təşviqat aşağıdakı üsullarla aparıla bilər:

49.1.1. kütləvi informasiya vasitələri ilə;

49.1.2. kütləvi tədbirlərin (yığıncaqlar və vətəndaşlarla görüşlər, kütləvi müzakirələr, söhbətlər və s.) keçirilməsi yolu ilə;

49.1.3. çap olunmuş, audiovizual və digər təşviqat materiallarının buraxılması və yayılması yolu ilə;

49.1.4. qanunla qadağan edilməyən digər üsullarla.

49.2. Kütləvi informasiya vasitələri ilə seçkiqabağı təşviqat açıq müzakirələr, dəyirmi masalar, mətbuat konfransları, müsahibələr, çıxışlar, siyasi reklamlar, teleoçerklər, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku haqqında videofilmlər formasında və qanunla qadağan edilməyən digər formalarda

həyata keçirilir. Qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçkiqabağı təşviqatın forma və üsullarını müstəqil müəyyənləşdirir.

49.3. Seçkiqabağı təşviqat aparılması, seçkiqabağı hər cür təşviqat materiallarının buraxılması və yayılması aşağıdakılara qadağan edilir:

49.3.1. dövlət hakimiyyəti orqanlarına və bələdiyyə qurumlarına;

49.3.2. öz vəzifələrini və ya xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən, həm də vəzifəsindən və ya xidməti üstünlüyündən istifadə etməklə dövlət və bələdiyyə vəzifələrində olan şəxslərə, dövlət və bələdiyyə qulluqçularına, hərbi qulluqçulara;

49.3.3. hərbi hissələrə, hərbi təşkilatlara və idarələrə;

49.3.4. xeyriyyə təşkilatlarına və dini təşkilatlara, onların təsis etdikləri təşkilatlara;

49.3.5. seçki komissiyalarına, seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvlərinə.

Maddə 50. Seçkiqabağı təşviqatın aparılması müddəti

50.1. Seçkiqabağı təşviqat bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş hallar istisna olmaqla, qeydə alınmış namizədlər üçün səsvermə gününə 25 gün qalmış, vahid namizədlər siyahısını qeydə aldırən siyasi partiyalar, siyasi partiya bloku üçün isə səsvermə gününə 45 gün qalmış başlayır və səsvermə gününə bir gün qalmış saat 00-da dayandırılır. Səsvermə günü və ondan əvvəlki gün hər hansı seçkiqabağı təşviqat aparmaq qadağandır.

50.2. Bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada seçki komissiyasının bina və otaqlarının xaricində yerləşdirilmiş seçkiqabağı təşviqat çap materialları səsvermə günü də əvvəlki yerlərində saxlanılır.

Maddə 51. İctimai rəy sorğusu

51.1. Kütləvi informasiya vasitələri seçkilərlə bağlı ictimai rəy sorğusunun nəticələrini dərc etdikdə rəy sorğusu keçirilən təşkilatları, onun keçirilməsi vaxtını,

dəqiq ifadə edilmiş sualları, sorğuda iştirak edənlərin sayını, məlumatların yığılması üsulunu, gələcək nəticələrin statistik göstəricilərini bildirməlidirlər

51.2. Səsvermə gününə 3 gün qalmış, habelə səsvermə günü ictimai rəy sorğusu nəticələrinin, seçkilərin nəticələrinin proqnozlarının, seçkilərlə bağlı digər tədqiqatların kütləvi informasiya vasitələrində dərc edilməsinə yol verilmir.

Maddə 52. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının kütləvi informasiya vasitələrindən istifadə etməsinin ümumi şərtləri

52.1. Teleradio verilişləri təşkilatlarının və ya dövrü nəşrlərin redaksiyalarının təsisçiləri dövlət orqanları, təşkilatları, idarələri olduqda bu teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara və siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı proqramlarını təbliğ etməkdən ötrü dövlət hakimiyyəti orqanlarının ayırdığı vəsait hesabına bərabər şərait yaradırlar. Göstərilən təşkilatlar qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının lehinə və ya əleyhinə öz təşəbbüsləri ilə seçkiqabağı təşviqat apara bilməzlər.

52.2. Bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulan və verilişləri Azərbaycan Respublikası ərazisinin yarısına, yaxud yarısından çoxuna yayımlanan teleradio verilişləri təşkilatları, habelə dövrü nəşrlərin redaksiyaları vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı təşviqat aparılmasına şərait yaradılmasına borcludurlar. Mərkəzi Seçki Komissiyası göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövrü nəşr redaksiyalarının siyahısını seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edilməsi günündən 20 gün gec olmayaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təqdimatına əsasən dərc edir.

52.3. Azərbaycan Respublikası ərazisinin yarıdan az hissəsində verilişləri yayımlanan teleradio verilişləri təşkilatları, habelə bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının müvafiq bölmələri və bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulan, Azərbaycan Respublikası ərazisinin yarıdan az hissəsində yayımlanan dövrü nəşrlərin redaksiyaları birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış namizədə müvafiq inzibati ərazi vahidində seçkiqabağı təşviqat aparmaq imkanı yaratmağa borcludurlar. Teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövrü nəşr redaksiyalarının siyahısı seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərar rəsmi dərc edildikdən ən gec 50 gün ərzində müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təqdimatı ilə müvafiq dairə seçki komissiyaları tərəfindən dərc edilir.

52.4. Bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmayan teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları, bu təşkilatların və yaxud redaksiyaların

təsisçiləri bələdiyyə qurumları hesab edilsə, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku üçün seçkiqabağı təşviqatın aparılmasına bərabər imkan yaratmağa borcludurlar. Teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları təşviqat fəaliyyətində tamamilə iştirak etmədikdə, formasından asılı olmayaraq hər hansı materialın nəşrindən və ya efir vaxtının verilməsindən imtina edə bilirlər.

52.5. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçkiqabağı təşviqatda teleradio verilişləri təşkilatlarının efirindən, dövrü nəşrlərdən istifadə formasını müstəqil müəyyənləşdirir.

52.6. Bu maddənin 1-ci və 4-cü bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları qeydə alınmış namizədlərə, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına müqavilə əsasında dəyəri ödənilən efir vaxtı və dövrü nəşrlərdə yer ayırmaq hüququna malikdirlər. Ödənişin məbləği və şərtləri qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üçün eyni olmalıdır. Müvafiq teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına efir vaxtı verilməsi və dövrü nəşrlərdə yer ayrılması mümkünatı barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasına, habelə qeydə alınmış namizədə efir vaxtı və dövrü nəşrlərdə yer ayrılması mümkünatı barədə dairə seçki komissiyasına göndərilən bildirişlə yanaşı, tərəfindən ödəmənin məbləği barədə məlumatı da seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edilməsindən ən gec 20 gün ərzində dərc etməlidirlər.

52.7. Qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara və siyasi partiyaların bloklarına müvafiq olaraq pulsuz və ya pullu efir vaxtı və ya dövrü nəşrlərdə yer ayıran teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada ayrılmış efir vaxtlarının və ya dövrü nəşrlərdə yerlərin həcmnin və dəyərinin qeydiyyatını aparmalı və bu qeydiyyat barədə səsvermə gününə ən gec 5 gün qalmış və səsvermə günündən ən tezi 5 gün sonra birmandatlı seçki dairələrində qeydə alınmış namizədlərə dair müvafiq dairə seçki komissiyasına, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına, qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısına dair isə Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumat verməlidirlər. Müvafiq seçki komissiyasının sorğusu əsasında qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları pullu efir vaxtının və dövrü nəşrdə yerin dəyərinin ödənilməsinə razılığı təsdiq edən sənədləri təqdim etməyə borcludurlar.

52.8. Özəl teleradio verilişləri təşkilatları və kütləvi informasiya vasitələri seçki kampaniyasının gedişində ümumiyyətlə iştirak etmədikləri halda, seçkiqabağı təşviqat materiallarını dərc etməkdən imtina edə bilirlər.

Maddə 53. Televiziya və radioda seçkiqabağı təşviqatın aparılması şərtləri

53.1. Qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının bu Qanunun 52-ci maddəsinin müvafiq olaraq 2-ci və 3-cü bəndlərində nəzərdə tutulan teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında bərabər şərtlərlə pulsuz efir vaxtı almaq hüququ vardır.

53.2. Bu Qanunun 50-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən müddət başladıqdan sonra bir həftə müddətində qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının verdikləri ərizə əsasında onların arasında bu maddənin 9-cu bəndinə uyğun olaraq ayrılmış pulsuz efir vaxtının bölgüsü məqsədilə püşkatma keçirilir.

53.3. Vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçkiqabağı təşviqatın pulsuz aparılması məqsədilə bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatının kanallarında efir vaxtından istifadə etmək hüququna malikdirlər.

53.4. Birmandatlı seçki dairələri üzrə qeydə alınmış namizədlər bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında pulsuz efir vaxtından istifadə edə bilirlər. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatının kanallarında pulsuz efir vaxtından istifadə edə bilməz.

53.5. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində nəzərdə tutulan teleradio verilişləri təşkilatlarının seçkiqabağı təşviqat üçün ayırıqları pulsuz efir vaxtının ümumi həcmi həftədə 3 saatdan az olmamalıdır; bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində nəzərdə tutulan teleradio verilişləri təşkilatlarının seçkiqabağı təşviqat üçün ayırıqları pulsuz efir vaxtının ümumi həcmi isə həftədə 1 saat 30 dəqiqədən az ola bilməz, həmin təşkilatların verilişlərinin ümumi vaxtı gün ərzində 2 saatdan az olarsa, göstərilən efir vaxtı verilişlərin ümumi həcmnin 1/4 hissəsindən az olmamalıdır. Pulsuz efir vaxtı daha geniş auditoriyanın baxması mümkün olan vaxtda ayrılmalıdır.

53.6. Teleradio verilişləri təşkilatlarının ayırıqları pulsuz efir vaxtının ümumi həcmnin 1/3 hissəsi qeydə alınmış namizədlərə, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına müzakirələrin, dəyirmi masaların, digər bu cür təşviqat tədbirlərinin keçirilməsi üçün ayrılır. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında birgə təşviqat tədbirlərinin keçirilməsi üçün efir vaxtı qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üçün ayrılır və hesablanır, ayrı-ayrılıqda həyata keçirilir. Bu cür pulsuz efir vaxtından qeydə

alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları bərabər əsasla istifadə etməlidirlər. Bu halda, hər bir namizəd siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən istifadə edilən efir vaxtının həcmi ayrıca müəyyənləşdirilir.

53.7. Qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun bu maddənin 6-cı bəndində göstərilən tədbirlərdə iştirakdan imtina etməsi bu maddənin 8-ci bəndinə uyğun olaraq pulsuz təqdim edilən efir vaxtı həcmindən artırılmasına səbəb olmur.

53.8. Teleradio verilişləri təşkilatlarının təqdim etdikləri pulsuz efir vaxtı qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları arasında bərabər həcmdə bölünür.

53.9. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkiqabağı materiallarının efirə çıxma vaxtı və tarixi Mərkəzi Seçki Komissiyasının teleradio verilişləri təşkilatlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirdiyi püşkatma ilə müəyyənləşdirilir. Püşkatmanın keçirilməsinin yeri və vaxtı haqqında məlumat rəsmi dərc edilir. Dairə seçki komissiyası müvafiq teleradio verilişləri təşkilatları nümayəndələrinin iştirakı ilə püşkatma keçirərək qeydə alınmış namizədlərin seçkiqabağı təşviqat materiallarının efirə çıxma vaxtını və tarixini müəyyənləşdirir. Püşkatmanın keçirilməsində bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən şəxslərin iştirak etmək hüququ vardır. Püşkatmanın nəticələri protokolla rəsmiləşdirilir. Püşkatma nəticəsində efir vaxtının bölgüsü cədvəli bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində nəzərdə tutulan dövri nəşrlərdə dərc edilir.

53.10. Teleradio verilişləri təşkilatlarının qeydə alınmış namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna pulsuz efir vaxtı verilməsi ilə əlaqədar çəkdiyi xərclər həmin teleradio verilişləri təşkilatlarına dövlət büdcəsindən ödənilir.

53.11. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində nəzərdə tutulan teleradio verilişləri təşkilatları qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının seçkiqabağı təşviqatı pullu əsaslarla aparması üçün ehtiyatda əlavə efir vaxtı saxlamalıdırlar. Bütün qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üçün ödəniş həcmi və şərtləri eyni olmalı və seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi gündən ən gec 50 gün ərzində bu barədə müvafiq məlumat dərc edilməlidir. Hər bir teleradio verilişləri təşkilatının pullu istifadəyə təqdim edəcəyi ehtiyatda olan efir vaxtının ümumi həcmi, bu maddənin 5-ci bəndinə uyğun olaraq ayrılan pulsuz efir vaxtının ümumi həcmindən az və həmin həcmdən iki dəfədən artıq ola bilməz.

53.12. Qeydə alınmış hər namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku üçün ehtiyatda saxlanmış efir vaxtından ödənişli əsaslarla istifadə norması onun ümumi həcmindən qeydə alınmış namizədlərin və ya vahid namizədlər siyahısı qeydə

alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının ümumi sayına bölünməsi yolu ilə müəyyənləşdirir.

53.13. Bu maddənin 12-ci bəndində göstərilən efir vaxtı teleradio verilişləri təşkilatları tərəfindən həmin maddənin 2-ci bəndində göstərilən dövrdə təqdim edilməlidir. Seçkiqabağı təşviqat materiallarının efirə çıxarılması vaxtı və tarixi namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin verdikləri müvafiq bildiriş əsasında onların iştirakı ilə keçirilən püşkatma nəticəsində teleradio verilişləri təşkilatları tərəfindən müəyyənləşdirilir. Püşkatma bu maddənin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə keçirilməlidir. Efir vaxtı püşkatma keçirildikdən sonra bağlanmış müqavilə əsasında təqdim edilir.

53.14. Qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku püşkatma keçirildikdən sonra efir vaxtından istifadə etməkdən imtina edərsə, efirə çıxmağa iki gün qalmış müvafiq teleradio verilişləri təşkilatlarına bu barədə məlumat verməlidir, teleradio verilişləri təşkilatları seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün istifadə istisna olmaqla, sərbəstləşmiş efir vaxtından öz mülahizəsi üzrə istifadə edirlər.

53.15. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmayan teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında seçkiqabağı təşviqat teleradio verilişləri təşkilatı ilə bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq başlayır.

53.16. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmayan teleradio verilişləri təşkilatlarının qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına efir vaxtı verməsi və onun dəyərinin ödənilməsi bərabər əsaslarla və şərtlər üzrə həyata keçirilir. Bu tələblərə, habelə bu Qanunun 52-ci maddəsinin 6-cı bəndinin tələbinə əməl etməyən teleradio verilişləri təşkilatları qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün efir vaxtı ayıra bilməzlər.

53.17. Pullu efir vaxtı verilməsi haqqında müqavilədə aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

53.17.1. seçkiqabağı təşviqatın forması;

53.17.2. efirə çıxma vaxtı və tarixi;

53.17.3. verilən efir vaxtının müddəti, onun ödənilməsi qaydası və ödənişin həcmi;

53.17.4. aparıcı jurnalistin teleradio verilişləri prosesində iştirakı forması və şərtləri.

Müqavilə şərtləri yerinə yetirildikdən sonra verilişlərin proqramı, verilişin adı və efirə çıxma vaxtı göstərilməklə efir vaxtından istifadə edildiyi barədə akt bağlanır.

53.18. Efir vaxtı dəyərinin ödənilməsi üçün vəsaitin tam həcmində köçürülməsi barədə ödəmə tapşırığını qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku efir vaxtının verilməsi gününə ən gec 48 saat qalmış müvafiq banka təqdim etməlidir. Müvafiq bank ödəniş tapşırığını aldıqdan sonra pul vəsaitini gecikdirmədən köçürməlidir. Nağdsız ödənişin həyata keçirilməsi müddəti iki bank günündən çox olmamalıdır.

53.19. Efir vaxtı dəyəri ödənişi qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu vəsaitləri hesabına həyata keçirilməlidir.

53.20. Qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku dəyəri ödənilmiş efir vaxtından istifadə zamanı bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş şərtləri pozduqda, teleradio verilişləri təşkilatları efir vaxtının verilməsi haqqında müqavilənin ləğvi üçün məhkəməyə müraciət edə bilərlər. Müqavilə ləğv edildikdə teleradio verilişləri təşkilatlarının sərbəstləşmiş efir vaxtından seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün istifadə etmək hüququ yoxdur.

53.21. Qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçkiqabağı materiallarının verilməsini malların, işlərin və xidmətlərin reklamları ilə dayandırmaq qadağan edilir.

53.22. Qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçkiqabağı təşviqat materiallarının bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının kanallarında verilməsini digər teleradio proqramlarının verilməsi ilə dayandırmaq qadağandır.

53.23. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkiqabağı tədbirlərinin keçirilməsi haqqında məlumatlar, bir qayda olaraq, teleradio proqramlarında məlumatların şərhəz göstərildiyi proqramların başlanğıcında verilməlidir. Belə məlumatlara sərfl edilən efir vaxtının dəyərini namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları ödəmirlər. Bu halda seçkiqabağı təşviqatın işıqlandırılmasında hər hansı bir qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna üstünlük verilməməlidir.

53.24. Seçkiqabağı təşviqata aid teleradio proqramlarının video və audio yazısı aparılır, həmin yazılar efirə çıxdığı gündən 12 ay müddətində müvafiq teleradio verilişləri təşkilatları tərəfindən qorunub saxlanılır. Teleradio verilişləri təşkilatları bu Qanunun 52-ci maddəsinin 7-ci bəndində göstərilmiş pulsuz və pullu efir vaxtının verilməsinə aid hesabat sənədlərini səsvermə günündən başlayaraq 5 il müddətində saxlamalıdırlar.

Maddə 54. Dövri nəşrlər vasitəsilə seçkiqabağı təşviqat aparılması şərtləri

54.1. Qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində nəzərdə tutulan, azı həftədə bir dəfə çıxan dövri nəşrlərin pulsuz nəşr səhifələrindən bərabər şərtlərlə istifadə etmək hüququ vardır.

54.2. Bu Qanunun 50-ci maddəsində göstərilən müddət başladıqdan sonra qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının verdikləri ərizələr əsasında pulsuz nəşr səhifələrindən istifadə məqsədi ilə onların arasında Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi qaydada püşkatma bir həftə müddətində keçirilir.

54.3. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən dövri nəşrlərin redaksiyaları dövri nəşrlərdə pulsuz dərc üçün müvafiq səhifələr ayırırlar.

54.4. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən dövri nəşrlərin redaksiyalarının hər birinin qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına pulsuz ayırdığı nəşr səhifələrinin həftəlik ümumi həcmi bu maddənin 3-cü bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş dövrdə həftəlik nəşr səhifələrinin ümumi həcmindən azı 10 faizini təşkil etməlidir. Bu maddənin 3-cü bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş dövrdə seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün dövri nəşrin pulsuz təqdim etdiyi səhifələrin ümumi həcmi bu nəşrin redaksiyası seçkilərin təyin edilməsi barədə qərarın rəsmi dərcindən sonra ən gec 50 gün keçənədək elan edir. Göstərilən dövri nəşrlərin redaksiyaları birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına dövri nəşrlərin səhifələrində bərabər həcmdə yer ayırırlar.

54.5. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində nəzərdə tutulan dövri nəşrlərin pulsuz nəşr səhifələrindəki yerin ümumi həcmindən bölgüsü həmin həcmə bu dövri nəşrlərdə seçkiqabağı materialları pulsuz dərc etdirmək hüququ olan qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının ümumi sayına bölünməsi yolu ilə müəyyənləşdirilir.

54.6. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkiqabağı təşviqat materiallarının pulsuz dərcinin tarixi maraqlı şəxslərin iştirakı ilə dövri nəşrlərin redaksiyalarında keçirilən püşkatma qaydasında müəyyənləşdirilir. Püşkatmanın keçirilməsində müvafiq seçki komissiyasının üzvləri, habelə bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən şəxslər iştirak edə bilirlər. Püşkatmanın nəticələri protokolla rəsmiləşdirilir.

54.7. Qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna dövrü nəşrlərin səhifələrində pulsuz yer ayrılmasına dövrü nəşrlərin redaksiyalarının çəkdikləri xərclər dövrü nəşrlərin redaksiyalarına dövlət büdcəsindən maliyyələşdirmə hesabına ödənilir.

54.8. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən dövrü nəşrlərin redaksiyaları qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı təşviqat aparılması məqsədilə nəşrlərin səhifələrində pullu əsaslarla yer ayırmağa borcludurlar. Nəşr səhifələrində ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi əsasları, şərtləri və məbləği qeydə alınmış bütün namizədlər, siyasi partiyalar və siyasi partiyaların blokları üçün eyni olmalıdır və seçkilərin təyin edilməsi barədə qərarın rəsmi dərcindən ən gec 50 gün keçənədək dövrü nəşrlərin redaksiyaları tərəfindən dərc edilməlidir. Nəşrlərin səhifələrində pullu dərc üçün ayrılmış yerin ümumi həcmi bu maddənin 4-cü bəndinə əsasən ayrılan pulsuz nəşr səhifələrinin həcmindən az olmamalıdır.

54.9. Qeydə alınmış hər bir namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku müvafiq ödəniş müqabilində ehtiyat üçün nəşr səhifəsində ayrılan yerin ümumi həcmnin qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının ümumi sayına bölünməsi yolu ilə müəyyənləşdirilən həcmdə yer ala bilər.

54.10. Bu maddənin 9-cu bəndində göstərilən, dövrü nəşrlərin səhifələrində ayrılan yer 50-ci maddənin 1-ci bəndində göstərilmiş dövrdə təqdim edilməlidir. Qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçkiqabağı materiallarının dərc edilməsi tarixi qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin yazılı ərizələri əsasında maraqlı şəxslərin iştirakı ilə dövrü nəşrlərin redaksiyalarının keçirdikləri püşkatma yolu ilə müəyyənləşdirilir. Püşkatma bu maddənin 2-ci bəndində göstərilmiş müddətdə keçirilir. Püşkatma keçirilməsində müvafiq seçki komissiyalarının üzvlərinin, habelə bu Qanun 26-cı maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən şəxslərin iştirak etmək hüququ vardır. Püşkatmanın nəticələri protokolla rəsmiləşdirilir.

54.11. Qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku püşkatma keçirildikdən sonra dövrü nəşrin səhifəsində ayrılmış yerdən imtina edərlərsə, onlar dərcətmə gününə azı 5 gün qalmış bu barədə müvafiq dövrü nəşrin redaksiyasına məlumat verməlidirlər. Dövrü nəşrin redaksiyası sərbəstləşmiş yerdən seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün istifadə istisna olmaqla, öz mülahizəsi ilə istifadə edə bilər.

54.12. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmayan dövrü nəşrlərin redaksiyaları qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku ilə bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq təşviqat materiallarını dərc edə bilərlər.

54.13. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində nəzərdə tutulmayan dövri nəşrlərin redaksiyalarının qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına təqdim etdikləri nəşr yerinin dəyərinin ödənilməsi bərabər əsaslar və şərtlər üzrə həyata keçirilir. Həmin tələblərə və bu Qanunun 52-ci maddəsinin 6-cı bəndinin tələblərinə əməl etməyən dövri nəşrlərin redaksiyaları namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna seçkiqabağı təşviqat məqsədləri üçün öz səhifələrində yer ayıra bilməzlər.

54.14. Qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları dövri nəşrlərin səhifələrində ayrılmış yerin dəyərini püşkatmadan sonra dövri nəşrlərinin redaksiyaları ilə bağladıqları müqavilə əsasında ödəyirlər. Dövri nəşr səhifələrində ayrılmış yerin dəyərinin tam həcmdə ödənilməsi barədə ödəniş tapşırığı qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən dərc edilmə gününə ən gec 2 gün qalmış müvafiq banka təqdim edilməlidir. Bu şərtlər pozulduqda dövri nəşr səhifələrində yer ayrıla bilməz. Müvafiq bank ödəniş tapşırığını aldığı gündən sonra ən gec növbəti əməliyyat günü icra etməlidir. Belə halda nağdsız ödəniş əməliyyatının müddəti iki bank günündən çox ola bilməz.

54.15. Dövri nəşr səhifələrində ayrılmış yerin dəyəri qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu hesabına ödənilir.

54.16. Bu maddəyə uyğun olaraq seçkiqabağı materiallar dərc edilərkən namizədlərlə, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku ilə razılaşdırmadan heç bir redaksiya şərh verilə bilməz.

54.17. Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının və bələdiyyə qurumlarının təsis etdikləri dövri nəşrlər təsisçilərin rəsmi materiallarının, məlumatlarının normativ və digər aktlarının rəsmi dərc edilməsi məqsədi daşıyarsa, onların redaksiyaları seçkiqabağı təşviqat materiallarını və digər materialları dərc edə bilməzlər.

54.18. Dövri nəşrləri qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları və ya siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyalar tərəfindən təsis edilmişdirsə, nəşr səhifələrində bərabər şərtlərlə yer ayrılması barədə tələblər və bu Qanunun 52-ci maddəsinin 6-cı bəndi bu dövri nəşrlərin redaksiyalarına şamil edilmir.

54.19. Namizədin, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun dövri nəşrlərdə yerləşdirilən materiallarında həmin materialların dərc edilməsi dəyərinin hansı qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fondu hesabına ödənilməsi barədə məlumat verilməlidir. Bu maddənin 1-ci bəndinə uyğun olaraq seçkiqabağı təşviqat materialları pulsuz

dərc edildikdə, dərcin qeydə alınmış hansı namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyalar blokuna aid olduğu göstərilməlidir.

Maddə 55. Kütləvi tədbirlər yolu ilə seçkiqabağı təşviqatın aparılması şərtləri

55.1. Dövlət orqanları, bələdiyyə qurumları qeydə alınmış namizədlərə, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna vətəndaşlarla görüşlər, açıq müzakirələr təşkil edilməsində və keçirilməsində kömək etməlidirlər.

55.2. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələrinin, onların vəkil edilmiş şəxslərinin seçicilərlə görüşlərinin keçirilməsi üçün yer ayrılması barədə verdikləri ərizələrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən Azərbaycan Respublikası qanunlarına uyğun olaraq baxılır.

55.3. Seçki komissiyalarının sifarişi ilə dövlət və ya bələdiyyə mülkiyyətində olan, seçkiqabağı tədbirlərin keçirilməsi üçün yararlı yer (bina, otaq) qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin, onların vəkil edilmiş şəxslərinin seçki komissiyası ilə razılaşdıqları vaxtda seçicilərlə görüşlər üçün istifadəyə mülkiyyətçilər tərəfindən pulsuz təqdim edilir. Göstərilən yer (otaq, bina) qeydə alınmış namizədlərdən birinə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna seçkiqabağı təşviqatın aparılması üçün verilmişsə, mülkiyyətçi qeydə alınmış digər namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna eyni istifadə şərtləri ilə həmin yeri (otaqı, binanı) verməkdən imtina edə bilməz. Seçki komissiyaları qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı kütləvi tədbirlərin keçirilməsi üçün bərabər şərait yaradırlar.

55.4. Qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları seçicilərlə görüşlər, yığıncaqlar, digər seçkiqabağı kütləvi tədbirlər keçirilməsi üçün mülkiyyət formasından asılı olmayaraq vətəndaşlara və təşkilatlara məxsus bina və otaqları müqavilə əsasında icarəyə götürmək hüququna malikdirlər.

55.5. Dövlətin müvafiq reyestrlərinə daxil edilmiş, mədəniyyət obyektləri sayılan bina və avadanlıq təşviqat məqsədləri üçün istifadə edilə bilməz.

55.6. Hərbi hissələrin, hərbi təşkilatların və idarələrin ərazisində seçkiqabağı təşviqat aparılması qadağandır. Qeydə alınmış namizədlər, siyasi

partiya, siyasi partiyaların bloku, onların səlahiyyətli nümayəndələri və vəkil edilmiş şəxsləri hərbi hissələrin yerləşdiyi ərazinin həddlərində hərbi qulluqda sayılan seçicilərlə görüşlərini hərbi hissə komandirinin dairə seçki komissiyası ilə birlikdə belə görüşün keçirilməsini təyin etdikləri günə ən gec 3 gün qalmış müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış bütün namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış bütün siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının mütləq dəvət edilməsi və ya onlara xəbər verilməsi şərti ilə təşkil edə bilərlər. Bu görüşlərin keçirilməsində yuxarıda göstərilən şəxslərə, siyasi partiyalara və siyasi partiyaların bloklarına bərabər şərait yaradılmalıdır.

55.7. Seçkiqabağı kütləvi tədbirlərin keçirilməsində təhlükəsizliyi və ictimai asayışı qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq icra hakimiyyəti orqanları təmin edirlər.

Maddə 56. Nəşr, audiovizual və digər seçkiqabağı təşviqat materiallarının buraxılışı və yayılması şərtləri

56.1. Qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş qaydada nəşr, audiovizual və digər seçkiqabağı təşviqat materiallarını buraxmaq hüququna malikdirlər.

56.2. Seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın dərc edildiyi gündəlik dövlət hakimiyyəti orqanlarının, bələdiyyə qurumlarının ayırdıqları vəsaitlər hesabına təsisçiləri (həmtəsisçiləri) dövlət orqanları və ya bələdiyyə qurumları, təşkilatları və idarələri olan, reklam xidmətləri göstərən təşkilatlar birmandatlı seçki dairələri üzrə qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına seçkiqabağı təşviqat materiallarının yerləşdirilməsi üçün bərabər şərait yaratmalıdırlar.,

56.3. Seçkiqabağı nəşr və audiovizual təşviqat materiallarında bu materialları hazırlayan və hazırlanmasını sifariş edən təşkilatların adı, materialların tirajı və buraxılış tarixi barədə məlumat olmalıdır.

56.4. Nəşr olunan seçkiqabağı təşviqat materiallarının nümunələrini və ya onların surətlərini qeydə alınmış namizəd müvafiq dairə seçki komissiyasına, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku isə Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidirlər. Göstərilən materiallarla birlikdə müvafiq seçki komissiyasına bu materialları sifariş edən və hazırlayan təşkilatların ünvanları barədə məlumat da təqdim edilməlidir. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar

bloklarının yazılı razılığı olmadan seçkiqabağı nəşr materiallarının hazırlanmasına, yayılmasına yol verilmir.

56.5. Seçkiqabağı təşviqat materiallarının bu maddənin 3-cü və 4-cü bəndlərinin tələblərini pozmaqla yayılması qadağandır.

56.6. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumları dairə seçki komissiyasının təklifi ilə səsvermə gününə ən gec 30 gün qalmış hər bir seçki məntəqəsinin ərazisində seçkiqabağı təşviqat materiallarının yerləşdirilməsi üçün yer müəyyənləşdirməlidirlər. Belə yerlər seçicilərin gəlməsi üçün əlverişli olmalı və elə müəyyənləşdirilməlidir ki, orada yerləşdirilən məlumatları oxumaq mümkün olsun. Müvafiq birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndələri seçkiqabağı təşviqat materialların yerləşdirilməsi üçün ayrılmış yerlərin siyahısını dairə seçki komissiyasından ala bilərlər.

56.7. Bu maddənin 6-cı bəndi ilə nəzərdə tutulmayan hallarda seçkiqabağı materiallar otaqlarda, binalarda, digər obyektlərdə yalnız mülkiyyətçilərin və ya göstərilən obyektlərin sahiblərinin razılığı ilə yerləşdirilə bilər (asılma, yapışdırma yolu ilə və s.)

56.8. Seçkiqabağı təşviqat materialları dövlətin müvafiq reyestrinə daxil edilmiş tarix və ya mədəniyyət abidələrində, binalarda, qurğularda və otaqlarda, habelə seçki komissiyalarının otaqlarında, səsvermə üçün ayrılmış otaqlarda və ya onların girişlərində yerləşdirilə bilməz.

56.9. Saxta seçkiqabağı nəşr, audiovizual və digər təşviqat materiallarının və ya bu maddənin 3, 4, 7 və 8-ci bəndlərinin tələblərinin pozulması ilə seçkiqabağı materialların yayılması barədə məlumat alan seçki komissiyası müvafiq tədbirlər görməli, hüquq mühafizə orqanlarına və digər orqanlara qanuna zidd təşviqatın dayandırılması və qanunsuz yayılan seçkiqabağı materialların götürülməsi barədə təqdimatla müraciət etməlidir.

Maddə 57. Seçkiqabağı təşviqat aparılarkən sui-istifadə hallarına yol verilməməsi

57.1. Seçkiqabağı təşviqat aparılarkən kütləvi informasiya vasitələrindən sui-istifadəyə yol verilmir. Qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkiqabağı proqramlarında, yığıncaqlarda, kütləvi informasiya vasitələrində yayılan seçkiqabağı təşviqat materiallarında və çıxışlarda hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə, konstitusiya quruluşunun zorla

dəyişdirilməsinə və dövlətin ərazi bütövlüyünün pozulmasına çağırışlar, vətəndaşların şərəf və ləyaqətini təhqir edən mülahizələr olmamalıdır. Sosial, irqi, milli, dini nifrət və düşmənçilik yaradan təşviqat formasında və qanunvericiliklə qadağan edilmiş digər formalarda kütləvi informasiya vasitələrindən sui-istifadə qadağandır. Əqli mülkiyyət haqqında qanunvericiliyi pozan təşviqat qadağandır.

57.2. Seçkiqabağı təşviqatda bilavasitə, yaxud dolayısı ilə iştirak edən namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, onların səlahiyyətli nümayəndələrinin, vəkil edilmiş şəxslərinin, habelə digər şəxslərin və təşkilatların seçiciləri aşağıdakı üsullarla ələ alması qadağandır: təşkilati işlərin yerinə yetirilməsi məqsədi istisna olmaqla, onlara pul vəsaiti, hədiyyələr və digər qiymətli materiallar vermək; səsvermənin nəticəsindən asılı olaraq göstərilən təşkilati işi yerinə yetirən seçiciləri mükafatlandırmaq və ya belə mükafatlandırmanı vəd etmək; malların güzəştli satışını keçirmək, hər hansı malı (nəşr materialları istisna olmaqla) pulsuz vermək; əvəzsiz, ya da güzəştli şərtlərlə xidmətlər göstərmək. Qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının, onların səlahiyyətli nümayəndələrinin, digər şəxslərin və təşkilatların seçkiqabağı təşviqat zamanı seçicilərə qiymətli kağızların, habelə maddi sərvətlərin, pul vəsaitinin veriləcəyini vəd etmək yolu ilə, habelə qanunvericiliyə zidd olan digər əsaslarla xidmətlər göstərilməsi ilə təsir etməsi qadağandır.

57.3. Seçki kampaniyasının gedişində qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri, səlahiyyətli nümayəndələri, habelə təsisçiləri, mülkiyyətçiləri, sahibləri və rəhbər orqanlarının üzvləri göstərilən şəxslər və təşkilatlar olan hüquqi şəxslərin kommersiya və digər fəaliyyətinin reklamı bu Qanunun 53-cü maddəsinin 16-cı bəndi, 54-cü maddəsinin 13-cü və 18-ci bəndləri ilə nəzərdə tutulmuş əsaslarla yalnız müvafiq seçki fondu hesabına həyata keçirilə bilər. Səsvermə günündən 24 saat əvvəl belə reklam dayandırılmalıdır.

57.4. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində göstərilmiş teleradio verilişləri təşkilatlarının teleradio proqramları və bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində göstərilən dövrü nəşrlərin redaksiyaları seçki kampaniyasında iştirak edərək qeydə alınmış namizədə seçkiqabağı təşviqat başa çatana kimi işgüzar nüfuzunu, ləyaqətini, şərəfini müdafiə etmək və ya qeyri-obyektiv məlumatları seçki kampaniyası zamanı təkzib etmək imkanını təmin etmərsə, onun işgüzar nüfuzuna, ləyaqətinə, şərəfinə zərər vuran məlumatların yayılmasına imkan verməməlidirlər. Qeydə alınmış namizədə seçkiqabağı təşviqatın müddəti başa çatana kimi işgüzar nüfuzunu, ləyaqətini, şərəfini bu Qanunun 52-ci maddəsinin 1-ci və 4-cü bəndlərində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarının teleradio proqramlarında və dövrü nəşrlərdə müdafiə etmək imkanının verilməməsi teleradio verilişləri təşkilatlarını, dövrü nəşrlərin redaksiyalarını və onların vəzifəli şəxslərini qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş qaydada məsuliyyətə cəlb etmək üçün əsas ola bilər.

57.5. Qeydə alınmış namizəd, vahid namizədlərin siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu maddənin 1-ci bəndinin tələblərini pozduqda, müvafiq seçki komissiyası namizədlərin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatının ləğvi barədə təqdimatla məhkəməyə müraciət etməlidir, digər dövlət orqanları da bu hüquqdan istifadə edə bilərlər. Qeydə alınmış namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçkiqabağı təşviqatın aparılmasının bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş digər qaydalarını pozduqda müvafiq seçki komissiyası öz qərarı ilə qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna xəbərdarlıq edir və ya müvafiq hüquq mühafizə orqanlarına və digər orqanlara qanunsuz təşviqat fəaliyyətinin qarşısının alınması barədə təqdimatla müraciət edir, eyni zamanda namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatı barədə qərarı ləğv edə bilər. Seçki komissiyasının müvafiq qərarı kütləvi informasiya vasitələrində dərc edilir.

57.6. Hüquq mühafizə orqanları və digər orqanlar qanunsuz təşviqat fəaliyyətinin, saxta və qeyri-qanuni seçkiqabağı nəşrlərin, audiovizual və digər təşviqat materiallarının hazırlanmasının qarşısının alınması və onların götürülməsi üçün tədbirlər görməli, həmin materialları hazırlayanları və onların maliyyələşdirilməsi mənbələrini müəyyənləşdirməli, bu barədə müvafiq seçki komissiyasına məlumat verməlidirlər.

57.7. Bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş seçkiqabağı təşviqatın aparılması qaydalarını teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşrlərin redaksiyaları pozduqda müvafiq seçki komissiyası qanunsuz təşviqat fəaliyyətinin qarşısının alınması və teleradio verilişləri təşkilatlarının, dövrü nəşrlərin redaksiyalarının, onların vəzifəli şəxslərinin qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş məsuliyyətə cəlb edilməsi barədə təqdimatla hüquq mühafizə orqanlarına məhkəməyə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına müraciət etmək hüququna malikdir.

IX fəsil

Seçkilərin maliyyələşdirilməsi

Maddə 58. Seçkilərin hazırlanmasının və keçirilməsinin maliyyə təminatı

58.1. Seçkilərin hazırlanmasına və keçirilməsinə, seçki komissiyalarının səlahiyyət müddətində onların fəaliyyətinin təmin edilməsinə çəkilən xərclər dövlət hesabına ödənilir.

Göstərilən xərclər Azərbaycan Respublikasının büdcə bölgüsünə uyğun olaraq dövlət büdcəsində nəzərdə tutulur.

58.2. Dövlət büdcəsindən seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün ayrılmış vəsait seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi gündən başlayaraq 10 gün müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq bank hesabına köçürülür.

58.3. Seçkilərin keçirilməsinə dövlət büdcəsindən lazımi həcmdə vəsait ayrılmayıbsa, yaxud dövlət büdcəsindən ayrılan pul vəsaiti vaxtında və tam köçürülmürsə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının banklardan müsabiqə əsasında kredit almaq hüququ vardır. Belə olduqda seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi üçün zəruri pul vəsaitinin ümumi həcmi əvvəlki seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi gün üçün lazım olmuş vəsaitin ümumi məbləğindən çox ola bilməz. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı Mərkəzi Seçki Komissiyasının müraciət etdiyi gündən ən gec 10 gün keçənədək götürülmüş kredit vəsaitinin (faizlər də əlavə edilməklə) qaytarılması haqqında öhdəlik verməlidir. Alınmış kreditlərin qaytarılması və onlardan istifadəyə görə faizlərin ödənilməsi dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına təmin edilir.

Bu borc öhdəlikləri üzrə məsrəflərin ödənilməsi həcmi hər növbəti il üçün dövlət büdcəsi haqqında qanunla məqsədli təyinat üzrə təsdiq edilir.

58.4. Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin keçirilməsi üçün lazım olan vəsaiti səsvermə gününə ən gec 90 gün qalmış dairə seçki komissiyalarına köçürür, onlar da alınmış pul vəsaitini səsvermə gününə ən gec 10 gün qalmış məntəqə seçki komissiyaları arasında bölüşdürürlər. Əlavə seçkilər keçirilərkən, seçkilərin vaxtında və ya tam maliyyələşdirilməsi mümkün olmadıqda seçki komissiyaları vəsaiti daxil olduqca bölüşdürür və köçürürlər.

58.5. Seçki komissiyalarının sədrləri seçkilərin hazırlanması və keçirilməsinə ayrılmış vəsaitə dair sərəncam verir və maliyyə sənədlərinin seçki komissiyasının qərarlarına uyğunluğu, məsrəflər haqqında maliyyə hesabatlarının bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada və müddətdə təqdim edilməsi üçün məsuliyyət daşıyırlar.

58.6. Seçki komissiyaları tərəfindən xərclənməmiş dövlət vəsaiti seçkilər qurtardıqdan sonra bu Qanunla nəzərdə tutulmuş məqsədlər üçün istifadə edilməkdən ötrü Mərkəzi Seçki Komissiyasının hesabına seçkilər günündən ən gec 60 gün keçənədək köçürülür və onun hesabında qalır. Xərclənməmiş kredit vəsaiti Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən ən gec üç ay keçəndək müvafiq krediti vermiş banka qaytarılır.

Maddə 59. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondları

59.1. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizəd, vahid namizədlər siyahısını irəli sürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku xüsusi seçki fondları yaratmağa borcludurlar. Vahid namizədlər siyahısında olan namizədlər, yalnız birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlər irəli sürmüş siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları xüsusi seçki fondları yaratmırlar.

59.2. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülən namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin seçki fondları aşağıdakı pul vəsaiti hesabına formalaşa bilər:

59.2.1. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 2 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, namizədin, qeydə alınmış namizədin xüsusi vəsaiti;

59.2.2. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 5 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, namizədin, qeydə alınmış namizədi irəli sürmüş siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil olan siyasi partiyanın vəsaiti;

59.2.3. bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş hallar istisna olmaqla, səsvermə gününə azı 25 gün qalanadək qeydə alınmış namizədə dair seçki komissiyası tərəfindən müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış digər namizədlərlə bərabər həcmdə ayrılmış vəsait;

59.2.4. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının vətəndaş üçün 100 mislindən və hüquqi şəxs üçün 2 min mislindən çox olmayan könüllü ianələr.

59.3. Qeydə alınmış namizədin seçki fondu məbləğinin yuxarı həddi seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 30 min mislindən çox ola bilməz; namizəd üçün isə bu yuxarı hədd göstərilən minimum əmək haqqının 5.000 misli təşkil edir

59.4. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondları yalnız aşağıdakı pul vəsaiti hesabına formalaşır:

59.4.1. siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 50 min mislindən çox olmamaq şərti ilə, xüsusi vəsaiti (siyasi partiyalar blokunun bu xüsusi vəsaiti seçki blokunu yaratmış siyasi partiyaların verdiyi vəsaitlər hesabına formalaşır);

59.4.2. bu Qanunla nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, səsvermə gününə azı 45 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyasının siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna ayırdığı vəsait;

59.4.3. vətəndaşların və hüquqi şəxslərin könüllü ianələri. Könüllü ianələrin həddi seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının vətəndaş üçün 150, hüquqi şəxs üçün 5 min mislindən çox ola bilməz.

59.5. Siyasi partiyanın, siyasi partiya blokunun seçki fondu vəsaitindən xərclədiyi vəsaitin yuxarı həddi qanunla müəyyənləşdirdiyi kimi, seçkilərin təyin edilməsi barədə qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 200 min mislindən çox ola bilməz.

59.6. Namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına könüllü ianə ayırmaq, yaxud yardım etmək aşağıdakılara qadağan edilir:

59.6.1. xarici dövlətlərə və xarici hüquqi şəxslərə;

59.6.2. xarici vətəndaşlara;

59.6.3. vətəndaşlığı olmayan şəxslərə;

59.6.4. 18 yaşına çatmamış vətəndaşlara;

59.6.5. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan vəziyyətə görə Azərbaycan Respublikasının hüquqi şəxsinin nizamnamə kapitalında bu bəndin 1, 2, 3-cü yarım bəndlərində göstərilən şəxslərin iştirakı payı 30 faizdən çox olarsa, Azərbaycan Respublikasının hüquqi şəxslərinə;

59.6.6. beynəlxalq təşkilatlara və beynəlxalq ictimai hərəkətlərə;

59.6.7. dövlət hakimiyyəti orqanlarına və bələdiyyə qurumlarına;

59.6.8. dövlət, bələdiyyə təşkilatlarına və idarələrinə;

59.6.9. seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan vəziyyətə görə nizamnamə kapitalında dövlətin və ya bələdiyyənin iştirak payı 30 faizdən artıq olan hüquqi şəxslərə;

59.6.10. hərbi hissələrə;

59.6.11. xeyriyyə təşkilatlarına, dini birliklərə, idarələrə və təşkilatlara;

59.6.12. aşağıdakı məlumatlardan hər hansı birini göstərməyən anonim ianə köçürənlərə (vətəndaş üçün soyadını, adını, atasının adını, şəxsiyyət vəsiqəsinin və

ya onu əvəz edən sənədin seriyasını, nömrəsini, verilmə tarixini, yaşayış yerinin ünvanını, doğum tarixini, hüquqi şəxs üçün vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsini, adını, qeydiyyat tarixini, bank rekvizitlərini, nizamnamə kapitalında dövlət və ya bələdiyyə payının olmasını, olduğu halda miqdarını, nizamnamə kapitalında xarici kapitalın pay miqdarını göstərməyənlərə və ya qeyri-düzgün göstərənlərə).

59.7. Seçki fondunda olan vəsaitə dair sərəncam vermək hüququ həmin fondu yaradan namizədə, qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna məxsusdur. Seçki fondlarında olan vəsaitlər təyinatlı məqsəd daşıyır. Bu vəsaitdən yalnız aşağıdakı məqsədlər üçün istifadə edilə bilər:

59.7.1. namizədlərin, vahid namizədlər vahid siyahısının irəli sürülməsinin müdafiəsi üçün imzaların toplanmasına yönəlmiş təşkilati-texniki tədbirlərin maliyyə təminatı, habelə seçici imzalarının toplanması üçün müvafiq şəxslərin haqqının ödənilməsi;

59.7.2. seçkiqabağı təşviqatla bağlı işlərin, habelə informasiya və məşvərət xidmətləri dəyərinin ödənilməsi;

59.7.3. seçki kampaniyasının keçirilməsi ilə əlaqədar hüquqi şəxslərin və vətəndaşların bilavasitə yerinə yetirdikləri digər işlərin dəyərinin ödənilməsi ilə bağlı xərclər.

59.8. Namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları səsvermə gününədək bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada seçki fondlarının hesablarına köçürülmüş pul vəsaitindən istifadə edirlər. Namizədlərə, qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına bu maddənin 7-ci bəndində göstərilən məqsədlər üçün seçki fondlarına daxil olan vəsaitdən başqa, digər pul vəsaitindən istifadə etmək qadağandır. Həmin qaydalar, bu Qanunun 38-ci maddəsinin 3-cü və 45-ci maddəsinin 8-ci bəndində göstərilən hallar istisna olmaqla, seçkiqabağı təşviqat sayılmayan və öz seçki kampaniyalarının keçirilməsi ilə əlaqədar olmayan siyasi partiyaların öz hesablarından digər fəaliyyət üçün istifadə etdikləri vəsaitlərə aid edilmir.

Maddə 60. Xüsusi seçki hesabları

60.1. Namizəd birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizədliyinin irəli sürülməsi barədə dairə seçki komissiyasına bildiriş təqdim etdikdən və ya siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku birmandatlı seçki dairələri üzrə irəli sürdükləri

namizədlərin siyahısını Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etdikdən sonra 5 gün müddətində öz seçki fondunu formalaşdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı açmalıdırlar.

60.2. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku Mərkəzi Seçki Komissiyasından vahid namizədlər siyahısının təsdiq edilmiş surətini aldıqdan sonra, lakin vahid namizədlər siyahısının qeydə alınmaq üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilməsi gününə ən gec 5 gün qalmış seçki fondunu formalaşdırmaqdan ötrü xüsusi seçki hesabı açmalıdırlar.

60.3. Seçki fondunu formalaşdırmaq üçün xüsusi seçki hesabı müvafiq bankda açılır. Namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku yalnız bir xüsusi hesab açə bilər. Bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada rəsmiləşdirilmiş sənədlər təqdim edildikdə müvafiq bank namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna xüsusi seçki hesabı açmalıdır. Hesabın açılmasına və hesab üzrə əməliyyatlara görə haqq alınmır, xüsusi seçki hesabında olan pul vəsaitindən istifadəyə görə banka faiz ödənilmir. Bütün pul vəsaiti xüsusi seçki hesabına manatla köçürülür.

60.4. Namizəd birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədliyinin irəli sürülməsi barədə dairə seçki komissiyasından alınan sənəd əsasında və ya siyasi partiyaları, siyasi partiyaların blokları Mərkəzi Seçki Komissiyasından aldıqları, birmandatlı seçki dairələri üzrə tərəfindən irəli sürdükləri namizədlər siyahısının təsdiq olunmuş surəti əsasında, həm də bu Qanunun 34-cü və 35-ci maddələrində göstərilən sənədlər əlavə edilməklə xüsusi seçki hesabı açırlar. Namizəd müəyyənləşdirilmiş qaydada başqa şəxsə özünün xüsusi seçki hesabının açılmasını tapşır bilər. Namizəd, qeydə alınmış namizəd Mərkəzi Seçki Komissiyasına yazılı məlumat verməklə, başqa şəxsə özünün seçki hesabında olan vəsaitdən istifadə etmək hüququ verə bilər. Mərkəzi Seçki Komissiyasının siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısının surətini təsdiq etdikdən sonra siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin qeydə alınması haqqında verdiyi sənəd əsasında onlar xüsusi seçki hesabı açırlar. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku öz seçki kampaniyasını maliyyələşdirərkən bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş maliyyələşdirmə qaydalarının pozulmasına görə bilavasitə özləri məsuliyyət daşıyırlar.

60.5. Namizədin, qeydə alınmış namizədin seçki dairəsi dəyişdikdə o, xüsusi seçki hesabının qalıq vəsaitini könüllü ianə vermiş şəxslərə, hüquqi şəxslərə proporsional əsasda qaytarmalıdır. Bundan sonra namizəd, qeydə alınmış namizəd Mərkəzi Seçki Komissiyasına yekun maliyyə hesabatı verməli, maliyyə hesabatının surətini isə dairə seçki komissiyasına təqdim etməlidir. Yeni seçki dairəsində xüsusi seçki hesabının açılması bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada tənzimlənir.

60.6. Qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının bütün maliyyə əməliyyatları səsvermə günü dayandırılır.

60.7. Bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada qeydiyyat üçün zəruri olan sənədlər müvafiq seçki komissiyasına təqdim edilmədikdə və ya qeydiyyatından imtina edildikdə, namizəd olmaq istəyən şəxs verilmiş razılıq ərizəsini və ya öz namizədliyini geri götürdükdə, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku namizədlərin vahid siyahısını geri götürdükdə, yaxud qeydiyyatın ləğv edilməsi barədə qərar qəbul edildikdə müvafiq seçki komissiyasının göstərişi ilə müvafiq bank namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun xüsusi seçki hesablarından xərclərin ödənilməsi ilə bağlı maliyyə əməliyyatlarını dayandırır.

Maddə 61. Maliyyə əməliyyatlarının aparılması müddətinin uzadılmasının əsasları

61.1. Namizədin, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəsatəti əsasında Mərkəzi Seçki Komissiyası maliyyə əməliyyatlarının aparılması müddətini aşağıdakı hallarda uzada bilər:

61.1.1. qeydiyyatdan imtina ediləndə namizədin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun gördükləri işlərin dəyərinin ödənilməsi üçün; namizədin namizəd kimi çıxış etməyə razılıq verməsi barədə ərizəsini geri götürməsi və ya siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən geri çağırılması; siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədləri siyahısının geri götürülməsi, bu qanunla müəyyənləşdirilmiş müddətdə imza vərəqələri və digər sənədlər qeydiyyat üçün təqdim ediləndə görülən işlərin dəyərinin ödənilməsi üçün;

61.1.2. öz namizədliyini geri götürmüş qeydə alınmış namizədə, qeydə alınmış vahid namizədlərin siyahısını geri çağırmış siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna, qeydiyyatı ləğv edilmiş qeydə alınmış namizədə, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatı ləğv edilmiş siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi, vahid namizədlər siyahısının ləğv edilməsi haqqında qərarın qəbul edilməsində görülmüş işlərin dəyərinin ödənilməsi ilə əlaqədar;

61.1.3. digər hallarda qeydə alınmış namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna - səsvermə günündə görülmüş işlərin dəyərinin ödənilməsi ilə əlaqədar.

Maddə 62. Namizədin, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fonduna könüllü ianələr

62.1. Namizədin, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun seçki fonduna könüllü ianələr rabitə şöbələri və ya bank-kredit təşkilatları vasitəsilə ianəçinin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi və yaşayış yerinin ünvanı göstərilməklə şəxsiyyət vəsiqəsi, yaxud onu əvəz edən sənədin təqdim edilməsi əsasında yalnız Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarından qəbul edilir.

62.2. Hüquqi şəxslərin könüllü ianələri müvafiq hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalında dövlət və ya bələdiyyə kapitalının, xarici kapitalın olmaması və ya payı qeyd edilməklə, onun adı, qeydiyyat tarixi, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi, bank rekvizitləri göstərilməklə pul vəsaitinin namizədin, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyaların blokunun seçki fonduna nağdsız köçürülməsi yolu ilə qəbul edilir.

62.3. Vətəndaşların və hüquqi şəxslərin könüllü ianələri xüsusi seçki hesabına rabitə şöbələri və ya bank-kredit təşkilatları vasitəsilə müvafiq ödəniş sənədi alındıqdan sonra növbəti bank günündən gec olmayaraq köçürülür. Bu halda, nağdsız ödənişin həyata keçirilməsinin ümumi müddəti 2 gündən artıq ola bilməz.

62.4. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, anonim köçürülən ianələr istisna olmaqla, hər hansı ianəni onu verən şəxsə qaytarmaq hüququna malikdir. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına ianələr buna hüququ olmayan vətəndaşlardan və ya hüquqi şəxslərdən daxil olubsa, yaxud bu Qanunun 59-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş məbləğdən artıq köçürülübsə, ianənin xüsusi hesaba daxil olduğu gündən sonrakı 10 gün müddətində namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku ianəni bütövlüklə və ya müəyyənləşdirilmiş yuxarı həddi aşan hissəsini geri qaytarmasının səbəbini göstərməklə və göndərilmiş xərclərini çıxmaqla ianəçiyə qaytarmalıdır. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku ianəçilərin ianəni köçürdüyü halda maddənin 1 və 2-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş göstəricilər düzgün göstərilmədiyi üçün ianənin qəbul edilməməsinə görə o halda məsuliyyət daşımır ki, bu ianələrin sənədlərinin səhv tərtib edilməsi barədə vaxtında məlumat almasınlar.

62.5. Anonim ianələr xüsusi seçki hesabına daxil olduğu gündən sonra 10 gün müddətində namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku tərəfindən dövlət büdcəsinə köçürülür.

62.6. Vətəndaşlar və hüquqi şəxslər namizəd, qeydə alınmış namizədin, vahid namizədlər siyahısının irəli sürülməsinə və seçilməsinə yalnız müvafiq seçki

fondlarına ianə köçürmək yolu ilə yardım edə bilərlər. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədin və ya siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun özlərinin və ya maliyyə məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin rəsmi razılığı yoxdursa, seçkilərlə əlaqədar pullu xidmətlərin göstərilməsi, malların satılması, xidmətlərin göstərilməsi və onların dəyərinin müvafiq seçki fondundan ödənilməsi qadağandır. Hüquqi şəxslərin, onların filiallarının, nümayəndəliklərinin və digər qurumlarının seçkilərlə əlaqədar pulsuz və ya əsassız aşağı salınmış qiymətlərlə xidmətlər göstərməsi qadağandır. Vətəndaş pulsuz, könüllü, şəxsən özü yerinə yetirməklə, seçki kampaniyasının gedişində üçüncü şəxsləri cəlb etmədən namizədə, qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna xidmətlər göstərə bilər.

Maddə 63. Seçki fondlarının vəsaitlərinə dair hesabat

63.1. Xüsusi seçki hesablarının açılmasının və aparılmasının uçotu, hesabatı qaydası, habelə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına vəsaitlərin daxil olması və xərclənməsi Milli Bankla razılaşdırılmaqla Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən səsvermə gününə ən azı 110 gün qalmış müəyyənləşdirilir. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku öz seçki vəsaitlərinin daxil olmasının və xərclənməsinin uçotunu aparmağa borcludur. Namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku müvafiq seçki komissiyasına öz maliyyə hesabatlarını aşağıdakı növbəliklə təqdim edir:

63.1.1. birinci ilkin maliyyə hesabatı bu qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada müvafiq seçki komissiyasına qeydiyyat üçün zəruri sənədlərlə eyni zamanda təqdim edilir; hesabatda hesabatda göstərilmiş tarixə 2 gün qalmışdan əvvəlki dövr üçün məlumatlar daxil edilir;

63.1.2. ikinci ilkin maliyyə hesabatı səsvermə gününə ən tezi 20 gün qalmış və səsvermə gününə ən gec 10 gün qalmış təqdim edilir; hesabatda hesabatda göstərilmiş tarixə 7 gün qalmışdan əvvəlki dövr üçün məlumatlar daxil edilir;

63.1.3. yekun maliyyə hesabatı—seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən ən gec 30 gün sonra təqdim edilir; yekun maliyyə hesabatına seçki fonduna vəsaitlərin daxil olmasını və xərclənməsini təsdiq edən ilkin maliyyə sənədləri qoşulur.

63.2. Namizəd, qeydə alınmış namizəd öz statusunu itirdikdə, maliyyə hesabatının verilməsi vəzifəsi namizəd, qeydə alınmış namizəd olmuş vətəndaşların üzərinə qoyulur. Siyasi partiyanın, siyasi partiyalar bloku tərəfindən maliyyə hesabatının verilməsi vəzifəsi siyasi partiya, siyasi partiyaların blokunun maliyyə

məsələləri üzrə səlahiyyətli nümayəndəsinin üzərinə qoyulur, belə səlahiyyətli nümayəndə olmadıqda—siyasi partiyanın və yaxud siyasi partiyalar blokunun tərkibində seçki kampaniyasında iştirak etmiş siyasi partiyasını təmsil etmək səlahiyyəti olan digər şəxs hesabat verə bilər.

63.3. Qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların və siyasi partiyalar bloklarının maliyyə hesabatlarının surətləri müvafiq seçki komissiyası tərəfindən onların alındığı gündən sonra 5 gün müddətində kütləvi informasiya vasitələrində dərc edilir.

63.4. Müvafiq bank həftədə bir dəfədən az olmamaq şərtlə, səsvermə gününə 10 gündən az müddət qaldıqda isə üç bank günündə bir dəfədən az olmamaq şərtlə Mərkəzi Seçki Komissiyasına Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının xüsusi seçki fondlarına daxil olan və xərclənən vəsaitlər barədə məlumatlar verir. Bu halda avtomatlaşdırılmış dövlət informasiya sistemindən istifadə edilə bilər. Müvafiq dairə seçki komissiyası və Mərkəzi Seçki Komissiyası səsvermə gününədək iki həftədə bir dəfədən az olmayaraq müntəzəm surətdə seçki fondlarına vəsaitlərin daxil olması və xərclənməsi barədə məlumatları dərc edilmək üçün kütləvi informasiya vasitələrinə təqdim edir. Müvafiq seçki komissiyası qeydə alınmış namizədləri, vahid namizədlərin siyahısını qeydə alınmış siyasi partiyaları, siyasi partiyaların bloklarını onların rəsmi sorğusu ilə öz seçki fondlarına vəsaitlərin daxil olması və xərclənməsi barədə müvafiq bankın məlumatları ilə tanış edir.

63.5. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilən dövrü nəşrləri müvafiq seçki komissiyaları tərəfindən onlara verilmiş seçki fondları vəsaitlərinin daxil olması və xərclənməsi haqqında məlumatları dərc etməyə borcludur. Aşağıdakı məlumatlar hökmən dərc edilməlidir:

63.5.1. seçki fondu vəsaitinin məbləği seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku üçün 2 min mislindən çox, namizəd, qeydə alınmış namizəd üçün isə 500 mislindən çox olduqda həmin vəsaitin xərclənməsinin maliyyə hesabatı barədə;

63.5.2. seçki fonduna seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku üçün 1 min mislindən çox, namizəd, qeydə alınmış namizəd üçün isə 250 mislindən çox məbləğdə ianə köçürən hüquqi şəxslər barəsində;

63.5.3. seçki fonduna seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi günə olan minimum əmək haqqının 50 mislindən çox məbləğdə ianə köçürən vətəndaşların sayı barədə;

63.5.4. ianəçilərə qaytarılan vəsaitlər barədə, geri qaytarmanın əsası haqqında;

63.5.5. seçki fonduna daxil olmuş vəsaitin ümumi həcmi və onun xərclənmiş hissəsinin ümumi məbləği barədə.

63.6. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanları müvafiq seçki komissiyalarından namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına könüllü ianə verən hüquqi şəxslərin siyahısının daxil olduğu gündən sonrakı 5 gün müddətində hüquqi şəxslərin təsisçiləri barədə, hüquqi şəxslərin nizamnamə kapitalında dövlət, bələdiyyə və xarici kapital payının olması barədə və yaxud belə payın olmaması barədə, habelə hüquqi şəxsin adı və qeydiyyat tarixi barədə məlumat təqdim edirlər. Məlumatlar Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi formada təqdim edilir. Bu halda dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən istifadə etmək olar. Müvafiq seçki komissiyası namizədləri, qeydə alınmış namizədləri, siyasi partiyaları, siyasi partiyaların bloklarını onların sorğusu əsasında komissiyaya daxil olmuş məlumatlarla təxirə salmadan tanış edir. Seçki komissiyasına bu Qanunun 59-cu maddəsinin 6-cı bəndinin tələblərinin pozulması ilə ianə köçürüldüyü barədə məlumat daxil olduqda, dərhal müvafiq namizədə, qeydə alınmış namizədə, siyasi partiya, siyasi partiyaların blokuna məlumat verilir.

Maddə 64. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyalar, siyasi partiyalar bloklarının pul vəsaitinin geri qaytarılması

64.1. Müvafiq seçki komissiyasında qeydə alınmamış namizəd, vahid namizədlər siyahısını qeydə alınmamış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku yekun maliyyə hesabatı təqdim edilənədək seçki fondunun xərclənməmiş pul vəsaitlərini (göndərilmə xərclərinin çıxılması şərti ilə) köçürülən ianələrin məbləğlərinin proporsional nisbətində uyğun olaraq ianəçi vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə qaytarmağa borcludur.

64.2. Birmandatlı seçki dairəsində səsvermədə iştirak etmiş və həmin dairədə seçicilərin ümumi sayının azı 3 faizinin səsini toplamış qeydə alınmış namizəd və ya seçilən sayılmış, habelə səsvermə gününədək məcburedici hallara görə namizədliyini geri götürmüş qeydə alınmış namizəd, vahid seçki dairəsi üzrə səsvermədə iştirak etmiş və seçicilərin ümumi sayının azı 1 faizinin səsini toplamış, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış və ya deputat mandatlarının bölüşdürülməsində iştirak edən, məcburedici hallara görə vahid namizədlər siyahısını geri götürmüş siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku səsvermə günündən sonra 30 gün müddətində müvafiq seçki komissiyasının onların seçki fondlarına

köçürdüyü vəsaitin xərclənməmiş hissəsini bu seçki komissiyasına qaytarmağa borcludur. Bu müddət başa çatdıqda müvafiq bank mübahisəsiz qaydada seçki komissiyasının məktubunda göstərilmiş vəsaitini onun hesabına köçürməlidir.

64.3. Bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku müvafiq seçki komissiyasına vəsaiti qaytardıqdan sonra yekun maliyyə hesabatını verənədək müvafiq seçki komissiyasının razılığı ilə seçki fondunun xərclənməmiş pul vəsaitini ona ianə vermiş vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən qaydada qaytarır.

64.4. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku səsvermə günündən sonra 30 gün müddətində müvafiq seçki komissiyası tərəfindən onların seçki fonduna köçürülmüş və nəqliyyat xərclərinin ödənilməsinə ayrılmış bütün vəsaitləri tam həcmdə qaytarmalıdır. Bu müddət başa çatdıqda müvafiq bank mübahisəsiz qaydada seçki komissiyasının məktubunda göstərilmiş pul vəsaitini onun hesabına köçürməlidir.

64.5. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatlarına və dövri nəşrlərin redaksiyalarına pulsuz efir vaxtının və dövri nəşrlərdə ayrılmış yerin dəyərini tam həcmdə ödəməlidir. Göstərilən dəyər seçki fondundan yekun maliyyə hesabatının verildiyi günədək siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları tərəfindən ödənilməlidir.

64.6. Müvafiq seçki komissiyası seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən, bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan, qeydə alınmış namizədləri, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarını bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada onların seçki fonduna köçürülmüş və nəqliyyat xərclərinin ödənilməsinə ayrılmış büdcə vəsaitinin qaytarılmalı məbləği barədə xəbərdar edir.

64.7. Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən sonra 3 gün müddətində bu maddənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulan siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının, habelə həmin partiyalar blokunun tərkibinə daxil olmuş siyasi partiyaların siyahısını, onların ünvanını, istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtının və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi barədə siyasi partiyalar bloklarının birgə qərarlarından çıxarışları, təsdiq edilmiş surətlərini bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilmiş teleradio verilişləri təşkilatlarına və dövri nəşrlərin redaksiyalarına göndərir.

64.8. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində göstərilən teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşrlərin redaksiyaları seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərc edildiyi gündən sonra 10 gün müddətində bu maddənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulan siyasi partiyalara, siyasi partiyaların blokuna, habelə siyasi partiyaların blokuna daxil olmuş siyasi partiya istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtının

dəyəri və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin həcmi və dəyəri haqqında, özlərinin hüquqi ünvanı və bank rekvizitləri barəsində müvafiq məlumat göndərirlər.

64.9. Bu Qanunun 53-cü maddəsinin 5-ci və 6-cı bəndlərində və 54-cü maddəsinin 4-cü və 5-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyəri, bu Qanunun 53-cü maddəsinin 12-ci bəndində və 54-cü maddəsinin 9-cu bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına təqdim edilmiş efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin ümumi həcmnin teleradio verilişləri təşkilatlarının və dövrü nəşrlərin redaksiyalarının müəyyənləşdirdiyi efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış və məlumat üçün dərc edilmiş yerin qiymətinə vurulması yolu ilə müəyyən edilir. Vahid namizədlərin siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Qanunun 53-cü maddəsinin 6-cı bəndində göstərilən təşviqat tədbirlərinin birgə keçirilməsi yolu ilə pulsuz efir vaxtından istifadə etdikdə hər bir siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokunun qaytardığı pul vəsaitinin həcmi teleradio verilişləri təşkilatları tərəfindən onların iştirak etdikləri birgə təşviqat tədbirlərinin hər birinin iştirakçılarının ümumi sayına proporsional olaraq bərbər paylarla müəyyənləşdirilir. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku pulsuz efir vaxtından və dövrü nəşrdə ayrılmış yerdən bu Qanunun 53-cü maddəsinin 14-cü bəndində və 54-cü maddəsinin 11-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə imtina ediblərsə, təqdim edilmiş pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyəri ödənilmir.

64.10. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna müvafiq seçki komissiyaları tərəfindən pul vəsaiti qaytarılanadək və siyasi partiya, siyasi partiyaların bloklarının teleradio verilişləri təşkilatlarına və dövrü nəşrlərin redaksiyalarına pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyərini ödəyən onların seçki fonduna pul ianəsi köçürmüş vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə seçki fondlarının xərclənməmiş pul vəsaitini qaytarmaq qadağandır. Belə halda siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku birinci növbədə seçki komissiyasının vəsaitini qaytarır. Seçki komissiyasının vəsaitini, habelə teleradio verilişləri təşkilatlarına və dövrü nəşrlərin redaksiyalarına pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyərini ödədikdən sonra, bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan qeydə alınmış namizəd, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku seçki fondlarının xərclənməmiş pul vəsaitini ianə köçürən vətəndaşlara və hüquqi şəxslərin hesablaşma hesabına bu maddənin 1-ci bəndində göstərilən qaydada köçürməlidirlər.

64.11. Namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının seçki fondlarının xüsusi hesabında qalmış pul vəsaitini müvafiq seçki komissiyasının yazılı göstərişinə uyğun olaraq müvafiq bank səsvermə günündən 60 gün keçdikdən sonra dövlət büdcəsinin mədaxilinə köçürməlidir.

64.12. Seçki fondunda pul vəsaiti olmadıqda və yaxud çatışmadıqda büdcə pul vəsaitinin qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku

tərəfindən qaytarılması, habelə siyasi partiyalara və siyasi partiyaların bloklarına təqdim edilmiş pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsi onların öz vəsaiti hesabına həyata keçirilir. Nəqliyyat xərclərinin və təqdim edilmiş pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə ayrılmış yerin dəyərinin ödənilməsinə ayrılmış büdcə vəsaitini qaytarmaq vəzifəsi siyasi partiyaların blokunun

üzərinə düşdükdə, qaytarılmalı vəsait bu bloka səsvermə gününədək daxil olan siyasi partiyalar arasında bərabər paylarla bölüşdürülür, o şərtlə ki, siyasi partiyaların blokunun yaradılması haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilmiş birgə qərarla ayrı qayda nəzərdə tutulmasın.

64.13. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan və bu maddənin 4-cü bəndinin tələblərini yekun maliyyə hesabatı verilənədək yerinə yetirməyən qeydə alınmış namizəd bu Qanuna uyğun yekun maliyyə hesabatının verilməsi ilə yanaşı, müvafiq vəsaitin qaytarılmasını da öz üzərinə götürürsə, dövlət büdcəsinin geri qaytarılması vəsaitini səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində müvafiq dairə seçki komissiyasının hesabına qaytara bilər.

64.14. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan və bu maddənin 4-cü və 5-ci bəndlərinin tələblərini yekun maliyyə hesabatı verilənədək yerinə yetirməyən siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş müddətdə Mərkəzi Seçki Komissiyası, teleradio verilişləri təşkilatları və dövrü nəşri redaksiyaları qarşısında müvafiq pul vəsaitinin ödənilməsi haqqında öhdəlik götürübsə, dövlət büdcəsinin vəsaitlərini, habelə istifadə edilmiş pulsuz efir vaxtının və dövrü nəşrdə pulsuz ayrılmış yerin dəyərini səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində ödəmək üçün onlara möhlət verilə bilər.

64.15. Bu maddənin 13-cü və 14-cü bəndlərində nəzərdə tutulan öhdəliklər icra edilmədikdə və vəsaitin qaytarılması haqqında öhdəlikdə göstərilən müddət başa çatdıqda vəsait məhkəmə qaydasında qaytarılır. Bu maddənin 2-ci bəndində nəzərdə tutulmayan və bu maddənin 13-cü və 14-cü bəndlərində göstərilən tələbləri yerinə yetirməyən qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyalar bloku yekun maliyyə hesabatı verilənədək bu maddənin 13-cü və 14-cü bəndlərində göstərilən öhdəliyi götürmədikdə yekun maliyyə hesabatının verilməsi müddəti başa çatanaqəd pul vəsaiti məhkəmə qaydasında qaytarılır.

64.16. Namizəd, qeydə alınmış namizəd statusunu itirdikdə bu maddə ilə namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin üzərinə qoyulmuş öhdəliklər namizəd, qeydə alınmış namizəd sayılmış vətəndaşın üzərinə qoyulur. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üzərinə bu maddə ilə qoyulmuş öhdəliklər seçkilər qurtardıqda seçkilərdə iştirak etmiş siyasi partiyanın, o cümlədən siyasi partiyalar blokunun tərkibində iştirak etmiş siyasi partiyaların üzərinə qoyulur.

64.17. Bu Qanunun 52-ci maddəsinin 2-ci və 3-cü bəndlərində nəzərdə tutulmuş teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşr redaksiyaları səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu maddənin 5-ci bəndində nəzərdə tutulmuş, pulsuz efir vaxtının və dövri nəşrdə ayrılmış yerin dəyərini tam ödəməmiş siyasi partiyalar haqqında məlumatlar verirlər. Dairə seçki komissiyaları səsvermə günündən başlayaraq 12 ay müddətində bu maddənin 4-cü bəndində nəzərdə tutulan və seçki komissiyaları qarşısında borc öhdəliyi olan vətəndaşlar haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumat verirlər.

64.18. Mərkəzi Seçki Komissiyası əsas seçkilərin, təkrar və ya əlavə seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərcindən sonra bu maddənin 4-cü bəndində nəzərdə tutulan və seçki komissiyaları qarşısında borc öhdəliyi olan vətəndaşların siyahısını dairə seçki komissiyalarına onların yaradılması günündən başlayaraq 5 gün müddətində göndərir. Əsas, təkrar və əlavə seçkilərdə bu maddənin 4-cü bəndində nəzərdə tutulan və seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi gün seçki komissiyası qarşısında büdcə vəsaiti üzrə borcu olan vətəndaşın irəli sürüldüyü seçki dairəsindən asılı olmayaraq dövlət büdcəsindən vəsait almağa hüququ yoxdur. Əvvəlki seçkilərdə müstəqil olan və ya siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil olan, bu maddənin 4 və 5-ci bəndlərində nəzərdə tutulan, növbəti seçkilərin təyin edilməsi barədə qərarın rəsmi dərc edildiyi gün Mərkəzi Seçki Komissiyası qarşısında büdcə vəsaiti üzrə borcu olan, habelə teleradio verilişləri təşkilatları və dövri nəşrlərin redaksiyaları qarşısında borcu olan siyasi partiya Mərkəzi Seçki Komissiyasından pul vəsaiti almaq hüququna malik deyildir və seçkilərdə pulsuz efir vaxtından və dövri nəşrdə ayrılmış yerdən istifadə edə bilməz. Bu qayda yuxarıda göstərilən siyasi partiyaların iştirakı ilə yaradılan siyasi partiyalar bloklarına da şamil edilir.

Maddə 65. Seçki komissiyalarının fəaliyyətinin maliyyə təminatı

65.1. Seçkilərin hazırlanmasına və keçirilməsinə, seçki komissiyalarının işinin təmin edilməsinə ayrılan vəsait seçki komissiyaları tərəfindən bu Qanunun müəyyənləşdirdiyi məqsədlər üçün müstəqil istifadə edilir.

65.2. Əvvəlki seçkilərdən qalıq vəsait də daxil olmaqla, dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına seçki komissiyalarının aşağıdakı fəaliyyət istiqamətləri maliyyələşdirilir:

65.2.1. bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada və həcmdə qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyalar blokunun seçki fondlarının formalaşdırılmasında iştirakına;

65.2.2. bu Qanunun 46-cı maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada və həcmdə birmandatlı seçki dairələri üzrə qeydə alınmış namizədlərin nəqliyyat xərcləri və kompensasiya qaydasında verilən ödənişlər;

65.2.3. seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvünün və komissiya aparatının işçilərinin, mülki müqavilə üzrə komissiyada işləməyə cəlb edilmiş ştatdankənar işçilərin əmək haqlarının ödənilməsi;

65.2.4. möhürlərin hazırlanması və nəşriyyat fəaliyyətinin həyata keçirilməsi, texnoloji avadanlığın əldə edilməsi və qurulması;

65.2.5. nəqliyyat xərcləri, habelə ucqar və yolu çətin yerlərdə nəqliyyat xərcləri;

65.2.6. seçki sənədlərinin çatdırılması və mühafizəsi;

65.2.7. seçki sisteminin inkişafı, seçicilərin və seçkilərin təşkilatçılarının hüquqi maariflənməsi, bu sahədə məqsədli proqramların həyata keçirilməsi;

65.2.8. seçkilərin keçirilməsi ilə bağlı ezamiyyət xərclərinin və digər xərclərin, habelə seçki komissiyalarının səlahiyyətləri və fəaliyyəti ilə bağlı digər xərclərin ödənilməsi.

65.3. Müvafiq seçki komissiyasının təqdimatı ilə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi dövründə dövlət vəzifələrindən azad edilmiş müvafiq seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvünün, işlədiyi müəssisənin (təşkilatın) mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, əsas iş yerində orta aylıq əmək haqqı saxlanılır və Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi qaydada və həcmdə müvafiq seçki komissiyası tərəfindən əlavə əmək haqqı ödənilir.

65.4. Mərkəzi Seçki Komissiyasının digər seçki komissiyalarına ayırdığı pul vəsaitinin köçürülməsi, hesabatı, qeydiyyatı, hesabların açılması və bağlanması qaydasını Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə Milli Bank birlikdə səsvermə gününə azı 90 gün qalmış müəyyənləşdirirlər. Seçki komissiyalarının hesablarının açılmasına və bank xidmətlərinin göstərilməsinə görə haqq alınmır, həmin hesablarda olan maliyyə vəsaitindən istifadəyə görə banka faiz ödənilmir. Seçki komissiyaları dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin xərclənməsinin maliyyə uçotunu aparırlar.

65.5. Seçkilərin hazırlanmasına və keçirilməsinə ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi haqqında seçki komissiyalarının maliyyə hesabatlarının nümunələri və namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının seçki fondlarına vəsaitin daxil olması və xərclənməsi haqqında sənədlərin nümunələri Mərkəzi Seçki Komissiyası Milli Bank ilə birlikdə səsvermə gününə azı 90 gün qalmış müəyyənləşdirirlər.

65.6. Məntəqə seçki komissiyası dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi barədə dairə seçki komissiyasına səsvermə günündən sonra 5 gün müddətində maliyyə hesabatı təqdim edir.

65.7. Dairə seçki komissiyası dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitin daxil olması və xərclənməsi haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına səs vermə günündən sonra 10 gün müddətində maliyyə hesabatı təqdim edir.

65.8. Dairə seçki komissiyası birmandatlı seçki dairələri üzrə seçkilərin nəticələrinin rəsmi dərci günündən başlayaraq 10 gün müddətində namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin seçki fondlarına vəsaitin daxil olması və xərclənməsi haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasına məlumatları təqdim edir.

65.9. Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə, Milli Məclisə və kütləvi informasiya vasitələrinə büdcə vəsaitlərinin istifadəsi, namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin seçki fondlarının vəsaitinin xərclənməsi və siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəsaitinin xərclənməsi barədə seçkilərin ümumi nəticələrinin rəsmi dərci günündən sonra üç ay müddətində məlumat təqdim edir. Göstərilən maliyyə hesabatı və məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə, Milli Məclisə təqdim edildiyi gündən başlayaraq bir ay müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyasının rəsmi mətbuat orqanında dərc edilməlidir.

Maddə 66. Seçki komissiyalarında nəzarət-təftiş xidməti

66.1. Seçki komissiyalarına ayrılmış pul vəsaitinin təyinatı üzrə istifadəsinə, seçki fondları vəsaitinin düzgün qeydə və istifadəsinə, pul vəsaitinin daxil olma mənbələrinə nəzarəti təmin etmək məqsədi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasında və dairə seçki komissiyasında nəzarət-təftiş xidmətləri yaradılır.

66.2. Nəzarət-təftiş xidmətinə aşağıdakılar daxildir:

66.2.1. nəzarət-təftiş xidmətinin rəhbəri;

66.2.2. həmin xidmətə təyin edilmiş seçki komissiyasının üzvləri, dövlət orqanlarından, Milli Bankdan, digər təşkilat və idarələrdən cəlb edilmiş mütəxəssislər. Göstərilən orqanlar və təşkilatlar müvafiq seçki komissiyasının sorğusu ilə seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərc edildiyi gündən başlayaraq Mərkəzi Seçki Komissiyasının sərəncamına azı 5 ay müddətinə, dairə seçki komissiyasının sərəncamına isə azı 4 ay müddətinə müvafiq mütəxəssislər göndərməlidirlər.

66.3. Nəzarət-təftiş xidmətinə cəlb edilən mütəxəssislər əsas işdən müvəqqəti azad edildikdə əsas iş yeri üzrə əmək haqqı və digər ödənişlər saxlanılır və Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyən etdiyi qaydada və həcmlərdə müvafiq seçki komissiyası tərəfindən əlavə əmək haqqı ödənilir.

66.4. Nəzarət-təftiş xidməti haqqında əsasnamə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilir. Nəzarət-təftiş xidmətinin fəaliyyətinin təşkilatı, hüquqi, maddi-texniki təminatı müvafiq seçki komissiyaları tərəfindən həyata keçirilir.

66.5. Nəzarət-təftiş xidməti namizədlərin qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının seçki fondlarına vəsaitin daxil olmasına, bu vəsaitin uçotuna və təyinatı üzrə xərclənməsinə, habelə aşağı seçki komissiyalarına ayrılmış vəsaitin təyinatı üzrə xərclənməsinə nəzarət etmək hüququna malikdir. Bu məqsədlər üçün müvafiq seçki komissiyasının tapşırığı ilə nəzarət-təftiş xidməti:

66.5.1. namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının, aşağı seçki komissiyalarının maliyyə hesabatlarını yoxlayır;

66.5.2. namizədlərdən, qeydə alınmış namizədlərdən, siyasi partiyalardan, siyasi partiyaların bloklarından. seçki komissiyalarından öz səlahiyyətinə aid bütün məsələlər üzrə məlumat alır;

66.5.3. İcra hakimiyyəti orqanlarından, bələdiyyə qurumlarından mülkiyyət formasından asılı olmayaraq təşkilatlardan, vətəndaşlardan nəzarət-təftiş xidmətinə aid məsələlər barəsində, seçkilərin maliyyə təminatı ilə əlaqədar zəruri məlumatları alır. Nəzarət-təftiş xidmətinin müraciətlərinə 10 gün müddətində, səsvermə gününə 5 gün qalmış və səsvermə günü isə dərhal cavab verilir;

66.5.4. seçkilərin maliyyələşdirilməsində yol verilmiş maliyyə pozuntuları barədə sənədlər tərtib edir;

66.5.5. seçkilərin maliyyələşdirilməsində buraxdıqları pozuntulara görə vətəndaşlara və hüquqi şəxslərə, namizədlərə, qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyalara, siyasi partiyaların bloklarına qarşı müvafiq məsuliyyət tədbirlərinin tətbiq edilməsi haqqında müvafiq seçki komissiyaları qarşısında məsələ qaldırır;

66.5.6. yoxlamaların keçirilməsi və ekspert rəylərinin hazırlanması üçün ekspertləri cəlb edir.

Səsvermə və seçkilərin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi

Maddə 67. Səsvermə otağı

67.1. Səsvermə otağı məntəqə seçki komissiyasının sərəncamına müvafiq icra hakimiyyəti orqanı və ya bələdiyyə qurumu tərəfindən əvəzsiz olaraq təqdim edilir.

67.2. Səsvermə otağında səsvermə qutuları, kabinəsi və gizli səsvermə üçün digər xüsusi avadanlıq qoyulmuş salon və ya işıqla, stolla, yazı ləvazimatı ilə təmin edilmiş, gizli səsvermə üçün yararlı otaqlar olmalıdır.

67.3. Məntəqə seçki komissiyası səsvermə otağında və ya bilavasitə otağın qarşısında seçki bülletenlərinin nümunələrini, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaları, siyasi partiyaların blokları haqqında məlumatları, müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış bütün namizədlərin adı, soyadı, doğum tarixi, təhsili, əsas iş (və ya xidmət) yeri və tutduğu vəzifəsi, (bu olmadıqda—fəaliyyət növü) yaşayış yeri, namizədliyini kimin-irəli sürməsi haqqında məlumatları lövhə-stend formasında yerləşdirir. Qeydə alınmış namizədin, vahid namizədlər siyahısında olan namizədin ödənilməmiş və ya üzərindən götürülməmiş məhkumluğu olduqda məlumatda qeydə alınmış namizədin məsuliyyətə alındığı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsinin adı, nömrəsi, namizədin yaşadığı başqa dövlətdə Cinayət Məcəlləsində cinayət sayılan əməli olubsa, xarici dövlətin müvafiq qanununun adı göstərilməlidir. Səsvermə otağında Mərkəzi Seçki Komissiyasının qeydə alınmış vahid namizədlər siyahıları yerləşdirilməlidir. Nümunə üçün lövhədə yerləşdirilmiş seçki bülletenlərində qeydə alınmış namizədlərin, vahid siyahıda olan namizədlərin adından, soyadından, siyasi partiyaların, siyasi partiyaların blokunun adından istifadə edilə bilməz. Namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları haqqında məlumatlar seçki bülletenlərində nəzərdə tutulmuş qaydada və ardıcılıqla yerləşdirilir. Lövhədə cinayət və inzibati qanunvericilikdən vətəndaşların seçki hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət müəyyənləşdirən məlumatlar yerləşdirilməlidir. Göstərilən materiallar məntəqə seçki komissiyası tərəfindən elə yerləşdirilməlidir ki, seçicilər onu sərbəst oxuya bilsinlər.

67.4. Səsvermə başladığı andan səsvermə otağında səsvermənin yekunları barədə məlumatları göstərmək məqsədi ilə, səsvermənin yekununa aid böyüdülmüş protokol nümunələri asılmalıdır.

67.5. Səsvermə otağı elə təşkil edilməlidir ki, seçki bülletenlərinin verildiyi yer, kabinələr, səsvermə üçün digər yerlər, səsvermə qutuları məntəqə seçki komissiyasının üzvləri və müşahidəçilər tərəfindən sərbəst görünə bilsin.

67.6. Seçki qutuları elə hazırlanmalıdırlar ki, onlar möhürləndikdən sonra onların dolu olub-olmadığını müşahidə etmək mümkün olsun. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə üçün və vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə üçün ayrı-ayrı seçki qutuları qoyulmalıdır.

Maddə 68. Seçki bülletenləri

68.1. Seçki bülletenlərinin hazırlanması qaydası, onların sayı, hazırlanmasına aid tələblər səsvermə gününə ən gec 35 gün qalmış Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən təsdiq edilir.

68.2. Seçki bülletenləri vahid çoxmandatlı və birmandatlı seçki dairələri üzrə hazırlanır. Vahid çoxmandatlı və birmandatlı seçki dairələri üçün seçki bülletenləri formasına görə fərqlənməlidir. Seçki bülleteninin mətni seçki bülleteninin yalnız bir tərəfində yerləşdirilə bilər.

68.3. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçki bülletenində püşkatmanın nəticələrinə əsasən müəyyənləşdirilmiş qaydada vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının qısa adı, habelə eyni rəngdə emblemləri yerləşdirilir. Bu halda siyasi partiyaların blokuna daxil olan siyasi partiyaların qısa adı göstərilməlidir. Püşkatma səsvermə gününə ən gec 36 gün qalmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin iştirakı ilə Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən keçirilir. Püşkatma nəticəsində siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun aldığı nömrə seçkilərin qurtarmasınadək saxlanılır. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısında olan birinci üç namizədin adı, soyadı, atasının adı siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokunun adı altında yerləşdirilir.

68.4. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokunun adından sağda boş kvadrat yerləşir. siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku siyahısının sonunda, «Vahid namizədlər siyahılarının hamısının əleyhinə» sətəri sağda yerləşən boş kvadratla yanaşı yazılır.

68.5. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçki bülletenində qeydə alınmış hər bir namizədin əlifba qaydasında soyadı, adı, atasının adı, təxəllüsü, doğum tarixi, yaşayış yeri, əsas iş və ya xidmət yeri (bu olmadıqda—fəaliyyət növü), dövlət orqanlarında və ya bələdiyyə qurumlarında tutduğu seçkili vəzifəsi, habelə qeydə alınmış namizədi kimin irəli sürdüyü göstərilməlidir. Seçki bülletenində bu Qanunun 35-ci maddəsinə uyğun olaraq qeydə alınmış namizədin mənsub olduğu siyasi partiyanın qısa adı göstərilməlidir. Seçki bülletenində bu Qanunun 34-cü maddəsinə uyğun olaraq qeydiyyatdan keçmiş namizədin partiya mənsubiyyəti onun arzusu ilə

göstərilə bilər. Hər bir qeydə alınmış namizəd barədə məlumatdan sağda boş kvadrat yerləşdirilir.

68.6. Qeydə alınmış namizədlərin siyahısının sonunda «Bütün namizədlərin əleyhinə» sətiri ondan sağda olan boş kvadratla yanaşı yerləşdirilir.

68.7. Hər bir seçki bülletenində onun doldurulması qaydası haqqında izahat verilməlidir.

68.8. Seçki bülleteni dövlət dilində çap edilir. Eyni zamanda, seçki bülleteni əhalinin daha çox istifadə etdiyi dildə də çap edilə bilər.

68.9. Seçki bülletenləri Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə onun nümayəndələrinin müşahidəsi altında poliqrafiya müəssisələrində səsvermə gününə ən gec 22 gün qalmış hazırlanır. Hazırlanmış seçki bülletenlərinin sayı müvafiq olaraq vahid çoxmandatlı və birmandatlı seçki dairəsində qeydə alınmış seçicilərin sayının 3 faizindən çox ola bilməz.

68.10. Poliqrafiya müəssisəsi seçki bülletenlərinin çıxış olunmasını təmin edir və seçki komissiyasının səlahiyyətli üzvünə bülletenləri onların sayı, buraxılma tarixi və vaxtı göstərilmiş akt üzrə onlara təhvil verir. Seçki bülletenlərini sifarişə uyğun olaraq təhvil verdikdə sonra poliqrafiya müəssisəsinin işçiləri çıxış olunmuş və artıq çap edilmiş bülletenləri məhv edir və bu barədə bütün iştirakçıların imzası qoyulmaqla akt tərtib edir. Bu Qanuna uyğun hərəkətlərin edilməsini müvafiq seçki komissiyasının üzvləri, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri, onların vəkil edilmiş şəxsləri və bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən digər şəxslər müşahidə edə bilərlər. Müvafiq seçki komissiyası qeydə alınmış namizədlərə, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinə seçki bülletenlərinin buraxılması yeri və vaxtı barədə məlumat verməlidir.

68.11. Mərkəzi Seçki Komissiyası poliqrafiya müəssisəsindən seçki bülletenlərini aldıqdan sonra səsvermə gününə ən gec 20 gün qalmış, müvafiq dairə seçki komissiyasının sədrinin və katiblərinin iştirakı ilə bülletenlərin sayını, verilmə tarixini, vaxtını göstərməklə akt tərtib edib, seçki bülletenlərini dairə seçki komissiyasının sədrinə verir. Hər bir məntəqə seçki komissiyasına verilən seçki bülletenlərinin sayı dairə seçki komissiyasının qərarı ilə müəyyənləşdirilir. Dairə seçki komissiyası səsvermə gününə 4 gün qalmış seçki bülletenlərini göstərilən qaydada məntəqə seçki komissiyalarına verir. Məntəqə seçki komissiyalarına verilmiş seçki bülletenlərinin sayı seçki bülletenlərinin verildiyi gün seçki məntəqəsi üzrə siyahıya daxil edilmiş seçicilərin sayının 90 faizindən az, 0,5 faizindən isə çox ola bilməz. Seçki bülletenlərinin üz tərəfinin yuxarı sağ küncü məntəqə seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiq edilir.

68.12. Seçki bülletenlərinin verilməsi və saxlanması üçün seçki bülletenlərini verən, qəbul edən və mühafizə edən seçki komissiyalarının sədrləri məsuliyyət daşıyırlar.

68.13. Seçki bülletenləri hazırlandıqdan sonra bəzi namizədlər çıxdıqda və ya onların qeydiyyatı ləğv edildikdə, bəzi siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloklarının namizədlərinin vahid siyahıları geri götürüldükdə, namizədləri və vahid namizədlər siyahısını qeydə alınmış seçki komissiyalarının göstərişi ilə dairə və ya məntəqə seçki komissiyaları seçki bülletenlərindən belə namizədlər və ya siyasi partiyaların, siyasi partiyaların blokları barədə məlumatları pozmaq məqsədilə onların üzərindən xətt çəkirlər. Çap olunmuş seçki bülletenində qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku haqqında məlumata əlavə və ya dəyişiklik etmək lazım gəldikdə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı ilə seçki bülletenlərinə dairə seçki komissiyası, yaxud məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin əl yazısı ilə seçki komissiyasının möhüründən istifadə edilməklə əlavə və ya dəyişiklik edilir.

68.14. Müstəsna hallarda səsvermə günü üzən gəmilərdə, Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda yaradılmış seçki məntəqələrində texniki imkanlar olduqda seçki sənədlərinin, o cümlədən seçki bülletenlərinin məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən hazırlanmasına icazə verilir. Müvafiq tirajı göstərilməklə seçki sənədlərinin hazırlanması barədə qərar Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə razılaşdırılmaqla müvafiq məntəqə seçki komissiyası tərəfindən qəbul edilir.

68.15. Səsvermə günü səsvermə vaxtı başa çatdıqdan sonra dairə seçki komissiyasında qalan istifadə edilməmiş seçki bülletenləri ləğv edilir və bu barədə dairə seçki komissiyası akt tərtib edir. Seçki bülletenləri ləğv edildikdə bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 5-ci bəndlərində göstərilən şəxslər iştirak edə bilirlər. Ləğv edilmiş seçki bülletenləri komissiyanın digər sənədləri ilə birlikdə seçki komissiyasının katibində saxlanılır.

Maddə 69. Səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsi

69.1. Səsvermə üçün qeydiyyatdan çıxma vəsiqəsinin (bundan sonra— səsvermə vəsiqəsi) forması, hazırlanma qaydası, sayı, verilmə reyestrinin forması, hazırlanmasına aid tələblər Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən səsvermə gününə ən gec 60 gün qalmış təsdiq edilir. Səsvermə vəsiqələri yuxarı seçki komissiyasından aşağı seçki komissiyasına bu Qanunla seçki bülletenləri üçün müəyyənləşdirilmiş qaydada təhvil verilir. Səsvermə vəsiqələrinin verilməsi və saxlanması üçün müvafiq seçki komissiyalarının sədrləri məsuliyyət daşıyırlar.

69.2. Səsvermə günü seçicilər siyahısına daxil edilmiş, seçki məntəqəsində səs vermək imkanı olmayan seçici müvafiq dairə seçki komissiyasında (səsvermə gününə 45-25 gün qalmış) və ya məntəqə seçki komissiyasında (səsvermə gününə 24-1 gün qalmış) səsvermə vəsiqəsini ala bilər və həmin vəsiqə əsasında səsvermə günü olduğu ərazidəki seçki məntəqəsində səs verə bilər.

69.3. Səsvermə vəsiqəsi müvafiq seçki komissiyası tərəfindən seçicinin ərizəsi əsasında seçiciyə və ya notariat qaydasında təsdiq edilmiş vəkalətnamə əsasında onun nümayəndəsinə verilir. Ərizədə seçicinin səsvermə vəsiqəsi almasının səbəbləri göstərməlidir. Seçici müalicə müəssisəsində və ya azadlıqdan məhrumetmə yerlərində olduqda vəkalətnamə həmin müəssisənin müdiriyyəti tərəfindən təsdiq edilə bilər.

69.4. Dairə seçki komissiyası səsvermə vəsiqələrinin reyestrini tərtib edir. Həmin reyestrdə səsvermə vəsiqəsi alan seçicilərin soyadı, adı, atasının adı, doğum tarixi, yaşayış yerinin ünvanı göstərməlidir. Səsvermə gününə 25 gün qalmış dairə seçki komissiyası məntəqə seçki komissiyalarına seçicilərin siyahıları ilə birlikdə göstərilən reyestrdən təsdiq edilmiş çıxarışları göndərir. Məntəqə seçki komissiyası seçicilər siyahısında həmin çıxarışlara əsasən müvafiq qeydlər apara bilər.

69.5. Səsvermə vəsiqəsinin alınması haqqında seçici və ya onun nümayəndəsi reyestrdə (dairə seçki komissiyasında) və ya seçicilərin siyahısında (məntəqə seçki komissiyasında) şəxsiyyət vəsiqəsini və ya onu əvəz edən sənədin seriyasını və nömrəsini göstərməklə imza atır. Bunun əsasında seçici müvafiq seçki məntəqəsinin seçicilər siyahısından çıxarılır, qeydə alınmış seçicilərin hesablanması zamanı nəzərə alınmır və müvafiq protokola daxil edilmir.

69.6. Səsvermə vəsiqəsi bu vəsiqəni verən seçki komissiyasının möhürü ilə təsdiq edilməlidir, onun üzərində müvafiq dairə və ya məntəqə seçki komissiyası üzvünün imzası olmalıdır.

69.7. Səsvermə vəsiqəsini təqdim etdikdə seçici müvafiq seçki məntəqəsində seçicilər siyahısına daxil edilməlidir. Bundan sonra səsvermə vəsiqəsi müvafiq məntəqə seçki komissiyasına təhvil verilir. Bu halda, seçici seçkilər günü səsvermə bülletenini alarkən seçicilər siyahısında öz yaşayış yerinin ünvanını göstərməlidir.

69.8. Səsvermə günü səsvermə başlananadək istifadə edilməmiş səsvermə vəsiqələrinin sağ küncləri kəsilir, bu barədə dairə və ya məntəqə seçki komissiyası tərəfindən müvafiq akt tərtib edilir.

Maddə 70. Səsvermə qaydası

70.1. Seçkilər günü səsvermə saat 8-dən 19-a kimi keçirilir. Məntəqə seçki komissiyaları səsvermə gününə ən gec 20 gün qalmış səsvermənin yeri və vaxtı haqqında kütləvi informasiya vasitələri ilə və ya digər üsullarla seçiciləri xəbərdar etməlidirlər.

70.2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən gəmilərdə, hərbi hissələrdə, gediş-gəliş çətin olan uzaq yerlərdə yaradılmış seçki məntəqələrinin məntəqə seçki komissiyaları seçici siyahılarına daxil edilmiş bütün seçicilər səsvermədə iştirak edəblərsə, səsvermənin vaxtından qabaq qurtarması haqqında məlumat verə bilirlər.

70.3. Seçkilər günü seçici səhhətinə görə və ya digər üzürlü səbəblərdən seçki məntəqəsinə gələ bilməyəcəyini yəqin edərsə, o, seçkilər gününə ən gec 24 saat qalmış səsvermə otağından kənarda səs vermək istəyini məntəqə seçki komissiyasına bildirməlidir. Dairə seçki komissiyaları seçkilər günü ekspedisiyalarda, Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı altında üzən gəmilərdə, uzaq və yolu çətin yerlərdə səsvermə gününə ən çoxu 10 gün qalmış səsverməni keçirməyə icazə verə bilirlər.

70.4. Seçkilər günü saat 7-də məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsini açıq elan edir, seçki komissiyasının üzvlərinə, orada olan seçicilərə, müşahidəçilərə boş seçki qutularını göstərib möhürləyir, sonra məntəqə seçki komissiyasının üzvlərini səsverməyə başlamağa dəvət edir.

70.5. Hər bir seçici iki seçki bülleteni—vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə və birmandatlı seçki dairəsi üzrə bülletenlər alır. Seçici seçki bülletenlərini aldıqdan sonra seçicilər siyahısına şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi yazılır. Təqdim olunmuş şəxsiyyət vəsiqəsinin və ya onu əvəz edən sənədin seriyası və nömrəsi seçicilər siyahısına məntəqə seçki komissiyasının üzvü tərəfindən qeyd edilir. Seçici yazılanın düzgünlüyünü yoxlayır və imza edir. Seçicinin seçki bülletenini sərbəst almaq imkanı olmadıqda o, məntəqə seçki komissiyasının üzvləri və müşahidəçilər istisna olmaqla, başqa şəxslərin köməyindən istifadə edə bilər. Seçiciyə kömək edən şəxs öz soyadını və inisialını göstərməklə «seçicinin seçki bülletenini alması haqqında imza» qrafasında imza etməlidir.

70.6. Seçki bülleteni seçiciyə verilirəkən onun kəsilmə xətti ilə işarə olunmuş sol küncü məntəqə seçki komissiyasının üzvü tərəfindən imzalanır, kəsilir və özündə saxlanılır.

70.7. Hər bir seçici şəxsən və təklikdə səs verir. Başqa şəxslərin əvəzinə səs verməyə icazə verilmir. Seçki bülleteni seçicidən başqa heç kəsin daxil olmasına icazə verilməyən, gizli səsvermə üçün xüsusi avadanlıqla təchiz edilmiş kabinədə doldurulur. Seçki bülletenini müstəqil yazıb-doldurmaq imkanı olmayan seçici,

məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kömək üçün kabinetə çağırma bilər. Bu şəxsin soyadı və inisialı seçicilər siyahısında seçki bülleteni alınması barədə seçicinin imzası ilə birgə göstərilir.

70.8. Seçici çoxmandatlı vahid seçki dairəsi üzrə seçki bülletenində vahid namizədlər siyahısına səs verdiyi siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun adından sağda yerləşən boş kvadratda və ya «Bütün vahid namizədlər vahid siyahılarının əleyhinə» sətrindən sağda yerləşən boş kvadratda işarə qoyur. Seçici birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçki bülletenində səs verəcəyi namizədin soyadından sağdakı kvadratda, yaxud «Bütün namizədlərin əleyhinə» sətrindən sağdakı kvadratda işarə qoyur. Seçici doldurulmuş seçki bülletenini müvafiq olaraq vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə üçün və ya birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə üçün nəzərdə tutulmuş seçki qutusuna salır.

70.9. Seçki qutuları məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin və müşahidəçilərin maneəsiz müşahidə edə bildikləri yerdə qoyulmalıdır.

70.10. Məntəqə seçki komissiyası bütün seçicilərə, o cümlədən səhhətinə görə və Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilən digər üzürlü səbəblərdən səsvermə otağına gələ bilməyən seçicilərə səsvermədə iştirak etmək imkanı yaratmalıdır. Bu məqsədlə seçki məntəqəsində bir daşınan seçki qutusu olmalıdır. Seçicinin səsvermə otağından kənarda səs vermək istəyi məntəqə seçki komissiyasının azı 2 üzvü müşahidəçilərin iştirakı ilə onun yanına gəldikdə seçici tərəfindən məntəqə seçki komissiyasına göndərilən yazılı ərizədə bir daha təsdiq olunmalıdır. Seçici səsvermə otağından kənarda səs vermək istəyini yazılı surətdə bildirməyibsə, o, məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin yanında ərizə yazmalıdır. Seçici seçki bülleteni aldığını ərizəsində qeyd edir və imzası ilə təsdiqləyir. Ərizədə seçici haqqında seçicilər siyahısındakı məlumatlar göstərilməlidir. Daşınan seçki qutuları ilə gedən məntəqə seçki komissiyasının üzvləri ərizələrin sayına uyğun seçki bülletenləri alırlar. Seçicilərin ərizələri ilə əlaqədar istifadə olunan və geri qaytarılmış seçki bülletenlərinin sayı ayrıca tərtib olunan aktda göstərilir. Eyni zamanda seçicilər siyahısında seçicinin seçki məntəqəsindən kənarda səs verməsi ayrıca qeyd olunur. Məntəqə seçki komissiyasının üzvləri daşınan seçki qutusunu səsvermə otağına qaytardıqdan sonra bu qutu səslərin hesablanmasınadək açılmır. Səsvermə otağından kənarda səsvermə elə təşkil edilməlidir ki, vətəndaşın seçki hüquqları, gizli səsvermə və ya seçicinin iradəsini ifadə etməsi qaydaları pozulmasın.

70.11. Məntəqə seçki komissiyasının sədri səsvermə yerində qayda-qanuna nəzarət edir. Onun sərəncamları səsvermə otağında olan şəxslər üçün məcburidir. Məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki məntəqəsində olmadıqda, onun müavini, o da olmadıqda məntəqə seçki komissiyasının katibi və ya komissiyanın bu vəzifələr həvalə olunmuş üzvü sədri əvəz edir. Seçicinin öz iradəsini ifadə etməsinə təsir göstərməyə cəhd edən və ya gizli səsverməni pozan məntəqə seçki komissiyasının üzvü işindən kənarlaşdırılır, bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 6-cı bəndində

göstərilən şəxs isə təxirə salınmadan otaqdan çıxarılır. Bu barədə məntəqə seçki komissiyası qərar qəbul edir.

70.12. Seçki məntəqəsində səsvermədə iştirak edən seçicilərdən, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən, bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 6-cı bəndlərində nəzərdə tutululardan başqa digər şəxslər olmamalıdırlar. Səsvermədə seçici kimi iştirak etmə halları istisna edilməklə, dövlət orqanlarının vəzifəli şəxslərinin olmaları qadağındır. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının işçiləri məntəqədə asayışın bərpa edilməsi məqsədi ilə, məntəqənin işinin texniki təminatı ilə bağlı, müvafiq mütəxəssislər isə yalnız məntəqə seçki komissiyasının sədri tərəfindən seçki məntəqəsinə dəvət oluna bilərlər və öz vəzifələrini icra etdikdən sonra seçki məntəqəsini dərhal tərk etməlidirlər.

70.13. Seçici seçki bülletenini doldurarkən səhv etdiyini bildirdikdə, ona seçki bülleteni vermiş məntəqə seçki komissiyası üzvündən sıradan çıxmış seçki bülleteninin əvəzinə yeni seçki bülleteni verməsini xahiş edə bilər. Bu halda seçki komissiyasının üzvü sıradan çıxmış bülleteni yarı kəsməklə ləğv edir, ayrıca zərfə qoyur, seçiciyə yeni bülleten verir və seçicilər siyahısında seçicinin soyadından sağda müvafiq qeyd edir. Sonradan bu barədə ayrıca akt tərtib olunur.

Maddə 71. Seçki məntəqəsində səslərin hesablanması

71.1 Səsvermə müddəti başa çatdıqda məntəqə seçki komissiyasının sədri ucadan «Yalnız seçki bülleteni almış və səsvermə otağında (kabinədə) olan seçicilər səs verə bilərlər» elanını verir. Seçki qutuları açılmamışdan əvvəl, istifadə edilməmiş seçki bülletenləri səsvermə otağındakı müşahidəçilərin müşahidəsi ilə məntəqə seçki komissiyasının üzvləri tərəfindən sayılır və ləğv edilir. Həmin seçki bülletenlərinin sayı elan edilir və səsvermənin yekun protokolunda qeyd olunur. Eyni zamanda, seçki bülleteni almış seçicilərin imzalarının sayı səsvermənin yekun protokoluna daxil edilir. Bundan sonra məntəqə seçki komissiyasının sədri seçki qutularının möhür və plomblarının salamatlığını yoxlayır, məntəqə seçki komissiyasının üzvlərini və müşahidəçiləri bununla əyani surətdə tanış edərək seçki qutularını açır.

71.2. Seçki qutuları növbə ilə açılır: əvvəlcə daşınan seçki qutusu, sonra isə daşınmaz seçki qutuları. İlk növbədə daşınan seçki qutusunda seçki bülletenləri sayılır. Onların sayı səsvermə otağından kənarda səs verməsi üçün seçicilərin verdikləri ərizələrin sayından çox olmamalıdır. Daşınan seçki qutusu üzrə səslər hesablanarkən seçki bülletenlərinin ümumi sayı verilmiş ərizələrin sayından çox olarsa, daşınan seçki qutusunda bütün seçki bülletenləri məntəqə seçki komissiyasının qərarı ilə etibarsız sayılır. Bu barədə akt səsvermə otağından kənarda

səsvermənin keçirilməsini təmin edən məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin soyadları göstərilməklə səsvermənin yekun protokoluna əlavə olunur.

71.3. Seçki məntəqəsi üzrə seçicilərin səsləri hesablanarkən, ən əvvəl müəyyənləşdirilmiş formada olmayan, o cümlədən rəsmi hazırlanmış, məntəqə seçki komissiyası tərəfindən təsdiqlənməmiş, eləcə də etibarsız sayılmış seçki bülletenləri ayrılır.

71.4. Seçicinin öz iradəsini seçki bülletenində ifadə etməsini müəyyənləşdirmək mümkündürsə, bülleten etibarlı sayılır. Seçicinin öz iradəsini seçki bülletenində ifadə etməsini müəyyənləşdirmək çətin olarsa, o cümlədən bülleten doldurularkən hər hansı işarənin bir kvadratdan çox yerdə qoyulduğu, eləcə də heç bir işarənin qoyulmadığı seçki bülleteni etibarsız sayılır. Seçki bülleteninin etibarlılığına şübhələr yarandıqda məntəqə seçki komissiyası məsələni səsvermə yolu ilə həll edir. Seçki bülleteninin etibarsız sayılması haqqında qərar qəbul edildisə, onun arxa tərəfində etibarsız sayılmanın səbəbləri göstərməlidir. Belə qeydlər məntəqə seçki komissiyasının sədrinin və katiblərinin imzası ilə təsdiqlənməlidir. Etibarsız seçki bülletenləri ayrıca yığılıb bağlanır.

71.5. Məntəqə seçki komissiyasının sədri tərəfindən məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə seçicilərin səslərinin hesablanması birbaşa səsverməyə yekun vurulanadək fasiləsiz aparılır. Məntəqə seçki komissiyasının bütün üzvləri və müşahidəçilər səsvermənin nəticələri ilə tanış edilir.

71.6. Məntəqə seçki komissiyası səsvermənin yekunlarına dair iki protokol tərtib edir: birmandatlı seçki dairəsi üzrə 1 saylı protokol və vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə 2 saylı protokol. Hər bir protokola səsvermənin yekunlarına dair aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

71.6.1. seçicilər siyahısındakı seçicilərin ümumi sayı (ayrıca sətirdə—əlavə siyahılarda olan seçicilərin sayı);

71.6.2. məntəqə seçki komissiyasına verilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

71.6.3. seçki günü seçki məntəqəsində seçicilərə verilmiş bülletenlərin sayı;

71.6.4. səsvermə otağından kənarda səs vermiş seçicilərə verilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

71.6.5. ləğv edilmiş seçki bülletenlərinin sayı;

71.6.6. daşınmaz seçki qutularında olan seçki bülletenlərinin sayı (müəyyənləşdirilmiş formada olmayan bülletenlər istisna olmaqla);

71.6.7. etibarlı sayılan bülletenlərin sayı;

71.6.8. daşınan seçki qutularında olan seçki bülletenlərinin sayı (müəyyənləşdirilmiş formada olmayan bülletenlər istisna edilməklə);

71.6.9. etibarsız sayılmış seçki bülletenlərinin sayı (eləcə də ayrıca sətirlərdə—müəyyənləşdirilmiş formada olmayan və heç bir qeyd edilməmiş seçki bülletenlərinin sayı);

71.7. 1 sayılı protokolda əlavə olaraq aşağıdakılar göstərilir:

71.7.1. seçki bülleteninə daxil edilmiş namizədlərin soyadı, adı, atasının adı, bunlar eyni olduqda—namizədlər barəsində digər məlumatlar;

71.7.2. hər bir namizədin lehinə verilmiş səsələrin sayı;

71.7.3. bütün namizədlərin əleyhinə verilmiş səsələrin sayı;

71.7.4. seçki bülletenləri alan seçicilərin sayı.

71.8. 2 sayılı protokolda əlavə olaraq aşağıdakılar göstərilir:

71.8.1. seçki bülleteninə daxil edilmiş siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının adları;

71.8.2. hər bir siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısının lehinə verilmiş səsələrin sayı;

71.8.3. bütün siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vahid namizədlər siyahılarının əleyhinə verilmiş səsələr;

71.8.4. seçki bülletenləri alan seçicilərin sayı.

71.9. Seçki məntəqəsi üzrə seçicilər siyahısında olan seçicilərin sayına bu seçki məntəqəsində səsvermə vəsiqəsi ilə səs verən seçicilərin sayı əlavə olunur (bu seçki məntəqəsindən səsvermə vəsiqəsi alan seçicilərin sayı əlavə olunur).

71.10. Səsvermənin nəticələri haqqında məntəqə seçki komissiyasının yekun protokolları seçki məntəqəsində məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı və müşahidəçilərin müşahidəsi ilə surətçıxaran kağız vasitəsilə 3 nüsxə tərtib olunur və protokolların tərtib edilməsi yekunlaşanda məntəqə seçki komissiyasının bütün həlledici səs hüquqlu üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokolla bütövlükdə və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan məntəqə seçki komissiyasının üzvü protokola xüsusi rəyini əlavə edə bilər və bu barədə protokolda müvafiq qeyd edilir. Səsvermənin nəticələri haqqında protokolun karandaşla yazılmasına və ona hər hansı düzəliş edilməsinə icazə verilmir.

71.11. Məntəqə seçki komissiyasından daxil olmuş protokol yuxarı seçki komissiyasında hər hansı şübhə yaradarsa, həmin komissiya həmin seçki məntəqəsində seçicilərin səslərinin yenidən hesablanması haqqında qərar qəbul edə bilər. Səsələrin təkrar hesablanması yuxarı seçki komissiyası üzvlərinin iştirakı ilə məntəqə seçki komissiyası tərəfindən aparılır.

71.12. Hər bir protokolun 1-ci nüsxəsi səsvermə günü məntəqə seçki komissiyasına bu Qanunun pozulması ilə əlaqədar daxil olmuş şikayətlər (ərizələr) və bunlar üzrə məntəqə seçki komissiyasının qəbul etdiyi qərarlar, məntəqə seçki komissiyası tərəfindən seçki bülletenlərinin alınması haqqında akt, istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin ləğv edilməsi haqqında akt (bülletenlərin sayı göstərilməklə), səsvermə vəsiqələrinin verilməsi və istifadə edilməyən səsvermə vəsiqələrinin ləğv edilməsi haqqında akt (həmin vəsiqələrin sayı göstərilməklə) seçki bülletenlərinin kəsilmiş sol küncələrinin sayı haqqında akt, bu Qanunun 70-ci maddəsinin 13-cü bəndində göstərilən sıradan çıxmış seçki bülletenlərinin sayı haqqında akt əlavə edilməklə təxirə salınmadan dairə seçki komissiyasına göndərilir.

Adları çəkilən aktlar məntəqə seçki komissiyasının sədri və katibləri tərəfindən imzalanır. Şikayətlərin (ərizələrin), məntəqə seçki komissiyasının qərarlarının, yuxarıda adları çəkilən aktların təsdiq edilmiş surətləri protokolun 2-ci nüsxəsinə tikilir.

71.13. Hər bir protokolun 2-ci nüsxəsi bağlanıb möhürlənmiş seçki bülletenləri, həmin bülletenlərin kəsilmiş sol küncələri, sıradan çıxmış bülletenlərin kəsikləri, habelə səsələrin hesablanmasını müşahidə edən, bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 5-ci bəndlərində göstərilən şəxslərin siyahıları ilə birlikdə komissiyanın fəaliyyətinin sonuna kimi məntəqə seçki komissiyasının katibində saxlanılır.

71.14. Məntəqə seçki komissiyası hər bir protokolun 1-ci nüsxəsini imzaladıqdan sonra seçki günündən 24 saat keçməmiş müddətdə müvafiq dairə seçki komissiyasına göndərir.

71.15. Səsvermənin nəticələri haqqında hər bir protokolun 3-cü nüsxəsi tanış olmaq üçün lövhədən asılır.

71.16. Protokolla bütövlükdə və ya onun ayrı müddəaları ilə razı olmayan seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü həmin protokola öz xüsusi rəyini əlavə edə bilər və bu barədə protokolda müvafiq qeyd aparılır.

71.17. Seçki bülletenləri də daxil olmaqla, seçki sənədləri seçkilərin nəticələri rəsmi elan olunduqdan sonra 10 gündən gec olmayaraq müvafiq dairə seçki komissiyasına göndərilir.

71.18. Azərbaycan Respublikası ərazisindən kənarda yaradılmış məntəqə seçki komissiyaları, səsvermənin nəticələri haqqında protokolun 1-ci nüsxəsini ona əlavə edilmiş sənədlərlə birlikdə səsvermə günündən başlayaraq 3 gün ərzində Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyən edilmiş dairə seçki komissiyasına göndərilir.

71.19. Protokollar imzalandıqdan sonra məntəqə seçki komissiyası onlarda səhv və yanlışlıq aşkar etdikdə, bu məsələyə öz iclasında baxmalıdır. İclasın yeri və vaxtı haqqında bu Qanunun 26-cı maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən şəxslərə məlumat verilməlidir. Bu halda yeni protokol tərtib edilir və «təkrar» sözü yazılmaqla həmin protokol təxirə salınmadan dairə seçki komissiyasına göndərilir.

Maddə 72. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının müəyyən edilməsi

72.1. Səsvermə günündən ən gec 2 gün keçənədək dairə seçki komissiyası məntəqə seçki komissiyalarının səsvermənin yekunları haqqında 1 sayılı protokollarının 1-ci nüsxələri əsasında (onların düzgün tərtib edilməsi əvvəlcədən yoxlandıqdan sonra) bunlarda olan bütün məlumatlarının ümumiləşdirilməsini aparır, birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını və vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrini müəyyən edir. Məntəqə seçki komissiyalarının 1 sayılı protokollarında olan məlumatlarının ümumiləşdirilməsi dairə seçki komissiyasının 1 sayılı protokolu tərtib edilənədək arasıkəsilmədən aparılmalıdır. Məntəqə seçki komissiyalarının protokollarında olan məlumatların ümumiləşdirilməsini bilavasitə dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvləri aparırlar.

72.2. Dairə seçki komissiyası aşağıdakı hallarda birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkiləri baş tutmamış hesab edir:

72.2.1. seçkilərdə seçici siyahılarına seçki qurtaranadək daxil edilən seçicilərin 25 faizindən azı iştirak etdikdə;

72.2.2. ən çox səs yığan namizədin lehinə verilən səslərin sayı bütün namizədlərin əleyhinə verilən səsəldən az olduqda.

72.2.3. qeydə alınmış namizədlərin lehinə verilən səsələrin sayı bərabər olduqda.

72.3. Dairə seçki komissiyası birmandatlı seçki dairəsi üzrə aşağıdakı hallarda seçkiləri etibarsız sayır:

72.3.1. səsvermə keçirilməsi və ya səsvermənin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi zamanı yol verilən qanun pozuntuları seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan vermədikdə;

72.3.2. birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermə zamanı səsvermənin nəticələri etibarsız sayılmış seçki məntəqələrinin sayı həmin seçki dairəsində olan seçki məntəqələrinin ümumi sayının 1/4 hissəsindən çoxunu təşkil etdikdə;

72.3.3. məhkəmənin qərarı əsasında.

72.4. Məntəqə seçki komissiyalarının 1 saylı protokolları əsasında dairə seçki komissiyası birmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələri haqqında 1 saylı protokol tərtib edir. Həmin protokolda məntəqə seçki komissiyalarının sayı və həmin komissiyalar tərəfindən təqdim edilmiş və dairə seçki komissiyası protokolunun tərtibi üçün əsas götürülmüş 1 saylı protokolların sayı; bu Qanunun 71-ci maddəsinin 6-cı və 7-ci bəndlərində göstərilən və məntəqə seçki komissiyalarının 1 saylı protokollarında olan məlumatların ümumiləşdirilməsi; deputat seçilmiş namizədin soyadı, adı və atasının adı.

72.5. Seçkilərdə iştirak edən seçicilərin ən çox səsini toplamış namizəd birmandatlı seçki dairəsi üzrə deputat seçilmiş hesab edilir.

72.6. Dairə seçki komissiyası məntəqə seçki komissiyalarının 2 saylı protokolları əsasında vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə həmin birmandatlı seçki dairəsinin ərazisinə aid hissədə səsvermənin nəticələri haqqında dairə seçki komissiyasının 2 saylı protokolunu tərtib edir. Bu protokolda məntəqə seçki komissiyalarının sayı, dairə seçki komissiyasının 2 saylı protokolunun tərtib edilməsi üçün əsas götürülən məntəqə seçki komissiyalarının 2 saylı protokollarının sayı, bu Qanunun 71-ci maddəsinin 6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulan və məntəqə seçki komissiyalarının 2 saylı protokollarında olan məlumatlar ümumiləşdirilir. Məntəqə seçki komissiyalarının 2 saylı protokollarında olan məlumatların ümumiləşdirilməsi dairə seçki komissiyasının 2 saylı protokolu tərtib edilənədək arasıkəsilmədən aparılmalıdır.

72.7. Dairə seçki komissiyasının 1 saylı və 2 saylı protokollarının hər biri 3 nüsxə tərtib edilir və bu komissiyanın həlledici səs hüquqlu üzvləri tərəfindən imzalanır. Hər bir protokolun 1-ci nüsxəsi səsvermə günü dairə seçki komissiyasına bu Qanunun pozulması ilə əlaqədar daxil olmuş şikayətlər (ərizələr) və bunlar üzrə dairə seçki komissiyasının qəbul etdiyi qərarlar, dairə seçki komissiyası tərəfindən seçki bülletenlərinin alınması haqqında akt, istifadə edilməmiş seçki bülletenlərinin ləğvi haqqında akt (belə bülletenlərin sayı göstərilməklə), səsvermə vəsiqələrinin verilməsi və istifadə edilməmiş səsvermə vəsiqələrinin ləğvi haqqında akt (həmin vəsiqələrin sayı göstərilməklə) əlavə edilməklə təxirə salınmadan Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir. Göstərilən aktlar dairə seçki komissiyasının sədri və

katibləri tərəfindən imzalanır. Şikayətlərin (ərizələrin), məntəqə seçki komissiyasının qərarlarının, yuxarıda adları çəkilən aktların təsdiq edilmiş surətləri protokolun 2-ci nüsxəsinə tikilir.

72.8. Hər bir protokolun 2-ci nüsxəsi bağlanıb möhürlənmiş seçki bülletenləri, həmin bülletenlərin kəsilmiş sol küncələri, habelə səsəslərin hesablanmasını müşahidə edən, bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 5-ci bəndlərində göstərilən şəxslərin siyahıları ilə birlikdə komissiyanın fəaliyyətinin sonuna kimi dairə seçki komissiyasının katibində saxlanılır.

72.9. Hər bir protokolun 3-cü nüsxəsi tanış olmaq üçün müvafiq lövhədən asılır.

72.10. Komissiyanın bütövlükdə protokolla və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan həlledici səs hüquqlu üzvü protokolla öz xüsusi rəyini əlavə edə bilər və bu barədə protokolda müvafiq qeyd aparılır.

72.11. Protokollar imzalandıqdan sonra dairə seçki komissiyası onlarda səhv və yanlış aşkar etdikdə bu məsələyə öz iclasında baxmalıdır. İclasın yeri və vaxtı haqqında bu Qanunun 26-cı maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən şəxslərə məlumat verilməlidir. Bu halda yeni protokol tərtib edilir və həmin protokolda «təkrar» sözü yazılmaqla protokol təxirə salınmadan Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərilir.

72.12. Məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən təqdim edilmiş protokollarda (digər sənədlər də daxil olmaqla) dairə seçki komissiyası səhvlər, yolverilməz düzəlişlər və uyğunsuzluqlar aşkar etdikdə, o müvafiq seçki məntəqəsində səsəslərin yenidən hesablanması haqqında qərar qəbul edə bilər. Bu halda, səsəslərin təkrar hesablanması dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvlərinin iştirakı ilə həyata keçirilir. Səsəslərin təkrar hesablanması haqqında bu Qanunun 26-cı maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən şəxslərə əvvəlcədən məlumat verilir. Səsəslərin təkrar hesablanmasına dair müvafiq protokol tərtib edilir və həmin protokolda «səsəslərin təkrar hesablanması» sözləri qeyd edilir.

Maddə 73. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsi

73.1. Səsvermə günündən ən gec 5 gün keçənədək Mərkəzi Seçki Komissiyası məntəqə seçki komissiyalarının səsvermənin nəticələrinə dair 2 saylı protokollarının 1-ci nüsxələri əsasında (onların düzgün tərtib edilməsi əvvəlcədən yoxlanıldıqdan sonra) onlarda olan bütün məlumatları ümumiləşdirir və vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını müəyyənləşdirir. Dairə seçki

komissiyalarının protokollarında olan məlumatların ümumiləşdirilməsi arası kəsilmədən bilavasitə Mərkəzi Seçki Komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvləri tərəfindən aparılır.

73.2. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermədə iştirak etmiş seçicilərin sayı seçki qutularında aşkar edilən müəyyənləşdirilmiş formalı seçki bülletenlərinin sayı əsasında müəyyənləşdirilir.

73.3. Siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku yalnız o halda deputat mandatı ala bilər ki, seçkilərdə iştirak etmiş seçicilərin azı 6 faizi etibarlı sayılan bülletenlər vasitəsilə onun təqdim etdiyi vahid namizədlər siyahısının lehinə səs vermiş olsun.

73.4. Siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları arasında mandatlar kvota və qalıq metodu tətbiq edilməklə hər bir siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun topladığı səslərin sayına proporsional surətdə bölünür. Bundan ötrü əvvəlcə etibarlı sayılan bülletenlər vasitəsilə səs vermiş seçicilərin ümumi sayını çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə mandatların sayına bölmək yolu ilə seçki kvotası, yəni bir mandatın verilməsi üçün tələb olunan səslərin sayı müəyyənləşdirilir. Sonra siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının hər bir vahid namizədlər siyahısının topladığı səslərin sayı seçki kvotasına bölünür, alınan rəqəm onun payına düşən mandatların sayını göstərir. Qalan mandatlar ən böyük qalıq metodu əsasında bölüşdürülür, yəni ardıcıl olaraq əvvəlki bölgüdən sonra səs qalığı daha çox olan namizəd siyahıları arasında bölüşdürülür.

73.5. Bir vahid siyahıdakı namizədlər siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun siyahıda göstərilmiş növbə sırasına uyğun olaraq deputat mandatı alırlar.

73.6. Deputat mandatı almaq hüququ olan namizəd həmin mandatın alınmasından imtina edə bilər. Deputat mandatından imtina edilməsi haqqında verilən ərizə geri götürülə bilməz. Bu halda, həmin mandat vahid namizədlər siyahısında olan, adı deputat mandatından imtina etmiş namizədin adından sonra gələn və deputat mandatının verilməsi nəzərdə tutulmayan namizədə verilir.

73.7. Mərkəzi Seçki Komissiyası aşağıdakı hallarda vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkiləri baş tutmamış sayır: çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermədə seçicilərin 25 faizindən azı iştirak etdikdə və ya seçkilərdə iştirak edən siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının heç biri seçicilərin 6 faizindən çoxunun səsini toplamadıqda.

73.8. Mərkəzi Seçki Komissiyası aşağıdakı hallarda vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkiləri etibarsız sayır:

73.8.1. səsvermə keçirilməsi zamanı və ya səsvermənin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi zamanı yol verilən qanun pozuntuları seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan vermədikdə;

73.8.2. birmandatlı seçki dairələrinin 1/4 hissəsinin çoxunda səsvermə zamanı seçkilərin yekunları etibarsız sayılmış seçki məntəqələrinin sayı həmin seçki dairələrində olan seçki məntəqələrinin ümumi sayının 1/4 hissəsindən çoxunu təşkil etdikdə;

73.8.3. məhkəmənin qərarı əsasında.

73.9. Mərkəzi Seçki Komissiyası vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları arasında deputat mandatlarının bölüşdürülməsi haqqında protokola aşağıdakı məlumatları daxil edir: dairə seçki komissiyalarının sayı, Mərkəzi Seçki Komissiyasının həmin protokolunun tərtib edilməsi üçün əsas götürülən dairə seçki komissiyalarının 2 saylı protokollarının sayı, bu Qanunun 71-ci maddəsinin 6-cı və 8-ci bəndlərində nəzərdə tutulan və dairə seçki komissiyalarının 2 saylı protokollarında olan məlumatların ümumiləşdirilməsi, deputat mandatlarının bölüşdürülməsində iştirak edən siyasi partiyaların, siyasi partiyaların bloklarının adları və onların hər birinin vahid namizədlər siyahısına verilən səslerin sayı; deputat seçilmiş hər bir namizədin soyadı, adı, atasının adı. Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolu komissiyanın həlledici səs hüquqlu üzvləri tərəfindən imzalanır. Protokola vahid çoxmandatlı dairə üzrə seçkilərin yekunlarını tam əks etdirən cədvəl əlavə edilir.

73.10. Komissiyanın protokolla bütövlükdə və ya onun ayrı-ayrı hissələri ilə razılaşmayan həlledici səs hüquqlu üzvü həmin protokola öz xüsusi rəyini əlavə edə bilər və bu barədə protokolda müvafiq qeyd aparılır. Protokola Mərkəzi Seçki Komissiyasına bu Qanunun tələblərinin pozulması ilə əlaqədar daxil olmuş şikayət ərizələri və həmin ərizələr üzrə qəbul edilmiş qərarlar da əlavə edilir.

73.11. Protokolun və ümumiləşdirmə cədvəlinin təsdiq edilmiş surətləri Mərkəzi Seçki Komissiyasının bütün üzvlərinə və çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsini müşahidə edən, bu Qanunun 26-cı maddəsinin 1-ci və 5-ci bəndlərində göstərilən şəxslərə təqdim edilir.

73.12. Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolu imzalandıqdan sonra protokolda və ya ümumiləşdirmə cədvəlində səhvlər, yolverilməz düzəlişlər və ya uyğunsuzluqlar aşkar edildikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası protokolda və ya ümumiləşdirmə cədvəlində düzəlişlər edilməsi barədə məsələyə öz iclasında baxmalıdır. Belə halda bu Qanunun 26-cı maddəsinin 2-ci bəndində nəzərdə tutulan şəxslərə, habelə Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolun tərtib edilməsində iştirak edən üzvlərinə, bunu müşahidə edən digər şəxslərə (kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri daxil olmaqla) iclasın yeri, vaxtı və baxılan məsələnin mahiyyəti haqqında əvvəlcədən məlumat verilir.

73.13. Dairə seçki komissiyaları tərəfindən təqdim edilmiş protokollarda (digər sənədlər də daxil olmaqla) Mərkəzi Seçki Komissiyası səhvlər, yolverilməz

düzəlişlər və uyğunsuzluqlar aşkar etdikdə, o müvafiq seçki dairəsində səslərin yenidən hesablanması haqqında qərar qəbul edə bilər. Bu halda səsələrin təkrar hesablanması Mərkəzi Seçki Komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvlərinin iştirakı ilə həyata keçirilir. Səsələrin təkrar hesablanması haqqında bu Qanunun 26-cı maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən şəxslərə əvvəlcədən məlumat verilir. Səsələrin təkrar hesablanmasına dair müvafiq protokol tərtib edilir və həmin protokolda «səsələrin təkrar hesablanması» sözləri qeyd edilir.

Maddə 74. Seçkilərin ümumi nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi

74.1. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsində seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsi və deputat mandatlarının bölüşdürülməsi haqqında Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolu, dairə seçki komissiyalarının 1 saylı protokolları əsasında seçkilər günündən başlayaraq ən gec 10 gün müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin ümumi yekunlarını müəyyənləşdirir.

74.2. Səsvermə keçirilməsi və ya səsvermənin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi zamanı yol verilən qanun pozuntuları seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan vermədikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını etibarsız sayır.

Maddə 75. Seçkilərin yekunlarının yoxlanılması və təsdiqi

75.1. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 85-ci maddəsinə uyğun olaraq seçkilərin yekunlarını Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi yoxlayır və təsdiq edir.

75.2. Mərkəzi Seçki Komissiyası səsvermə günündən ən gec 10 gün keçənədək dairə seçki komissiyalarının 1 və 2 saylı protokollarını (bu Qanuna uyğun olaraq onlara əlavə edilən sənədlərlə birlikdə), vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsinə dair öz qərarını Konstitusiyaya Məhkəməsinə təqdim edir.

75.3. Konstitusiyaya Məhkəməsi göstərilən sənədləri aldıqdan sonra 10 gün müddətində müvafiq mütəxəssisləri cəlb etməklə həmin sənədlərin bu Qanuna uyğunluğunu yoxlayır.

75.4. Dairə seçki komissiyalarının protokolları və onlara əlavə edilən sənədlər, Mərkəzi Seçki Komissiyasının müvafiq protokolu bu Qanunun tələblərinə cavab verdikdə Konstitusiyaya Məhkəməsi seçkilərin yekunlarını təsdiq edir.

75.5. Seçkilərin yekunları bütövlükdə təsdiq edilmədikdə, bu Qanunun 5-ci maddəsinə uyğun olaraq yeni seçkilər təyin edilir.

75.6. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunları və ya birmandatlı seçki dairələrinin 1/4 hissəsindən çoxunda seçkilərin yekunları və ya birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunları təsdiq edilmədikdə, bu Qanunun 76-cı maddəsinə uyğun olaraq təkrar seçkilər keçirilir.

Maddə 76. Təkrar seçkilər

76.1. Bu Qanunun 72, 73 və 74-cü maddələrində nəzərdə tutulan əsaslarla seçkilər müvafiq seçki dairəsi üzrə baş tutmamış və ya etibarsız sayılarsa və ya bu Qanunun 75-ci maddəsinin 6-cı bəndinə və ya 85-ci maddəsinin 4-cü bəndinə əsasən seçkilərin yekunları təsdiq edilməzsə və ya ləğv edilərsə Mərkəzi Seçki Komissiyası bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada təkrar seçkilər keçirir. Təkrar seçkilər zamanı səsvermə ilkin seçkilər üzrə səsvermə günündən başlayaraq ən gec 90 gün müddətində və ya seçkilərin etibarsız, yaxud baş tutmamış elan edildiyi gündən başlayaraq ən gec 60 gün müddətində keçirilir. Təkrar seçkilər zamanı Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən seçki hərəkətlərinin müddəti iki dəfəyədək azaldıla bilər. Bu halda Mərkəzi Seçki Komissiyası məntəqə və dairə seçki komissiyalarının fəaliyyət müddətlərini uzada bilər və ya bu Qanunun 19-20-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada onları yenidən təşkil edə bilər. Birmandatlı seçki dairəsində təkrar seçkilər bu Qanunun 72-ci maddəsinin 2-ci bəndində nəzərdə tutulan əsaslarla baş tutmamış sayılarsa, digər təkrar seçkilər həmin dairədə son təkrar seçkilər üzrə səsvermə günündən başlayaraq ən gec bir il müddətində keçirilə bilər.

76.2. Təkrar seçkilər zamanı Milli Məclisin deputatı öz namizədliyini irəli sürə bilməz.

Maddə 77. Milli Məclisə seçilmiş deputatların qeydə alınması

77.1. Müvafiq seçki komissiyası seçkilərin yekunları haqqında protokolu imzaladıqdan sonra dərhal deputat seçilmiş namizədə bu barədə məlumat verir.

Deputat seçilmiş namizədlər ən gec 25 gün müddətində deputat statusu ilə bir araya sığmayan və Konstitusiyanın 85-ci maddəsinin II hissəsində göstərilən vəzifədən azad olunduqları barədə əmrin surətini (bu vəzifələrdən azad olunmaq barədə 3 gün müddətində ərizə verəcəkləri təsdiq edən sənədin surətini) və ya fəaliyyətlərinə xitam verilməsi barədə öhdəliyi nəzərdə tutan ərizəni müvafiq seçki komissiyasına təqdim edirlər.

77.2. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının irəli sürdükləri vahid namizədlər siyahısı üzrə seçilmiş və deputat mandatı almış namizəd bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş tələbləri yerinə yetirmirsə, vahid namizədlər siyahısından çıxarılır, onun deputat mandatı bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada həmin siyahı üzrə digər namizədə verilir.

77.3. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş namizəd bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş tələbləri yerinə yetirmədikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası həmin seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarını ləğv edir və təkrar seçkilər keçirir. Bu maddənin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş tələblər bu Qanunun 48-ci maddəsinin 16-cı bəndində nəzərdə tutulmuş məcburi hallar olmadan namizəd tərəfindən yerinə yetirilmədikdə və bunun nəticəsində təkrar seçkilər təyin edildikdə, həmin namizəd təkrar seçkilər keçirilməsi ilə əlaqədar müvafiq seçki komissiyalarının istifadə etdiyi dövlət büdcəsinin vəsaitini tam məbləğdə ödəməlidir.

77.4. Seçkilərin ümumi yekunları rəsmi dərc edildikdən sonra namizəd deputat statusu ilə bir araya sığmayan vəzifədən azad olunduqda və ya fəaliyyətinə xitam verdikdə Mərkəzi Seçki Komissiyası onu deputat kimi qeydə alır və ona deputat vəsiqəsi verir.

Maddə 78. Səsvermənin nəticələrinin və seçkilərin yekunlarının dərc edilməsi

78.1. Seçki məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrinə, seçki dairəsi üzrə seçkilərin yekunlarına dair məlumatlar, müvafiq protokollar seçki komissiyalarının üzvləri tərəfindən təsdiq edildikdən sonra tanış olmaq məqsədi ilə hər bir seçiciyə, qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının və namizədlərin vəkil edilmiş şəxslərinə, müşahidəçilərə, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinə, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinə onların tələbi ilə təqdim edilir. Göstərilən məlumatları müvafiq seçki komissiyası təqdim edir.

78.2. Dairə seçki komissiyası və Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin yekunları haqqında ümumi məlumatları, müvafiq seçki dairəsi üzrə seçkilərin

yekunları bu Qanunun 75-ci maddəsinin 3-cü bəndinə uyğun olaraq təsdiq edildikdən sonra bir gün müddətində kütləvi informasiya vasitələrinə göndərir.

78.3. Dairə seçki komissiyası səsvermə günündən sonra 45 gün müddətində birmandatlı seçki dairəsinin bütün ərazi və məntəqə seçki komissiyalarının 1 və 2 sayılı protokollarında təsbit edilmiş məlumatların bu Qanunun 52-ci maddəsinin 3-cü bəndində göstərilən kütləvi informasiya vasitələrində rəsmi dərcini təşkil edir.

78.4. Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərin ümumi yekunları, namizədlərin, vahid namizədlər siyahılarının lehinə seçicilərin verdiyi səslərin sayı, habelə namizədlərin, vahid namizədlər siyahılarının hamısının əleyhinə verilmiş səslərin sayı haqqında məlumatları səsvermə günündən sonra ən gec 60 gün müddətində rəsmi dərc edir. Həmin müddətdə Mərkəzi Seçki Komissiyası öz rəsmi mətbuat orqanında seçilmiş deputatlar haqqında məlumatları, dairə seçki komissiyalarının 1 və 2 sayılı protokollarında olan məlumatları tam şəkildə dərc edir.

Maddə 79. Dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən seçkilərdə istifadə edilməsi

79.1. Seçkilər keçirilərkən, o cümlədən seçicilər qeydə alınarkən, seçicilərin siyahıları tərtib edilərkən, səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları müəyyənləşdirilərkən məlumatların vaxtında alınması, verilməsi və yenidən işlənilib hazırlanmasında bütövlükdə dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən və ya onun ayrıca texniki vasitələrindən istifadə edilə bilər. Dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sisteminə aid tələblər və ondan istifadə qaydası Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilir.

79.2. Müvafiq seçki komissiyası dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən və ya ayrıca texniki vasitələrindən istifadə edilməsinə nəzarət məqsədilə öz qərarı ilə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu və məşvəratçı səs hüquqlu üzvlərindən ibarət xüsusi qrup yaradır. Nəzarət qrupu avtomatlaşdırılmış vasitələr kompleksinin işə hazır olmasını, seçki komissiyalarının protokollarından çıxarılan və sistemə salınan məlumatların düzgünlüyünü, protokola əlavə edilmiş məlumatların düzgünlüyünü yoxlayır, bu Qanunun tələblərinə, dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən istifadəyə aid Mərkəzi Seçki Komissiyasının təlimatlarına və başqa sənədlərinə əməl olunmasına, müvafiq seçki komissiyasının rəqlamenti və planları ilə informasiya sistemindən istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hərəkətlərin sənədləşdirilməsinə nəzarət edir. Nəzarət qrupu avtomatlaşdırılmış informasiya sistemləri sahəsində mütəxəssisləri öz işinə cəlb edə bilər.

79.3. Seçki komissiyasının bütün üzvlərinin, müşahidəçilərin dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemində daxil edilən və oradan çıxarılan hər hansı məlumatla tanış olmaq hüququ vardır.

79.4. Seçki komissiyalarının nəzarət qrupuna daxil olan həlledici səs hüquqlu və məşvərətçi səs hüquqlu üzvlərinin bərabər hüquqları vardır və onlar texniki rabitə kanalı ilə seçki komissiyasına verilən hər hansı məlumatla tanış ola, o cümlədən dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sisteminin texniki sənədləşdirilməsi ilə əlaqədar və sistemin bütün texniki heyətinin hərəkətlərinə aid izahat tələb edə, əllə və texniki vasitələrlə işlənmiş məlumatları müqayisə edə bilərlər. Həmin sistemin işçi heyətinin hər hansı birinin və ya müşahidəçilərin hərəkətləri qanuna zidd olduqda, nəzarət qrupu bu barədə seçki komissiyasının sədrinə məlumat verir və pozuntuların aradan qaldırılması, yaxud bunlara yol verən şəxslərin çıxarılması barədə təklif verir. Nəzarət qrupunun keçirdiyi yoxlamaların nəticələri müvafiq seçki komissiyalarının informasiya xidmətləri cari sənədlərində əks olunmalıdır.

79.5. Səsvermə başladıqdan sonra seçkilərin yekunları və səsvermənin nəticələri barədə protokollar imzalananaqədər aşağı seçki komissiyalarının yuxarı seçki komissiyalarına məlumatlar verməsi əsasında müvafiq seçki komissiyaları tərəfindən dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən səsvermənin gedişini və nəticələri müşahidə etmək üçün istifadə olunur. Bu müddətdə yuxarı seçki komissiyalarının informasiya xidmətlərindən aşağı seçki komissiyalarının informasiya xidmətlərinə məlumatların qəbulunu təsdiq edən siqnallardan başqa hər hansı məlumatın verilməsi qadağan edilir.

79.6. Dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi vasitəsilə səsvermənin gedişi və onun nəticələri barədə alınan məlumatlar hüquqi əhəmiyyət daşımayan ilkin məlumatlar hesab edilir.

79.7. Seçki komissiyasının katibində saxlanılan seçki komissiyasının protokoluna dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemində daxil edilmiş məlumatların kompüter vasitəsi ilə çap olunmuş mətni də əlavə edilir. Kompüter çapında olan məlumatların həqiqiliyi məlumatların verilməsinə məsul olan şəxsin və nəzarət qrupu üzvlərinin imzaları ilə təsdiq edilir.

79.8. Dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemində daxil edilmiş seçicilərin seçkilərdə iştirakı, səsvermənin ilkin və yekun nəticələri, seçkilərin yekunları haqqında məlumatlar Mərkəzi Seçki Komissiyasının müəyyənləşdirdiyi qaydada abonentlərin çevik məlumat almaları məqsədilə ümumi istifadədə olan informasiya-kommunikasiya xətlərinə daxil edilməlidir.

Maddə 80. Seçki sənədlərinin mühafizəsi

80.1 Məntəqə seçki komissiyalarının, dairə seçki komissiyalarının sənədləri mühafizə edilən yerlərdə saxlanılır və məntəqə, dairə seçki komissiyalarının səlahiyyətlərinin qurtarmasından əvvəl Mərkəzi Seçki Komissiyasına verilir.

80.2 Seçki komissiyalarının sənədləri Mərkəzi Seçki Komissiyasında qanunvericiliklə müəyyənləşdirilmiş müddətdə saxlanılır.

80.3. Seçki bülletenləri, səsvermə vəsiqələri və seçicilərin siyahıları seçkilərin yekunlarının rəsmi dərci günündən başlayaraq azı 6 ay müddətində saxlanılır, seçki komissiyalarının səsvermənin nəticələri barədə protokolları isə növbəti seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərci günündən başlayaraq azı bir il müddətində saxlanılır. Seçki komissiyalarının maliyyə hesabatları, qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının yekun maliyyə sənədləri növbəti seçkilərin təyin edilməsi haqqında qərarın rəsmi dərci günündən sonra azı bir il müddətində saxlanılır.

80.4. Seçki bülletenləri, səsvermə vəsiqələri, seçicilərin siyahıları, səsvermənin nəticələri haqqında seçki komissiyalarının protokolları və onlara əlavə edilmiş sənədlər, seçki komissiyalarının maliyyə hesabatları, qeydə alınmış namizədlərin, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyalar bloklarının yekun maliyyə hesabatları rəsmi sənədlər sayılır. Seçki sənədlərinin mühafizəsinə və saxlanmasına görə müvafiq seçki komissiyasının sədri və katibi bu sənədlər yuxarı seçki komissiyasına və ya arxivə təhvil veriləndə məsuliyyət daşıyırlar.

XI fəsil

Boş qalmış deputat mandatlarının verilməsi, əlavə seçkilərin keçirilməsi

Maddə 81. Vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə boş qalmış deputat mandatının verilməsi və əlavə seçkilərin keçirilməsi

81.1. Siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vahid namizədlər siyahısı üzrə seçilmiş deputat siyahıdan çıxdıqda, Mərkəzi Seçki Komissiyası deputat mandatını bu Qanunun 73-cü maddəsinin 6-cı bəndinə uyğun olaraq həmin siyahı üzrə qeydə alınmış digər namizədə verir.

81.2. Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 2-ci bəndində göstərilən əsaslar olduqda siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vahid namizədlər

siyahısı üzrə seçilmiş deputatın deputat mandatından məhrum edilməsi barədə Milli Məclisin sədrinin qərarı Milli Məclisə müvafiq müraciət daxil olduqdan sonra 2 gündən gec olmayaraq, iclaslar arasında fasilə olduqda isə iclaslar yenidən başlandıqdan sonra 2 gün müddətində qəbul edilir. Göstərilən qaydada seçilmiş deputatın səlahiyyətlərinə xitam verilməsi barədə ərizəsinin verildiyi gündən o Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 5-ci bəndinə uyğun olaraq deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır. Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 1-ci bəndində göstərilən halda qərarın Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən qəbul edilməsi günündən deputat deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır; həmin maddənin 3-cü və 6-cı bəndlərində göstərilən hallarda müvafiq məhkəmənin qərarı (hökümü) olduqda vahid siyahı üzrə seçilmiş deputat deputat mandatından müvafiq qərarın (hökümün) çıxarıldığı gündən (qanuni qüvvəyə minməsi günündən) deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır.

81.3. Konstitusiyanın 85-ci maddəsinin II hissəsində nəzərdə tutulan tələblər deputat tərəfindən pozulduqda, müvafiq məlumatın daxil olduğu gündən başlayaraq 30 gün müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyası məlumatda göstərilən faktlara dair qərar qəbul etməlidir. Konstitusiyanın göstərilən maddəsinin tələblərinin pozulması təsdiqlənərsə, deputat qərarın qəbul edilməsi günündən deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır.

81.4. Qeydə alınmış siyasi partiyanın fəaliyyəti Konstitusiya və ya Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş əsaslarla və qaydada qadağan edildikdə və müvafiq qərarın qəbul edilməsi nəticəsində siyasi partiyanın vahid namizədlər siyahısına (siyasi partiyalar blokunun vahid namizədlər siyahısına) daxil olan və deputat mandatı almış namizədlər həmin mandatlardan məhrum edildikdə və ya Konstitusiyanın 89-cu maddəsində göstərilən digər əsaslara görə 20 və daha çox deputat mandatı boş qaldıqda, bu halda vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə bu Qanunun 5-ci maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə əlavə seçkilər keçirilir.

81.5. Vahid namizədlər siyahısından deputat çıxdıqda və siyahıda qeydə alınmış namizədlər qalmadıqda deputat mandatı növbəti əsas deputat seçkilərində boş qalır.

Maddə 82. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə əlavə seçkilərin keçirilməsi

82.1. Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş əsaslar olduqda, bu Qanunun 81-ci maddəsinin 2-ci bəndi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatın deputat mandatından məhrum edilməsi barədə Milli Məclis sədrinin qərarı Milli

Məclisə müvafiq müraciət daxil olduqdan sonra 2 gündən gec olmayaraq, iclaslar arasında fasilə olduqda isə iclaslar yenidən başlandıqdan sonra 2 gün müddətində qəbul edilir. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputatın səlahiyyətlərinə xitam verilməsi barədə ərizə daxil olduğu gündən o, Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 5-ci bəndinə uyğun olaraq deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır. Konstitusiyanın 89-cu maddəsinin II hissəsinin 1-ci bəndində göstərilən halda qərarın Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən qəbul edilməsi gündən birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır; həmin maddənin 3-cü və 6-cı bəndlərində göstərilən hallarda müvafiq məhkəmənin qərarı (hökümü) olduqda deputat mandatından müvafiq qərarın (hökümün) çıxarılması gündən (qanuni qüvvəyə minməsi gündən) deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır.

82.2. Konstitusiyanın 85-ci maddəsinin II hissəsinin tələbləri birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçilmiş deputat tərəfindən pozulduqda müvafiq məlumatların daxil olması gündən başlayaraq Mərkəzi Seçki Komissiyası 30 gün müddətində məlumatda göstərilən faktlara dair qərar qəbul etməlidir. Konstitusiyanın göstərilən maddəsinin tələblərinin pozulması təsdiqlənərsə, deputat qərarın qəbul edilməsi gündən deputat mandatından məhrum edilmiş sayılır.

82.3. Deputat mandatının boş qalmasından sonra bir ay müddətində Mərkəzi Seçki Komissiyası bu Qanunun 5-ci maddəsi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə müvafiq birmandatlı seçki dairəsi üzrə əlavə seçkilər keçirir.

82.4. Birmandatlı seçki dairəsi üzrə əlavə seçkilər bu Qanunun 74-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq baş tutmamış sayıldıqda təkrar seçkilər üzrə səsvermə sonuncu əlavə seçkilər keçirildikdən sonra bir ildən gec olmayaraq keçirilir.

82.5. Boş qalmış deputat mandatı ilə əlaqədar əlavə seçkilər keçirildikdə deputat namizəd kimi çıxış edə bilməz.

82.6. Əlavə seçkilər keçirilərkən birmandatlı seçki dairəsi üzrə namizədlərin irəli sürülməsi, onların qeydə alınması, digər seçki hərəkətləri bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada həyata keçirilir.

XII fəsil

Vətəndaşların seçki hüquqlarının pozulmasından şikayət və vətəndaşların seçki hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət

Maddə 83. Vətəndaşların seçki hüququnu pozan hərəkətlərdən (hərəkətsizlikdən) və qərarlardan şikayət verilməsi

83.1. Seçicilər, namizədlər, qeydə alınmış namizədlər, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının vəkil edilmiş şəxsləri, müşahidəçilər, habelə seçki komissiyaları vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan qərar və hərəkətlərdən (hərəkətsizlikdən) həmin qərarın dərc edildiyi və ya alındığı, hərəkətin (hərəkətsizliyin) baş verdiyi gündən başlayaraq 7 gün müddətində şikayət edə bilirlər. Şikayətdə göstərilmiş qanun pozuntusu vətəndaşların çox qisminə toxunarsa və yaxud xüsusi ictimai əhəmiyyət kəsb edərsə, Mərkəzi Seçki Komissiyası şikayətə mahiyyəti üzrə baxılması məqsədi ilə Ali Məhkəməyə müraciət etmək hüququna malikdir.

83.2. Vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan dövlət orqanlarının, yerli özünüidarə orqanlarının, siyasi partiyaların və vəzifəli şəxslərin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən), həmin seçki komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) məhkəməyə şikayət verilə bilər.

83.3. Mərkəzi Seçki Komissiyasının və onun vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən Ali Məhkəməyə, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) rayon (şəhər) məhkəmələrinə şikayət edilir.

83.4. Bu Qanunda və digər qanunlarda nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə müvafiq seçki komissiyalarının qərarlarının (səsvermənin nəticələri, seçkilərin yekunları barədə qərarlar da daxil olmaqla) ləğv edə bilər.

83.5. Seçki komissiyasının qərarı məhkəmə tərəfindən ləğv edildikdə, qərarı ləğv edilmiş seçki komissiyası məsələnin mahiyyəti üzrə yeni qərar qəbul etməlidir və ya məhkəmənin qərarı əsasında yuxarı seçki komissiyası müvafiq qərar qəbul etməlidir. Belə qərar məhkəmənin qərarı qanuni qüvvəyə mindikdən sonra 5 gün müddətində qəbul edilmədikdə, məhkəmə məsələnin mahiyyəti üzrə qərar qəbul edə bilər.

83.6. Səsvermənin nəticələri, seçkilərin yekunları barədə qərardan şikayətə baxılması bu Qanunun pozulmasına aid faktlar üzrə keçirilmiş yoxlamalar bu Qanunla deputat seçilmiş sayılan namizədin toxunulmazlığının pozulması sayılmır. Seçilmiş sayılan namizəd onun seçilməsi zamanı vətəndaşların seçki hüquqlarının pozulmasına dair verilmiş şikayətlərlə bağlı inzibati, mülki və ya cinayət işləri üzrə şahid ifadələri verməkdən imtina edə bilməz. Məhkəmədə seçki komissiyasının səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları barədə qərarından şikayətə baxılması, eləcə də ilkin təhqiqatın aparılması, deputat seçilmiş sayılan namizədin toxunulmazlığına xitam verilməsi üçün yeni seçilmiş Milli Məclisin işə başlamasınadək razılıq alınması tələb edilmir.

83.7. Seçki komissiyalarının və onların vəzifəli şəxslərinin vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan qərar və hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) yuxarı seçki komissiyalarına şikayət verilə bilər.

83.8. Vahid namizədlər siyahısının və qeydə alınmış namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi və namizədləri, vahid namizədlər siyahısının qeydə almaqdan imtina edilməsi barədə işlərə baxılarkən, qeydə alınmış namizədin, vahid namizədlər siyahısının seçilməsinin etibarsız sayılması barədə təqdimatla müraciət məsələsinə məhkəmədə baxılarkən seçki komissiyası vətəndaşların və vəzifəli şəxslərin məlumatını dinləmək, zəruri sənəd və materialları tələb etmək və almaq hüququna malikdir.

83.9. Yuxarı seçki komissiyası aşağı seçki komissiyasının qərarını ləğv etmək və ya şikayətin mahiyyəti üzrə qərar qəbul etmək və ya bu məsələyə yenidən baxılması haqqında göstəriş vermək hüququna malikdir.

83.10. Yuxarı seçki komissiyasına ilkin müraciət məhkəməyə müraciət etmək üçün mütləq şərt sayılır.

83.11. Məhkəmə şikayəti baxılmaq üçün qəbul etdikdə, şikayəti vermiş şəxs oxşar şikayətlə seçki komissiyasına müraciət edibsə, həmin seçki komissiyası məhkəmənin şikayət üzrə qərarı qüvvəyə minənədək şikayətə baxılmasını dayandırır. Məhkəmə daxil olmuş şikayət və məhkəmənin qərarının qanuni qüvvəyə minməsi barədə seçki komissiyasını xəbərdar edir.

83.12. Seçki komissiyasına seçkilərin gedişi zamanı daxil olan şikayət üzrə qərar 5 gün müddətində, səsvermə günü və yaxud növbəti gün isə dərhal qəbul edilir. Şikayətdə göstərilmiş faktlar üzrə əlavə yoxlamalar tələb olunursa, onlar üzrə qərar 10 gün müddətindən gec olmayaraq qəbul edilir. Səsvermənin nəticələri, seçkilərin yekunları barədə seçki komissiyasının qərarından şikayət olduqda məhkəmə şikayətin verildiyi vaxtdan ən gec 10 gün keçənədək qərar qəbul etməyə borcludur.

Maddə 84. Vahid namizədlər siyahısının, qeydə alınmış namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi, vahid namizədlər siyahısını, namizədləri qeydə almaqdan imtina edilməsi

84.1. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Qanunu pozduğu hallarda müvafiq seçki komissiyası həmin namizədə, qeydə alınmış namizədə, siyasi partiyaya, siyasi partiyaların blokuna kütləvi informasiya vasitələri ilə seçicilərə məlumat vermək şərti ilə xəbərdarlıq edir. Seçki komissiyası vahid namizədlər siyahısını, namizədi qeydə almaqdan imtina edilməsi,

qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısının, namizədin qeydiyyatının ləğv edilməsi barədə, qeydə alınmış vahid namizədlər siyahısının, namizədin seçilməsinin etibarsız sayılması barədə, səsvərmənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında qərarın ləğv edilməsi barədə, belə xəbərdarlığın edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq, qərar qəbul etmək hüququna malikdir.

84.2. Seçki komissiyası vahid namizədlər siyahısını, namizədləri qeydə almaqdan aşağıdakı hallarda imtina edə bilər:

84.2.1. namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun bu Qanuna uyğun təqdim etdiyi məlumatlar həqiqi olmadıqda və onların etibarsızlığı əhəmiyyətli xarakter daşıdıqda;

84.2.2. namizəd dairə seçki komissiyasında qeydə alınanadək, siyasi partiyalar, siyasi partiyalar blokları, onların irəli sürdüyü vahid namizədlər siyahısı Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydə alınanadək, bu Qanunun 50-ci maddəsinin 1-ci bəndində göstərilən müddətdən əvvəl seçkiqabağı təşviqat aparılması faktı müəyyənləşdirildikdə;

84.2.3. seçicilərin ələ alınması faktı, yəni namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku və ya onların səlahiyyətli nümayəndələri tərəfindən bu Qanunun 57-ci maddəsinin 2-ci bəndi ilə qadağan olunmuş hərəkətlərin edilməsi müəyyənləşdirildikdə;

84.2.4. mülkiyyət formasından asılı olmayaraq təşkilatların seçici imzalarının toplanmasında iştirak etməsi, imzaların toplanması prosesində seçicilərin məcbur edilməsi faktlarının aşkara çıxarılması, imza qoymaq müqabilində seçicilərin mükafatlandırılması;

84.2.5. birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizəd öz seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsi üçün bu Qanunla namizədin seçki fondunun xərclərinin müəyyən edilmiş yuxarı həddindən 0.05 faizdən artıq olan digər pul vəsaitindən istifadə etdikdə;

84.2.6. siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku öz seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsi üçün bu Qanunla siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları üçün müəyyənləşdirilmiş seçki fondlarının məsrəflərinin həddindən 0.05 faizdən artıq olan digər pul vəsaitindən istifadə etdikdə;

84.2.7. birmandatlı seçki dairəsi üzrə irəli sürülmüş namizəd bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki fondu məsrəflərinin yuxarı həddini 0,05 faizdən çox aşdıqda;

84.2.8. siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki fondu məsrəflərinin yuxarı həddini 0.05 faizdən çox aşdıqda;

84.2.9. namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, habelə siyasi partiyalar blokunun tərkibinə daxil olan siyasi partiyalar, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi müvafiq təşkilatın mülkiyyətçisi, təsisçisi, sahibi olduqda və ya rəhbər orqanlarında iştirak etdikdə, seçki kampaniyasının gedişində xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğul olduqda, fiziki və ya hüquqi şəxslərə maddi və maliyyə yardımı, yaxud seçicilərə xidmət göstərdikdə, fiziki və hüquqi şəxslərə belə yardım göstərilməsində kömək etdikdə və yaxud göstərilən şəxslər onların adından xidmətlər göstərdikdə;

84.2.10. namizəd, siyasi partiyalar, siyasi partiyaların bloku ilkin maliyyə hesabatını təqdim etmədikdə;

84.2.11. namizəd, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi vəzifə və ya xidmət mövqelərindən seçki kampaniyası zamanı istifadə etdikdə;

84.2.12. bu Qanunla nəzərdə tutulmuş digər əsaslar olduqda.

84.3. Namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatı seçki komissiyası və ya məhkəmə tərəfindən səsvermə gününə bir gün qalmış aşağıdakı hallarda ləğv edilə bilər:

84.3.1. bu maddənin 2-ci bəndində göstərilən hallar namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydə alınmasından sonra aşkara çıxarıldıqda;

84.3.2. qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, qeydə alınmış namizədin vəkili edilmiş şəxsi, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi və ya vəkili edilmiş şəxsi, hərbi hissələrin yerləşdiyi ərazidə, hərbi təşkilatlarda və ya hərbi idarələrdə təşviqat apardıqda;

84.3.3. qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, onların vəkili edilmiş şəxsləri tərəfindən bu Qanunun 56-cı maddəsinin tələbləri pozulmaqla seçkiqabağı çap, audiovizual seçki materiallarının buraxılması və ya yayılması;

84.3.4. qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun vəkili edilmiş şəxsi seçki kampaniyasının gedişində rəhbər orqanlarında bu şəxslərin iştirak etdiyi təşkilat (təşkilatın üzvləri) xeyriyyə fəaliyyəti ilə məşğuldursa, fiziki və yaxud hüquqi şəxslərə maddi və ya maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında digər

təşkilatlara təklif veribsə, fiziki və hüquqi şəxslərə belə yardımın və ya xidmətlərin göstərilməsinə razılıq veribsə;

84.3.5. qeydə alınmış namizəd, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun səlahiyyətli nümayəndəsi vəzifə və ya xidməti mövqeyindən seçki kampaniyası zamanı istifadə etdikdə;

84.3.6. qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku müəyyənləşdirilmiş vaxtda maliyyə hesabatı təqdim etmədikdə;

84.3.7. dövlət və ya bələdiyyə xidmətində olan qeydə alınmış namizəd seçkilərdə iştirak etdiyi müddətdə xidməti vəzifələrinin icrasını dayandırmadıqda;

84.3.8. seçicilərin ələ alınması faktı aşkar edildikdə, yəni qeydə alınmış namizədlər, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku, habelə bloka daxil olan siyasi partiyalar, onların səlahiyyətli nümayəndələri, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyaların blokunun vəkil edilmiş şəxsi və ya onların xahişi ilə digər şəxslər bu Qanunun 57-ci maddəsinin 2-ci bəndi ilə qadağan edilmiş hərəkətlər etdikdə;

84.3.9. birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd öz seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsi üçün namizədin, qeydə alınmış namizədin seçki fondu məsrəflərinin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş yuxarı həddindən 0,05 faizdən artıq olan digər pul vəsaitindən istifadə etdikdə;

84.3.10. vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku öz seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsi üçün bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki fondu məsrəflərinin yuxarı həddindən 0,05 faizindən artıq olan digər pul vəsaitindən istifadə etdikdə;

84.3.11. birmandatlı seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd qeydə alınmış namizədin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş seçki fondu məsrəflərini 0.05 faiz aşdıqda;

84.3.12. vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku seçki fondu bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş məsrəflərini 0,05 faiz aşdıqda;

84.3.13. qeydə alınmış namizəd, vahid namizədlər siyahısı qeydə alınmış siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku onların fonduna daxil olan qanunsuz ianələrdən istifadə etdikdə.

84.4. Bu Qanunun 48-ci maddəsinin 11-ci bəndində nəzərdə tutulmuş qaydalar pozulduqda Mərkəzi Seçki Komissiyası vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatını ləğv edə bilər.

84.5. Namizəd, qeydə alınmış namizəd, siyasi partiya, siyasi partiyaların bloku kütləvi informasiya vasitələrindən sui-istifadə etdiyi hallarda seçki komissiyası namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatını ləğv edə və ya bu barədə məhkəməyə müraciət edə bilər. Bu halda məhkəməyə icra hakimiyyəti orqanları, hüquqi və fiziki şəxslər də müraciət edə bilərlər. Məhkəmə kütləvi informasiya vasitələrindən sui-istifadə faktını müəyyənləşdirərsə, namizədin, vahid namizədlər siyahısının qeydiyyatını ləğv edir.

Maddə 85. Səsvermənin nəticələri və seçkilərin yekunları haqqında komissiyaların qərarlarının ləğv edilməsi

85.1. Qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun bu Qanunun 84-cü maddəsində göstərilən qanun pozuntuları seçkilərin yekunlarının rəsmi dərc edilməsindən sonra aşkara çıxarıldıqda Mərkəzi Seçki Komissiyası namizədin, vahid namizədlər siyahısının seçilməsinin etibarsız sayılması haqqında Ali Məhkəməyə müraciət edə bilər.

85.2. Məhkəmə bu Qanunun 84-cü maddəsində göstərilən pozuntuların olduğunu müəyyənləşdirər və həmin pozuntuların seçicilərin iradəsini düzgün müəyyənləşdirməyə imkan vermədiyini hesab edərsə, seçkilərin yekunları haqqında müvafiq seçki komissiyasının qərarını ləğv edə bilər. Bu halda deputatın (deputatların) səlahiyyətləri itirilmiş hesab edilir.

85.3. Seçki dairəsində seçicilərin siyahısının tərtib edilməsi, seçki komissiyalarının yaradılması səsvermə, səslərin hesablanması və seçkilərin yekunlarının müəyyənləşdirilməsi qaydaları pozulduqda, bu Qanunla nəzərdə tutulan digər pozuntular olduqda və bu hərəkətlər (hərəkətsizlik) seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan vermədikdə müvafiq məhkəmə birmandatlı və ya vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələri və ya seçkilərin yekunları haqqında seçki komissiyasının qərarını ləğv edə bilər.

85.4. Müvafiq məhkəmə və ya Mərkəzi Seçki Komissiyası məntəqə və dairə seçki komissiyasının səsvermənin nəticələri və ya seçkilərin yekunları haqqında qərarını bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda ləğv edə bilər.

85.5. Seçki məntəqələrinin 1/4 hissəsindən çoxunda səsvermənin nəticələri etibarsız sayıldıqda, müvafiq olaraq birmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilər etibarsız sayıla bilər. Seçki dairələrinin 1/4 hissəsindən çoxunda səsvermənin nəticələri etibarsız sayıldıqda, vahid çoxmandatlı seçki dairəsi üzrə seçkilər etibarsız sayıla bilər.

85.6. Seçilməyən namizədlərə və ya seçilməyən vahid namizədlər siyahısında olan namizədlərə seçilməkdə kömək göstərilməsi ilə əlaqədar baş verən pozuntular aşkar edildikdə onlar seçkilərin yekunları barəsində qərarın ləğv edilməsi üçün əsas sayıla bilməz.

Maddə 86. Vətəndaşların seçki hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyət

86.1. Bu Qanuna uyğun olaraq cinayət, inzibati və ya digər məsuliyyətə aşağıdakı şəxslər cəlb edilə bilərlər:

86.1.1. zor tətbiqi ilə, aldatma, hədə və digər üsulla vətəndaşın seçmək və seçilmək hüququna mane olanlar;

86.1.2. seçilmək məqsədi ilə özünün vəzifə və ya xidməti mövqeyindən imtiyaz kimi istifadə edənlər;

86.1.3. vətəndaşları məcbur edən və ya namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun müdafiəsi üçün imza yığılmasına mane olan və ya bu imzaların saxtalaşdırılmasında iştirak edən şəxslər;

86.1.4. seçiciləri ələ alanlar, yəni bu Qanunun 57-ci maddəsinin 2-ci bəndi ilə qadağan edilmiş hərəkətləri edənlər;

86.1.5. qeydə alınmış seçicilər barəsində məlumatları vaxtında rəsmiləşdirməyən və dəqiqləşdirməyənlər;

86.1.6. namizədlər barəsində bilərəkdən yalan məlumatlar yayanlar və ya namizədlərin şərəf və ləyaqətini təhqir edən digər hərəkətləri edənlər;

86.1.7. seçki komissiyaları üzvlərinin, müşahidəçilərin, vəkil edilmiş şəxslərin, namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələrinin, kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin hüquqlarını pozanlar, o cümlədən seçki sənədlərinin surətlərinin və məlumatların vaxtında alınması və seçki sənədlərinin surətlərinin təsdiqi ilə bağlı hüquqlarını pozanlar;

86.1.8. seçkiqabağı təşviqatın aparılması qaydalarını pozanlar, o cümlədən səsvermə gününə bir gün qalmış və ya səsvermə günü təşviqat aparan şəxslər;

86.1.9. bu Qanunun pozulmasına səbəb olan kommersiya və digər reklamları hazırlayanlar və yayanlar, yaxud xeyriyyə xidmətləri göstərənlər;

86.1.10. seçki kampaniyasının maliyyələşdirilməsinin bu Qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydalarını pozanlar;

86.1.11. seçki bülletenlərinin qalıqlarını gizlədənlər və ya seçki komissiyasının qeydə almadığı seçki bülletenlərinin, səsvermə vəsiqələrinin əlavə tirajını hazırlayanlar;

86.1.12. seçki komissiyasının işinə mane olanlar və ya seçki komissiyası üzvlərinin öz vəzifələrini yerinə yetirməsi ilə bağlı fəaliyyətlərinə qeyri-qanuni müdaxilə edənlər;

86.1.13. seçki məntəqələrində səsverməyə mane olanlar;

86.1.14. səsvermənin gizliliyini pozanlar;

86.1.15. seçiciləri öz iradələrinə zidd səs verməyə məcbur edənlər;

86.1.16. seçki sənədlərini saxtalaşdıranlar, saxta sənədlər tərtib edənlər və təqdim edənlər (o cümlədən seçki qutularına bir şəxs tərəfindən birdən çox seçki bülleteni salmaq halları da daxil olmaqla), səsləri bilərəkdən qeyri-düzgün hesablayanlar və ya seçkinin yekunlarını bilərəkdən qeyri-düzgün müəyyənləşdirənlər, səsvermənin nəticələri barədə məlumatları təqdim etməyənlər və ya dərc etməyənlər;

86.1.17. vətəndaşların seçici siyahıları ilə tanış olmaq hüququnu pozanlar;

86.1.18. vətəndaşlara başqa şəxslərin əvəzinə səs vermək imkanı yaratmaq məqsədi ilə seçki bülletenləri verənlər, vətəndaşa doldurulmuş seçki bülleteni verənlər və ya birdən artıq seçki bülleteni alınmasına imkan yaradanlar;

86.1.19. seçkilərin hazırlanmasına və keçirilməsinə ayrılmış vəsaitin xərclənməsi hesabatlarını, namizədlərin, qeydə alınmış namizədlərin, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının maliyyə hesabatlarını təqdim etməyənlər və dərc etməyənlər;

86.1.20. bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda seçkilərdə iştirak etmək üçün məzuniyyət verməyən və ya dövlət vəzifələrini icra etmək üçün işdən azad etməyən işəgötürənlər;

86.1.21. seçki komissiyalarının bu Qanunun pozulması ilə bağlı verdiyi məlumatları yoxlamayan dövlət orqanlarının vəzifəli şəxsləri.

86.2. Məntəqə, dairə seçki komissiyaları, Mərkəzi Seçki Komissiyası namizəd, qeydə alınmış namizədi, siyasi partiya, siyasi partiyalar blokunun

səlahiyyətli nümayəndələri barəsində bu Qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda qanun pozuntularına görə Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən inzibati xəta protokolu tərtib etmək hüququna malikdirlər.

XIII fəsil

Yekun və keçid müddəaları

Maddə 87. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

87.1. Bu Qanun dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

87.2. 1995-ci il avqustun 12-də qəbul edilmiş «Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilər haqqında» Qanun qüvvəsini itirmiş hesab edilsin.

87.3. Bələdiyyə qurumlarında başçı yoxdursa və yaxud yerli nümayəndəli özünüidarə orqanlarında bu Qanunda nəzərdə tutulmuş seçki hərəkətlərini həyata keçirən səlahiyyətli şəxs təyin edilməyibsə, seçki hərəkətləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən və ya onun tapşırığı ilə digər vəzifəli şəxs tərəfindən həyata keçirilir. Bu Qanunda göstərilən səlahiyyətləri Ali Məhkəmə Azərbaycan Respublikasının Apellyasiya Məhkəməsi formalaşdırılanadək və 1999-cu ilin dekabrın 28-də qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsi qüvvəyə minənədək həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 5 iyul 2000-ci il

№ 900-IQ

Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik toplusu Sg 2000.- 31 iyul, № 7.- S. 2757-2857.